

PETIA – SAT DE LÂNG
HOTARUL BUCOVINEI

CUPRINS

INTRODUCERE.....	1
ABREVIERI.....	3
CAPITOLUL 1 – Mediul geografic și descrierea locului.....	4
1. 1. – Aezarea.....	4
1. 2. – Relieful.....	8
1. 3. – Clima și vegetația.....	10
1.4. – Solurile.....	11
1. 5. – Regimul termic și eolian.....	12
1. 6. – Apele.....	13
CAPITOLUL 2 – Istoria aezării și populația.....	14
2. 1. – Începuturile aezării.....	14
2. 2. – Stăpânirea boierească	20
2. 3. – Populația.....	22
2. 4. – Administrația.	24
CAPITOLUL 3 – Starea economică	26
3. 1. – Banca populară	26
3. 2. – Cooperativa de consum.....	28
3. 3. – Agricultură	30
3. 4. – Meșteșuguri.....	31
3. 5. – Cooperativa Agricolă de Producție (C. A. P.).....	33
3. 6. – Situația economică actuală	36
3. 7. - Căi de comunicație.....	38
CAPITOLUL 4 – Viaa culturală	39
4. 1. – Învățământul.....	39
4. 2. – Sfânta Biserică	48
4. 3. – Căminul cultural.....	54
4. 3. 1 – Biblioteca.....	56
4. 4. – Sărbătorile.....	57
CAPITOLUL 5 – Aspecte etnografice.....	58
5. 1. – Folclorul – Portul popular și horele.....	58
5. 2. – Datini.....	59
5. 2. 1. – Datini referitoare la nașterea copilului.....	63
5. 2. 2 – Datini referitoare la nunt sau căsătorie.....	64
5. 2. 3. – Datini referitoare la sfârșitul vieții omului.....	69
5. 3. – Superstiții.....	72
CAPITOLUL 6 – Personalități	73

6. 1. – Personalit i, fii ai satului, care s-au implicat în mod direct în evolu ia social-cultural	73
6. 2. – Personalit i, fii ai satului, care fac cinste localit ii.....	77
6. 3. - Personalit i care au desf urat o activitate deosebit în cadrul localit ii.....	80
DIC IONARUL NUMELOR DE LOCURI.....	81
BIBLIOGRAFIE.....	87
CUPRINS.....	89
ANEXE.....	91

PETIA – SAT DE LÂNG

HOTARUL BUCOVINEI

INTRODUCERE

Istoria unei aezri, oricât de mic ar fi, oglindește „în miniatur” desigur, întreaga istorie a poporului român din care face parte aceea aezare, pentru că o istorie generală nu se poate scrie fără o istorie locală.

Tocmai astfel de gândire, măcar utilizat în alcătuirea acestei lucrări, pentru că nimic nu este mai important, decât să descoperi identitatea neamului românesc, a oamenilor care locuiesc pe aceste meleaguri deosebite, pe aceste plaiuri mirifice revărsate de har și lumină, aezri binecuvântate de Dumnezeu cu vechi tradiții care țin pe străte cu sfințenie de-a lungul veacurilor de locuitorii acestora.

Una dintre aceste aezri, situate la limita dintre țărmul Mării și Bucovina de altădată, în mijlocul creșterii și misiunii încredințate de Dumnezeu ca slujitor al Sfântului Altar, este fără îndoială satul Petia.

Este minunat să așculți oameni care îți vorbesc despre satul în care s-au născut, și să observi că nostalgia lor îți face să devină cu fiecare clipă a retrăirilor mai senini la chip cu ochii umezi și de cele mai curate lacrimi.

Și mai minunat este să întâlnești pagini aternute de cei ce au considerat firesc să zăgrăvească crâmpoșii de viață a lumii satului drag.

Tocmai aceste „minunții” care pentru mine au devenit valori, „mi-au optit” în suflet că acestea, nu trebuie să se piardă în negura timpului, ci trebuie să dăinuiască în conștiința generațiilor care vor urma, ca o căluză a petrecerii lor pe aceste meleaguri.

S-a scris despre satul Petia, într-o perioadă de grele încercări pentru poporul român, însă acestea nu au împiedicat-o cu nimic pe doamna învătoare într-o pomenire veșnică. Maria Răduanu, ca și alți tuiasci o lucrare referitoare la satul Petia intitulată „Monografia satului Petia”, scrisă în anul 1967, și considerată a fi lucrare de grad în vederea susținerii gradului I în învățământul primar. A scris în chipul în care se putea mai bine la vremea aceea, punându-se accent mai mult pe latura învățământului din care făcea parte doamna învătoare.

Prin amabilitatea distinsei familiei Răduanu, locuitori ai satului Petia, respectiv domnul Mihai și doamna Maria, importanți oameni de cultură, cîrora le datorăm prinso deosebită recunoștință, am primit personal, în dar, această importantă lucrare aflată în manuscris (imediat după decesul domnului Mihai, de la nora acestuia, -singura moștenitoare a familiei mai sus amintite – distinsa doamnă Elena Răduanu).

Prin simțul datoriei morale pe care o am față de această familie cât și față de întreaga comunitate, voi încerca cu ajutorul lui Dumnezeu, ca în rândurile ce urmează, să dau o continuitate acestei lucrări, înfățișând printr-o expunere mai largă, viața satului Petia, cu unele modificări inerente schimbărilor care au avut loc în viața satului nostru mai ales în ultima vreme, spre alăsa, în dar, celor ce vor veni după noi, privilegiul de a cunoaște, ca într-o oglindă adevărată, satul și pe înaintașii lor. Lor le revine îndatorirea de a păstra și de a transmite generațiilor viitoare tot ceea ce este mai bun și sfânt.

Motivul principal al apariției acestei cărți, este recunoștința dar și neuitarea adusă vrednicilor înaintași care au viețuit pe aceste meleaguri și care au dovedit un adânc sentiment de dragoste față de neamul din care s-au ridicat și o sincer dorință de alăsa în urmă ceva de folos cu prețul unor mari eforturi și uneori chiar sacrificii.

Materialul documentar și informativ ce a fost utilizat la alcătuirea lucrării de față l-am procurat de la Arhivele Statului din orașul Suceava, de la biblioteca orașului Fticenii, de la arhivele locale: școală, biserică, primărie, precum și de la locuitorii satului Petia și din satele vecine.

Pentru sprijinul moral și material primit în vederea întocmirii materialului necesar, pentru bunele intenții arătate în acest sens de către fiii satului Petia, atât cei de aproape cât și cei de departe, dar și de către cei din împrejurimi, precum și pentru neprețuitele sugestii oferite de către aceștia, le mulțumesc cu vie recunoștință.

Întrucât subiectul lucrării de față este prin natura lui nepuizabil, și oricând se poate reveni asupra acestuia, cred că ar fi bine ca pe viitor, și alți locuitori ai satului Petia, mult mai talentați decât mine, să scrie la rândul lor despre oameni tritori și evenimente petrecute în această așezare minunată!

Fie ca ostenețele și straniile doamnei învătoare Maria Răduanu, încununată și îmbunătățite în timp, de relatările adugate ulterior de către mine la alcătuirea prezentei lucrări să constituie un îndemn pentru locuitorii satului Petia ca și pentru fiii acestuia, oriunde s-ar afla ei în lume, ca aceștia să rămână flacăra ce nu se stinge niciodată, exemplu stăruitor de hărnicie și cinste, pentru ca acest sat să rămână pilda cea bună și dreaptă în tot ceea ce este mai bun și sănătos.

ABREVIERI

A P B – Arhiva Primăriei comunei Bunești.

A c P – Arhivele colii Petia

A S Sv – Arhivele Statului Suceava.

D R H – Documenta Roumena Historica

D I R – Documente privind Istoria Românilor.

I B P – Inventarul Bisericii Petia.

CAPITOLUL 1

MEDIUL GEOGRAFIC ȘI DESCRIEREA LOCULUI

1. 1. Aezarea

„Pe lunca Moldovei și pe vâlcelele omuzului sparte de iazuri se înfirca o salbă în jurul Fîlțiceniilor, mîndre e de sate, ajezări de moșneni, care pîstrează cu sfinenie portul, legendele și bunele obiceiuri ale vremurilor de demult.”¹

Situat la 6 km NE de orașul Fîlțiceni, satul Petia se întinde pe două dealuri ocupînd o suprafață de 115 ha. Face parte din comuna Buneții unde se găsesc și satele Unceții – în partea de N la 2km, Buneții – în partea de NV la 3km, Podenișes – în partea de V la 4 km.

Deoarece, satul Petia se învecinează la NV cu satul Buneții, prin mijlocul cîrui odinioară se înira hotarul cu Bucovina, putem spune că satul Petia se află situat lângă acest hotar. (vezi anexa nr. 1 și 2 – foto)

Astfel, la 1774, cînd „împăratul Iosif al II –lea de pe tronul habsburgilor îi trimise o țile sale să calce nordul Moldovei și să înfirgă însemnele cu pajură cu două capete în pîmînt românesc”², satul Buneții a fost „sfîrțecat de granița dintre România și Austria”³.

Aadar, la 16 noiembrie 1774, Spleny generalul maior al Bucovinei, comunică lui Dosfetei, episcopul de Rîdăuți, că Bucovina a fost ocupată de Austria și ca urmare „să dea ascultare numai ordinelor primite de la general și de la oamenii lui care urmează să aducă la cunoștința poporului prin biserică”. Totodată se arată că s-a fixat granița cu Moldova „cu semn împăritesc”.⁴ (vezi anexa nr. 3 - foto)

¹ Alexandru Vlădu – **România Pitorească**, 1951, p. 14.

² Mihai Iacobescu, Gheorghe Gafencu – **Monografia liceului „Nicu Gane”, Suceava**, 1970, p. 11.

³ Vasile Costeșcu – **Istoria orașului Fîlțiceni cu un scurt istoric al județului Baia. 1340-1941**, Fîlțiceni, 1941, p. 271.

⁴ A S Sv – Colecția de documente, vol. V, pag. 24, f. 1.

Deasemenea, la 19 iunie 1783, la Cernăuți, Joseph al II – lea, împăratul Austriei, cîntorînd prin Bucovina scrie lui Hadik feldmare al, pre edintele Consiliului Aulic de Război cîntorînd în această nouă provincie, care leagă Transilvania de Galiția și care acoperă Maramureșul, fiind o provincie de graniță cîntorînd tre provinciile turcești, nu ar fi indicat să se introduc un regim militar de graniță, deoarece spiritul național al populației de aici ar fi împotriva și ca atare se va necesita să se dea unele dispoziții pentru organizarea acestei noi provincii. Proprietarii care au pămînt în Bucovina, dar care locuiesc în Moldova, să fie supuși la dări mai mari decît cei ce domiciliază aici; stăpînii să fie lăsați să aleagă în privința moșilor alodiale numai între a le îngriji singuri, a le arenda și a le da supușilor lor contra unor dări naturale sau pecuniare. Prestația robotei să fie redusă cît mai mult și să fie ridicate toate prestațiile care amintesc de robie.⁵ (vezi anexa nr: 4 – foto)

Acest pămînt strămoșesc, numit de noii stăpîni Bucovina, cuprindea înuturile Cernăușilor și Sucevei și avea peste 10.400 km², cu circa 233 de orașe și sate, „ cu munții cei mai frumoși, cu pîdurile cele mai bogate, cu ăsurile cele mai roditoare – cheia Moldovei”⁶.

La început Bucovina a stat sub administrație militară (între anii 1774 – 1786), apoi a fost încorporată la Provincia Galiția ca al XIX –lea cerc administrativ al acesteia.

Autoritățile habsburgice au încurajat procesul deznaționalizării sub diferite forme (încurajau exodul unor grupuri de coloniști: nemți, unguri, rușeni sau ademenau localnicii dându-le pămînt și lucreze, sau uărându-i de datorii față de stat – acest lucru avînd loc în prima fază).

Totuși, Austria a urmărit în primul rînd, popularea Bucovinei, (care avea populație pușină) ca să poată exploata teritoriul⁷.

În luna iunie a anului 1848 înșis, căiva reprezentanți ai românilor din Bucovina, împreună cu alți peste 230 de bucovineni⁸ din toate stările sociale și naționalitățile existente în această provincie precum: români, germani, ucraineni, evrei, armeni, înaintează împăratului Austriei o petiție în numele acestei provincii, arătînd că „față de sentimentul de neliniște, cauzat de evenimentele care au survenit în Europa de la începutul acestui an, partea bucovineană încearcă un sentiment de mulțumire cauzat de patenta imperială din 15 martie care promite acordarea libertății presei, aprobarea unei grăzinarinoale și fîgduiala unei constituții, unde cercul drepturilor garantate urma să fie cu mult lărgit”⁹.

Petiționarii doresc ca solicitările politice din această „Petiție a rîii” să fie îndeplinite, deoarece această ar „deși mică, apare ca o proprie reprezentanță a naționalității moldovenești”, o arătașcărei locuitori „sunt gata să pășească înainte, sub semnul libertății, pe calea progresului, alături de milioanele de frați de același neam”¹⁰. Dorințele politice ale bucovinenilor formulate în 12 puncte erau: „1. autonomia Bucovinei și desprinderea ei de Galiția, în conformitate cu patenta împăratului Leopold din 19 noiembrie 1790 și o dietă provincială. 2. Păștrarea naționalității prin ridicarea de coli elementare și înfiinșarea unei catedre de limbă și literatură română. Angajarea de indivizi cunoscători ai limbii române și obligația autorităților provinciale de a folosi și

⁵ A S Sv – Colecția de documente, vol.VI, pac. 24, f. 1.

⁶ Ioan Bojoi – **Suceava. Ghid Turistic al județului**, Ed. Sport Turism, București, 1979, p. 119.

⁷ Gheorghe C. Moldoveanu – **Limba română în Bucovina**, Ed. A92, 1998, p. 11.

⁸ A S Sv - **Din tezaurul documentar sucevean (1393 – 1849)**, București, 1983, p. 633 – 634.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Ibidem.

limba română în administrație. 3. Administrația provincială proprie în probleme administrative, politice și judiciare. 4. Înființarea unei instituții de credit a Bucovinei, reglementarea Tabelii rîi pentru siguranța proprietății și introducerea Cărții funciare pe ar. 5. Reglementarea raporturilor dintre țărani și proprietari printr-o lege alcătuită de dieta constituantă a provinciei și sancționată de împărat. 6. Recunoașterea egalității politice și religioase a tuturor confesiunilor, prin ridicarea deosebiriilor dintre ele. 7. Modificarea regulamentului de poliție sanitară pentru ciumă din anul 1836 pentru facilitarea comerțului și circulației cu Moldova și dispensarea domeniilor și comunelor de graniță de a mai construi în întreprinderile ceardacurile. 8. Ridicarea controlului vamal și de monopol în întreprinderile de graniță și în interiorul țării. 9. Micșorarea prețului și rîii care apăsă asupra claselor sărace. 10. Alegerea episcopului greco-unit de un sinod național compus din reprezentanți ai clerului neunit ai nobililor, orănilor și țăranelor. 11. Reglementarea afacerilor bisericești greco-neunite potrivit spiritului vremii. 12. Administrarea Fondului regional greco-unit al Bucovinei de un comitet format din confesionali din toate stările, aflat sub controlul Dietei provinciale a Bucovinei.”¹¹

Aadar, în urma aprobării acestei „petiții”, românii din Bucovina au dobândit ceea ce a fost mai important și anume: autonomie administrativă, un statut propriu, un drapel și o stemă (capul de bour, ca în Moldova), precum și pstrarea naționalității prin introducerea limbii române în colici și în administrație.

„Cordunul tras ca pentru ciumă”¹² a despărțit în comuna numită azi Bunești, satul Bunești în două, iar „drept hotar nu era decât o simplă potec, alteleori pârâia secă în mijlocul verii, nici nu le tăia numele”¹³.

Pârâul Bunești (numit apoi și Pârâul Graniței) împreună cu Iazul Bunești au constituit linia de frontieră între jumătatea nordică a satului Bunești (de fapt mai mult de jumătate) încorporată la Imperiul Austriac și jumătatea sudică rămasă în Moldova.

E greu de crezut că în același sat, localnicii (care până atunci se numeau moldoveni) deodată, fără voia lor, sunt numiți *regeni* (cei din Regat) sau *bune tenii din Regat* și *bucovineni* (cei din Bucovina) sau *bune tenii din Bucovina* sau *corduneni* (de la „cordunul” ce despărțea Bucovina de Regat). *Bune tenii-regeni* nu erau întotdeauna lași să treacă granița în Bucovina. Biserica satului rămasese în Regat și în zilele de sărbătoare, *bune tenii-bucovineni* trebuia să-și aștepte rândul ca să treacă prin vamă pentru a ajunge la biserică.¹⁴

Din acele istorice vremuri au rămas în sat și în toată comuna două construcții care se mențin încă (prin renovare): două pichete de grăniceri care erau de o parte și de alta a graniței.

Astăzi, în fostul pichet român se află Primăria comunei Bunești, iar în cel austriac a funcționat o coală cu opt clase (localnicii îi spun „coala veche”), dar acum se află sediul Comitetului Cultural și Biblioteca comunală (din anul 1982). (vezi anexa nr. 5-foto).

Datorită vremurilor istorice nefavorabile, Bunești devine sat de frontieră și de vamă (se trecea Podul Vămii de pe Pârâul Bunești ca să se ajungă în regat).

„Hotarul făcea numai coluri [...]. Se cunoștea tendința tot mai mare de a fura tot mai mult din pământul fructifer”¹⁵.

¹¹ Ibidem, p. 634.

¹² Ioan Simionescu – **Bucovina**, Ed. Cartea Românească, București, 1921, p. 3.

¹³ Ibidem.

¹⁴ Informații înregistrate de la o localnică din satul Bunești.

¹⁵ Ioan Simionescu, op. cit., p. 3.

Dovadă la cele spuse e faptul că, în 1775, Podenii rămân în Moldova, ca apoi, prin 1783 să-și găsească locul în Bucovina. Oriunde s-ar fi aflat, locuitorii Podenilor au fost numiți *podenari* de cei din localitățile învecinate (la fel și astăzi).

În privința satelor Uncești și Petia se poate afirma că ele n-au avut astfel de probleme. Aceste sate au rămas în Moldova, dar au încercat să-și ajute „frații de peste cordun”¹⁶. Localnicii acestor sate erau numiți *uncețeni*, *petieni*, iar după 1881 (a luat ființă Regatul României) li se spuneau *regeni*¹⁷. Numinile acestea se mai pot streza și astăzi.

Atât comuna cât și satul Bunești au fost întregite din nou, când, în cadrul Adunării naționale a românilor din Bucovina, la 27 noiembrie 1918, s-a votat unirea Bucovinei cu România și astfel „cordunul a dispărut odată cu parii boii albi și negri și tu și noaptea pe furii”¹⁸.

Pentru ca posteritatea să-și amintească trecutul istoric al acelor vremuri neprielnice poporului român, a luat ființă stema comunei Bunești. (vezi anexa nr. 6 – foto). Ea amintește de vechiul hotar dintre Imperiul Austro-Ungar și Regatul României (brâul crenelat pe ambele părți). Creanga de măr înflorit se explică prin faptul că în satele Uncești și Petia din Moldova existau foarte multe livezi cu pomi fructiferi (unele există și astăzi), iar cei doi peșteri aveau unul sub altul semnificativă existența iazurilor piscicole de pe teritoriul satelor Bunești și Podeni (în trecut, pe valea omuzului Mare, existau numeroase iazuri: de la Fălțiceni până la Borghinești. Cu timpul ele s-au colmatat, iar râul curgea anevoie, împotmolindu-se în propriile aluviuni, formând mlaștini sau batoace acoperite cu stufuri și papuri). Iazurile actuale nu mai sunt așa de mari ca odinioară; ele sunt desprindite prin izituri¹⁹.

Între anii 1956 – 1968 partea de SV a satului Petia, fost considerat sat aparte numit Petiușă, ca apoi în anul 1966, prin Hotărârea Consiliului de Miniștri al R.S. România pentru delimitarea administrativ – teritorială a municipiilor, orașelor și comunelor din județul Suceava să fie contopit din nou cu satul Petia.

Se mai învecinează la E cu comunele Vulturești și Hârțop, la S cu orașul Fălțiceni, iar la SV cu frumoasa comună Rădăuți.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Vezi nota 8.

¹⁸ Ioan Simionescu, op. cit., p. 4.

¹⁹ Informații înregistrate de la Ghinișă P. Gheorghe, 80 ani, pensionar CAP, localnic din satul Uncești.

1. 2. Relieful

O formă de relief mai puțin obișnuit pe care o cunosc vetrele unor sate din Podiul Sucevei este *cea rotundă*, existența acesteia fiindu-ne atestată de harta Oțzellowitz (este cazul satelor Ruși, Petia și Forți²⁰) și ea pare să fie specifică a țărilor constituite în poieni și prisci. (vezi anexa nr. 7 – foto-harta)

Satul Petia are un relief deluros când parte din Podiul Sucevei. Dealurile dispuse în linii paralele strâmbute de văi, se întind dinspre N spre S. În partea de E a satului întâlnim dealul Petiu și iar dincolo și paralel cu el, una din cele mai înalte culmi ale podiului Sucevei, *Halmul* (denumirea slavă care înseamnă deal), de peste 350 m înălțime. El desparte albia omuzului Mare de omuzul Mic.

Regretatul Arhiepiscop Narcis Creulescu, într-o scrisoare datată 18 ianuarie 1906, aflat în dosarul colii din satul Pleești (pe atunci era comună), afirmă faptul că denumirea care este dată apei „omuz” este de origine turcă și este cel mai vechi nume dintre toate numirile existente pe aceste meleaguri.²¹

„Vederea de pe piscurile acestui deal de deasupra Hârtopului este foarte frumoasă. Sub picioarele și poalele acoperite de fână și semănături, peste albia omuzului Mare cu iazurile Ciorsaci, Târgului și Călugărușului în care se oglindesc orașul Fălticeni și satul Oprieni peste care se vede dealul Tâmpetilor esut de oșele și lanurile dincolo de care, ca un arpe luciu scilipește Moldova și peste dânsa falnicii codri ai Carpaților”¹⁶.

Culmile Halmului erau acoperite de tufe de mărșă și de pini. Pe versantul dinspre V a fost deschis cu mulți ani în urmă o carieră de piatră în care s-au găsit fosile, urme de scoici care dovedesc că aceste locuri au constituit odinioară fundul mării Sarmatice.

Mai spre N este *Dealul Corbului*, o movilă uriașă ceva mai înaltă decât Halmul. Pe vremuri dealul era acoperit cu pini pe unde corbii își aveau cuibul.

Spre S de Halm este locul numit *Ciorsaci* care coboară până spre satul Preotești, iar spre V sunt locurile numite: *Berbecrie*, la *Odaie* și *Prisaca*, terenuri unde, pe la începutul secolului trecut erau staulele, grajdurile și prisaca boierului Ciudin, și bineînțeles, *Oușorul* un deal în formă de ou.

Coborând spre sat, întâlnim locul numit *Lăint*, teren pe care, înainte de Primul Război Mondial, ostășii din regimentul 16 Dorobani făceau exerciții de tragere.

În partea de SV a satului se întinde unul dintre cele mai rodnice dealuri, *Dealul lui Vod* pe care în timpul verii, în adierea vântului, se legănau holdele de grâu ca valurile unei mări.

²⁰ Pentru forme de vetre rotunde, cf. Biblioteca Academiei Române, harta Oțzellowitz, D, 27, f. 27-29 ²¹

²¹ Vasile Costăchescu și preot paroh V. Pleoianu – **Istoria Bisericii Parohiale Sfânta Cuvioasa Paraschiva din satul Pleești, precedată de istoricul comunei**, lucrat de Vasile Costăchescu, 1913, p. 33.

²² Serafim Ionescu – **Dicționar Geografic al Judeului Suceava** 1893, p. 108. Din cele trei iazuri despre care vorbesc atât Alexandru Vlașcă cât și Serafim Ionescu la sfârșitul secolului al XIX-lea, au mai rămas în prezent numai două care au fost refăcute.

B trâniile satului amintesc c , pe vremea Sfântului tefan cel Mare drumul ce ducea de la Cetatea Sucevei la Cetatea Neamului trecea prin apropiere „leahul (drumul cel mare) care umbla între ara Moldovei de Sus și ara Moldovei de Jos pornea de la Suceava, trecea prin satul Bosanci la Nimesceni, iar de aici, trecea printre hotarul dintre Bunești și Petia, cobora prin valea Viinului, în malul iazului Călugăreștii, pe lângă iezitură, iazul astăzi secăt și prefăcut în pământ de agricultură”²³.

Trecând odată pe acest drum, Sfântul tefan cel Mare s-a abătut din cale și a poposit pe acest deal, fiind întâmpinat de numeroși moșneni din partea locului. De atunci poartă numele de *Dealul lui Vodă*.

Dealul dinspre NV numit *La Capra sau În Sus*, era în urmă cu 200 de ani acoperit de păduri de foiașe – stejari și tei – în care trăiau cerbi, capre sălbătice, de unde își vine și numele. Din lemnul acestor păduri au fost construite numeroase case, unele dintre ele, menținându-se până înaintea celui de-al doilea Război Mondial.²⁴

Dealul *La Capra* se continuă cu locul numit *Lăcuș* unde, cândva, se zice că ar fi fost un mic lac. Alte locuri sunt denumite: *La Catarg*, *Fântâna lui Tănăs* (după numele celui care a făcut fântâna), *Pe Groapă* și altele.

²³ Vasile Costeșcu, **Istoria orașului Fălcieni cu un scurt istoric al orașului Baia 1340 - 1941**, p. 23.

²⁴ Aici au fost casele lui Toader Avârvaș și tefanache Tănăs. Cu 50 de ani în urmă a fost tăiat din fața colii, de peste drum, un pășunatic care rămăsese de când a fost aici pădure, iar în valea unui pășunatic din marginea satului care trece pe lângă grădinile lui Gheorghe Muraru, mai păstrează până astăzi denumirea de Valea Teilor.

1. 3. Clima, vegeta ia i fauna

În ceea ce prive te clima, teritoriul satului Petia se g se te în zona cu clim de podi care se caracterizeaz printr-un tip de climat continental atenuat, cu contraste termice anuale mai mari, dar diurne mai mici (aer mai dens) decât la munte, datorit pozi iei sale în raport cu lan ul carpatic.

Clima de aici este supus p trunderii maselor de aer din vestul, nord-vestul i nordul Europei.

Iarna este mai aspr , resimindu-se direct influen a rece a anticlonului continental, iar vara aerul devine cald i uscat.

Vara devine mai uscat i mai secetoas datorit influen ei stepei r s ritene.

Vegeta ia satului Petia este variat . Exist vegeta ie de lunc , format din plante hidrofite (salcia, r chita i plopul) i plante ierboase (stuf, papur , rogoz, calcea calului, piciorul coco ului, pipirig).

Pe dealuri se afl arbu ti pitici ca m r cini i soc, iar la poalele dealurilor se afl câte o p durice de salcâmi (pentru stoparea alunec rilor de teren). În aceast zon sunt multe p uni i livezi cu pomi fructiferi. În acest sens exista pân în anul 1989, o livad întins pe o suprafa de 65 ha, numit livada „Ima ” i în partea de NE a satului o livad numit „Livada b trân ” întins pe o suprafa de 12 ha, fosta proprietate a mo ierului Ailinc i Ion.²⁵ Acestea au fost preluate pân în 1989 de c tre C. A. P. ca livezi, iar dup acela i an au fost retrocedate proprietarilor deasemeni ca livezi. În aceste condi ii o parte din oameni nu au mai îngrijit-o corespunz tor, drept pentru care aceasta s-a mai diminuat în suprafa r mânând cca. 50 ha în livada numit „Ima ” i cca. 6-7 ha în livada vechiului proprietar Ioan Ailinc i.

Fauna satului se compune din: iepuri de câmp, bursuci, dihuri, hârciogi (c ei de p mânt), cârti e, popând i, vulpi (în num r mai mic), apoi numeroase insecte; p s ri migratoare (barza, rândunica, mierla, privighetoarea, cucul, graurul i sturzul auriu) i p s ri care nu migreaz (cioc nitoarea, vrabia, corbul, cioara, ciocârlanul, gai a, pi igoiul, arca, uliul p s rar i oimul).

²⁵ A P B – Dosar nr. 4/1992, p. 11.

1. 4. Solurile

Din punct de vedere geologic, se constată că straturile care alcătuiesc terenul din acest zon sunt necutate, ele reprezentând o slabă înclinație spre SV. Deasemeni, din punct de vedere petrografic, etajele de rocă sunt alcătuite aproape exclusiv din roci detritice, conglomerate, gresii, nisipuri, argile și marne.²⁶

Solurile din acest zon s-au format sub influența unui climat excesiv continental, în care regimul de umiditate atmosferică și temperatură este variat în funcție de anotimpuri.

Astfel în perioada de vară, gradul de evaporabilitate este foarte ridicat deseori depășind cantitatea de apă căzută din precipitații.

Solurile s-au evaluat sub un regim de umiditate accentuat în condiții de căldură mai moderată.

Solurile se caracterizează dintr-o descompunere activă a materiei organice, bogate în substanțe nutritive, mijlocii profunde și profunde.

În satul Petia se pot întâlni următoarele tipuri de soluri:²⁷

Solurile argiloiluviale cenușii și cernoziomuri levigate apar cu precizie pe terasele fluviale, în general pe terenuri orizontale, în zone cu precipitații anuale sub 600 mm.

Solurile cernoziomice levigate (pratoziomuri) sunt specifice Podiului Sucevei. Aceste soluri par o formă relictă, corespunzătoare unei epoci mai secetoase din trecut, dat fiind faptul că sunt soluri tipice de silvo-step. Solurile de tip pratoziom s-au conservat numai în acele părți ale podiului care au permis „întinerirea” lor permanent prin aport de ape bicarbonate, care circulă prin profilul solului de-a lungul pantei. Ele manifestă o tendință de evoluție către solurile pedzoice (lessivate).

Soluri hidromorfe (gleice și pseudogleice) au o slabă răspândire, ele fiind legate de terenurile cu exces de umiditate, cu apă freatică aproape de suprafață sau din precipitații când terenul este argilo-lutos.

Regosolurile și solurile diferit erodate sunt cuprinse în categoria solurilor slab dezvoltate, alături de lăcoviți și de solurile aluviale. Regosolurile apar exclusiv pe terenurile cele mai accidentate din podi, cum sunt vesanii cu pantă mare pe care nu se pot forma altfel de soluri.

Solurile de tip cernoziomuri levigate, sunt bune pentru cultura cartofului, a sfeclii de zahăr, a cerealelor și a pomilor fructiferi.

Suprafața totală de teritoriu a satului Petia obținută în urma unui ORTOFOTOPLAN executat din zbor în anul 2006, este de 994 ha. Această suprafață este alcătuită din: vatra satului (zona intravilan), cu case frumoase și grădini întinse care însumează 125 ha și terenurile agricole (zona extravilan), care cuprind cea mai mare parte din teritoriu însumând 860 ha, precum și căile de acces ale satului (drumurile) care însumează 9 ha.²⁸

²⁶ A P B - **Planul Urbanistic al comunei Bunești**, vol. 2/2006, p. 24.

²⁷ Ibidem.

²⁸ Ibidem, p. 32.

1. 5. Regimul termic și eolian

În ceea ce privește regimul termic, în satul Petia ca de altfel în întreaga comună, temperatura medie anuală este de la 7 grade celsius până la 10 grade celsius fiind repartizat astfel:

primăvara între 6 și 9 grade celsius, vara între 18 și 30 grade celsius, toamna între 8 și 15 grade celsius și iarna între -15 și -2 grade celsius.

În ceea ce privește regimul eolian, ca urmare a circulației generale a maselor de aer în sensul V – E, în județul Suceava frecvența cea mai mare o are vântul din direcția V (31,7 %) în comparație cu cel de E (9,4 %).

În Podișul Sucevei, regimul vânturilor este total diferit, circulația aerului fiind cându-se paralel cu marginea munților și canalizat pe culoarul vâilor Suceva și Siret. Vânturile dominante sunt dinspre N – V. Sunt zile când vântul se răstoarnă, dar suflând mai slab și mai rar dinspre S – E. Direcția vântului se menține aceeași în tot timpul anului neexistând diferențe între iarnă și vară.²⁹

²⁹ A P B - Planul Urbanistic al comunei Bunești, vol. 2/2006, p. 35.

1. 6. Apele

Din mijlocul satului, din locul viran numit *Ciofu*, ca și cel numit *La Buna*, pu în spre S, izvor sc numeroase și puternice izvoare, fiind punctul de pornire a pârâului Ciofu. Acesta se unește cu pârâul *Gropii* ce vine dinspre V și cu pâraele: *Iazului*, *Petiu ei*, *Sesiei* și *Berbec riei* ce vin dinspre NV formând pârâul *intei*.

Pârâul Petiu a primit ca afluent pe pârâul *Lipovan*. Această denumire și s-a dat în urma unei întâmplări petrecute pe malurile lui cu mai bine de un secol în urmă. Un lipovan fiind în trecere pe aici a poposit la cârciuma din marginea satului, după care însuși, continuându-și drumul, în timpul nopții, a fost urmărit și în cele din urmă ucis³⁰.

Pârâul *intei* curge spre SV trecând prin satul *arna Mare*, are o lungime de peste 6 km și se varsă în *omuzul Mare*. Aceste ape sunt destul de mici fiind unele dintre ele seacă pe timp secetos.

³⁰ Se zice că lipovanul avea în sân potcoave de schimb pentru cai, și când mai cerea crâmburi ei câte o garaf (can) de vin se bătea cu mâna în piept și le făcea să sune, lăudându-se că are bani. Dascălul din sat care era de față, l-a urmărit și l-a omorât dar nu a găsit la el decât potcoavele și 15 bani. A relatat cândva un bătrân din sat Neculai Axinia când avea vârsta de 90 de ani.

CAPITOLUL 2

ISTORIA A EZ RII I POPULA IA

2. 1. Începuturile a ez rii

Teritoriul satului Petia a fost locuit din cele mai vechi timpuri, încă înainte de Hristos. Merituri stau câteva obiecte din piatră, găsite în pământ, la arat ori întâmplător și adunate de învățătorul Vasile Costeșescu din Pleești³¹ și elevii lui, pe la începutul secolului nostru³².

În apropierea satului sau găsite două monede de argint cu chipul și inscripția Faustei Augusta, împărăteasa romanilor, soția lui Marcus Aurelius, împărat virtuos care a domnit între anii 161-180 d.Hs.³³

S-au mai găsit, deasemenea, în satul Petia și prin împrejurimi două monede poloneze, una din 1560 și alta din 1591, un vârf de șteț de fier din secolul al XVII-lea, mai multe ghiulele din fier dintre care una de 10,5 Kg, de pe timpul domnitorului Ieremia Movil.³⁴

Aceste piese, ca și altele au constituit primele colecții ale muzeului din orașul Fălcieni înființat prin stăruința profesorului emerit Vasile Ciurea în noiembrie 1914.³⁵

Acesta, ca profesor de științe naturale, organiza nenumărate excursii și vizite prin împrejurimi pentru a colecta exponate din flora și fauna județului, necesare la predarea cunoștințelor. Cu această ocazie a aflat „pe la diverși colegi –învățători– și pe la unii gospodari multe lucruri vechi (...)”, care au constituit începutul viitoarelor colecții ale muzeului³⁶.

³¹ Pe atunci satul Petia făcea parte din comuna Pleești.

³² Vasile Costeșescu și preot paroh V. Pleoianu, **Istoria Bisericii Parohiale Sfânta Cuvioasa Paraschiva din satul Pleești, precedată de istoricul comunei**, lucrat de Vasile Costeșescu, 1913, p. 3.

³³ Ibidem.

³⁴ Ibidem.

³⁵ Vasile Costeșescu, **Istoria orașului Fălcieni cu un scurt istoric al orașului Baia**, p. 176-177.

³⁶ Vasile Ciurea – „Natura”, seria Biologiei nr. 6, „Muzeul Fălcienilor la 50 de ani de existență și activitate. 1914-1964”, p. 84.

Într-una din aceste vizite a găsit la învâtorul Vasile Cost chescu din Pleești, „un saltar,, de obiecte printre care și cele descoperite în împrejurimile satului Petia.³⁷

Muzeul s-a deschis la început în localul gimnaziului „ Alecu Donici ,, , iar în 1930 s-a mutat în locul propriu .³⁸

Astăzi, muzeul, reconstituit, cuprinde pe lângă cele trei secții – tiințe naturale, istorie și etnografie – și o bibliotecă cu numeroase documente care constituie o mărurie de preț a existenței poporului nostru pe aceste meleaguri.

O serie de documente valoroase amintesc despre existența satului Petia.

În acest sens, există unul dintre cele mai vechi documente care datează încă din timpul domniei Sf. Ștefan cel Mare și care atestă existența acestui sat, astfel:

1483 (6991) fev(ruarie) 18.

Ispisoc de la dom(nul) Ștefan v(oi)evod, care întreprinde la Lazor globnic a patra parte de Petia cea Mare, cotunul cel din sus.³⁹

De asemenea un alt document care amintește despre existența satului Petia, datează de la 20 decembrie 1519, prin care „ Ștefan voievod întreprinde la Poarta a patra parte din satul Petia, cumpărat, drept patru sute zloturi, de la nepoții lui Oană Rodnicii”.⁴⁰ Acest document (vezi anexa nr. 8 și 9 - foto), a fost tradus în limba moldovenească la data de 28 februarie 1803, de către Pavel Debrei.

La 14 ianuarie 1842, a fost legalizat la „Giudecătoria inutului Sucevei, sub nr. 307”,⁴¹ o copie preluată de pe traducerea din anul 1803, de către Dumitru Popovici și care se exprimă astfel:

1519 (7027) dec. 20, Suceava – Ștefan vv., domnul Moldovei, întreprinde la Dragu de la Poartă, a patra parte din satul Petia, partea de sus, cumpărat cu 400 zloturi de la Rodna, sora lui, Anu ca, nepoții de soră, Lupe, Anu ca și Parasca, fiii Stanii, și rudele lor, Toma, fiul Soficiei, Stana și sora ei, Anu ca Bocnicioaie, nepoții de soră, Lazăr, Toma, Alecsa și Magda, fiii lui Oană, din uricul de cumpărat al moșiei lor, Oane Rodniciu, de la Ilia vv. și Ștefan vv., strbunii domnului. Hotare: pârâul Plopului, pârâul Petiei, helețul Bașcului, pârâul Mușiroiului, drumul Podenilor, Unceții, Vradniș, movila Rujilor. Credința domnului și fratelui său, Petru. Trotu anlogof t. Scrie Dumitru Popovici.⁴²

Câțiva ani mai târziu, domnitorul Moldovei Petru Rareș recunoaște dreptul de proprietate aceluiași Dragu de la Poartă :

1532 (7040) mart. 5 – Ispisoc de la Petru voievod care întreprinde la Petia Mare.⁴³

³⁷ Vasile Cost chescu, op. cit., p. 176.

³⁸ Ibidem, p. 177.

³⁹ D R H, A, Moldova, vol. II, p. 378; D I R, A, Moldova, sec. XV, vol. II, p. 39.

⁴⁰ Mihai Cost chescu, **Documente Moldovenești înainte de Ștefan cel Mare**, Ed. Via a Românească S. A. , 1931, vol. I, p. 148 – 150.

⁴¹ Ibidem.

⁴² **Catalog de documente din Arhivele Statului Iași**, vol. I, p. 198.

⁴³ Ibidem, p. 245.

La 2 iunie 1793, un „t lmaci” pe nume Andrei, fost mare c pitan⁴⁴, a tradus un vechi document care face referire la satul Petia, astfel:

*1593 (7101) apr. 28 – Aaron vv., domnul Moldovei, înt re te lui Gligorcea, vornic de Cîmpulung i so iei sale, Micu a, fiica Magdei, st pânirea asupra p r ilor din mo iile Once ti, S cuiani i Petia, cu case, pe care le au danie, cu zapis, de la m tu a Micu ii, Mariica, dup cum a m rturisit i preotul Nichita, duhovnicul Mariic i; pentru aceste mo ii s-au judecat cu Agafia i fiii ei, nepo i ai Maric i, în zilele lui Petru vv., când ace tia au „r mas de la giudecat ”, Gligorcea i Micu a cheltuind la curtea gospod 12 zlo i.*⁴⁵

Referitor la denumirea satului, un vechi document care dateaz din anul 1596, argumenteaz faptul c un anume Oan Rodna sau Rodnici – amintit mai sus – ar fi cump rat pentru fiul s u Milea, de la Costea Petia, „o bucat din satul Petia, partea de sus”, pentru 900 „zlo i t t r ti”, înc de pe vremea marelui voievod tefan cel Mare i Sfânt. Prin urmare, de la acest Costea Petia care a tr it în timpul domniei marelui voievod, rezult i denumirea satului Petia:⁴⁶

1596 (7104) Iunie 14, Suceava.

Io Eremia Moghil voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al rii Moldovei.

Iat a venit înaintea domniei mele i înaintea tuturor boierilor no tri, Ilarion c lug rul, care în mirenie se numea Ion, fiul Anu c i, nepotul Bunei i iar i Toader i Mih il neme i din Petia Mare, care sunt veri de al doilea si s-au jelu it înaintea domniei mele, cu mare plângere i cu carte de m rturie dela M laiu din Hreasca ureadnic de Cîmpulung i de la popa de acolo i Cârstian p h rnicel ni Ple e ti i Simeon fost v taf i Gheorghe, fratele lui, tot de acolo i Sava asemenea i Nicoar neme din Bune ti, spunând c un uric de cump r tur , dela tefan voevod cel B trân, pe o bucat din satul Petia, partea de sus, pe care l-au avut, a ars în casa lui Andreian, când a ars casa lui, care acea bucat de sat mai sus scris a cump rat-o Oan Rodna, fiului s u Milea, dela Coste Petia, pentru nou sute de zlo i t t r ti.

Pentru aceia domnia mea, vzând marea lor jalob i cu mare m rturie i noi deasemeni le-am dat i le-am înt rit acea mai sus scris bucat de sat din Petia, ca s le fie lor cu tot venitul, neclintit niciodat , în veci i le-am f cut carte de m rturie.

i altul s nu se amestece.

Scris la Suceava, în anul 7104 (1596) Iunie 14.

Însu i domnul a spus.

Stroici mare logof t a înv at. i a isc lit, Stroici logof t.

Dumitru Filip a scris. (vezi anexa nr. 10 – foto)

Dup această dat , numeroase documente m rturisesc despre existen a satului Petia, din care amintim doar câteva:

⁴⁴ Ibidem, p. 540.

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ D I R, A, Moldova, sec. XVI, vol. IV, p. 142.

1609 (7117) August 26, Ia i.

Io Constantin Moghil voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al ării Moldovei
Iată a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, Avramia, fiica
lui Ionașco, nepoata Agafiei, de bună viață ei, nesilită de nimene, nici asuprită și a
vândut dreapta sa ocină și dedin din Petia Mare, care este în inutul Suceava, loc de
trei case și cu jerebiile lor din arină și cu grâdini și cu tot locul de folosință ce se
cuvine. Aceia a vândut ea credinciosului și cinstitului nostru boier pan Petrașco, mare
vornic al ării de Sus, pentru optzeci taleri de argint și i-a plătit deplin, iar privilegiile
pe care le-a avut de la domnii de mai înainte, astfel a mărțurisit ea înaintea noastră că
le-a pierdut.

De aceia să-i fie și de la noi uric și ocină cu tot venitul. Și altul să nu se
amestece înaintea acestei crieri, a noastră.

Scris la Iași în anul 7117 (1609) august 26. Domnul a zis. Constantin Voievod.
Stroici mare logofăt a învârtat. Nebojatco a scris.⁴⁷

1630 aprilie 28.

Moise Movil întreprinde vânzarea făcută de Ana, Prohira și Nastasia, fiicele lui
Gavril Hulpe nepoatei lui Tudor a dreptelor ocini și moșii, 2 Jereabii din satul Petia
Mare ce este în inutul Sucevei, lui Ddumitra cu oldan, Spatarul cel Mare drept 50
taleri și vânzarea făcută de Marica, fata lui Ion Cotai, dreptei sale ocini și moșii:
jumatate din jereabie din același sat Petia, tot lui oldan drept 15 taleri. Domnul
întreprinde cumpărarea torului acele Jereabii să-i fie ocină și cumpăratură dreptă din câmp
și din apă și din pământuri și din toate dependințele, cât se va alege la acele Jereabii.⁴⁸

1632 (7142) mai 26, Ia i.

Mărțuria marilor boieri pentru vânzarea unor ocini din Petia Mare, inutul
Suceava și din umeșneți, inutul Dorohoi, lui Dumitrașco oldan mare stolnic.⁴⁹ (vezi
anexa nr. 11 - foto).

1632 (7140) mai 30, Ia i.

Alexandru Ilia voievod întreprinde lui Dumitrașco oldan mare stolnic ocini
cumpărate în Petia Mare, inutul Suceava, și în umeșneți, inutul Dorohoi.⁵⁰

1632 (7140) mai 30.

Dumitrașco oldan, mare stolnic, cumpărare de la Platon Pitarul din Hreacă, de
la femeia lui și sora ei un loc de casă din câmp și din vatră de sat și cu tot venitul, din
satul Petia Mare, de la inutul Sucevei, drept 40 taleri de argint, de la Mihail și de la
femeia lui Ciurcea alt loc de casă din Petia Mare cu toată Jereabia, ce și se va alege din
vatra satului și din câmp drept 40 taleri.⁵¹

1633 (7142) decembrie 31, Ia i.

Moise Movil voievod întreprinde lui Dumitrașco oldan mare spatar mai multe
jirebii cumpărate în satul Petia Mare, inutul Suceava.

⁴⁷ D I R , A, Moldova, sec. XVII, vol. II, p. 249.

⁴⁸ Vasile Cost chescu, op. cit., p. 84-85.

⁴⁹ D R H, A, Moldova, vol XXI, p. 101 – 104.

⁵⁰ Ibidem, p. 116 – 119.

⁵¹ Vasile Cost chescu și preotul paroh V. Pleoianu, op. cit., p. 33.

Io Moisi Moghila voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al țării Moldovei. Iată au venit, înaintea noastră înaintea boierilor noștri, Ana și Porhira și Nastasia, fiicele lui Gavril Hulpe, nepoatele lui Tudor, de bună viață lor, nesilită de nimeni, nici asupra și au vândut dreapta lor ocină și dedin, două jirebii din satul Petiia Mare, ce este în inutul Suceava. Aceea au vândut-o credinciosului nostru boier, Dumitra coldan mare sp tar, pentru cincizeci taleri de argint.

și într-o această, de asemenea a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, Mărica, fiica lui Ion Coti, de bună viață sa, nesilită de nimeni, nici asupra și a vândut dreapta sa ocină și dedin, jumătate de jirebie din același sat, Petiia Mare. Aceea de asemenea a vândut-o boierului nostru credincios, Dumitra coldan mare sp tar, pentru cincisprezece taleri de argint. Deci noi, văzând între ei tocmeala lor de bună voie și plata deplină, noi de asemenea și de la noi încercăm dat și am întărit mai sus scrisului nostru credincios boier, Dumitra coldan mare sp tar, acele înainte zise două jiberii și jumătate din satul Petiia Mare, ca să-i fie drept ocină și cumpăratură, din câmp și din apă și din pământ dure și din tot venitul ce se va alege pe acele jirebii, să-i fie ocină și uric, cu tot venitul, neclintit niciodată în veci.

și altul să nu se amestece.

Scris la Iași, în anul 7142 1633 decembrie 31.

Însuși domnul a zis.

Io Moisi voievod

Cîrstea Dammiian a scris.⁵²

1634 (7142) martie 18, Iași.

Moise Movil voievod întărește lui Dumitra coldan mare sp tar o jirebie cu case, cumpăratură din satul Petiia Mare, inutul Suceava.

Io Moisi Moghila voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al țării Moldovei. Iată au venit înaintea noastră înaintea boierilor noștri, Mărica, fiica Sofroniei, nepoata lui Cozma vătaf și fiii săi, Gheorghie și Tofana și Nastasia, de bună viață lor, nesilită de nimeni, nici asupra și au vândut dreapta lor ocină și dedin, o jirebie de ocină cu case și cu tot venitul, din satul Petiia Mare, ce este în inutul Sucevei, cât se va alege partea lor cu dreptate. Aceea au vândut-o credinciosului nostru boier Dumitra coldan mare sp tar pentru douăzeci taleri de argint.

Pentru aceea, să-i fie și de la noi ocină și cumpăratură și uric, cu tot venitul. și altul să nu se amestec.

La Iași, în anul 7142 (1634) Martie 18

Domnul a zis.

Ghianghia mare logofătă a învârtă și m-am iscălit.

Crîstea Dammiian a scris.⁵³

1634 (7142) iunie 20.

Vasile întărește vânzarea fcută lui Dumitra coldan lui Iona cu, un loc de prisac din satul Petiia Mare, cu o jirebie din vatra satului și din câmp și din pământ dure și din ape și din toate dependințele drept 30 taleri bătăi.⁵⁴

⁵² D R H, A, Moldova, vol. XXI, p. 550 – 552.

⁵³ D R H, A, Moldova, vol. XXII. P. 100 – 101.

⁵⁴ Vasile Costăchescu, op. cit., p. 84 – 85.

1639 (7147) februarie 4.

Petre și Itefan, frații cu nepotul lor Tinas, vând lui Dumitra cu soldan dreapta lor ocină și moșie: o jireabie, și din altă jireabie jumătate, din satul Petia Mare din vatra satului și din câmp cât se va alege partea lor, cu toate dependințele, drept 35 taleri de argint.⁵⁵

În acele „timpuri îndepărtate”, această așezare unde locuim noi astăzi, era în mare parte ocupată de păduri. Casele erau clădite din bârne sau îngropate în pământ.⁵⁶

Satul își menține denumirea de Petia Mare și Petia Mic veacuri de-a rândul. Pe la începutul secolului al XIX-lea îl întâlnim sub aceeași denumire: *printr-o carte de judecată din 1807 iulie 21 se întreprinde stăpânirea paharnicului Tudorache Ciurea și Vasile Ciudin asupra moșiilor Petia Mare și Petia Mic*.⁵⁷

În anul 1865 când ia ființă prima coală din sat, în statul de plată al primului învățător era trecut la rubrica localitatea Petiile, ceea ce denotă că se considerau tot cele două sate.

⁵⁵ Ibidem.

⁵⁶ Vasile Costeșescu și preotul paroh V. Pleoianu, op. cit., p. 34.

⁵⁷ George Ioan Lăhovari, general C. I. Brătianu și Gr. Tocilescu, **Marele Dicționar Geografic al României**, vol. 4, 1901, p. 686.

2. 2. St pânirea boiereasc

Satul Petia, de-a lungul istoriei, a fost un sat boieresc, deoarece rani erau dependenți de moșii. Moșia în evul mediu cuprindea două prăzi, anume: 1. „rezerva feudală” sau pământul rezervat stăpânului, și 2. pământul aflat în folosința rânului dependent adică a „vecinului”.

Familia Ciudin precizat în documentul de mai sus, stăpânește o parte din moșia Petia timp de mai bine de un secol și jumătate.

Altă familie boierească care a trăit în Petia pe la începutul secolului al XIX-lea a fost Răftivanu.⁵⁸ Casa familiei Răftivanu a fost transformată de obicei satului după anul 1925, mai întâi într-un magazin însoțit de o sală de manifestații a căminului cultural și un bufet, după care în ultimul timp a fost renovat de către Primăria comunei Bunești ca a cămin cultural al satului Petia.

Pe vremea lui Alexandru Ioan Cuza, la reforma agrară din 1864, moșia Petia este împărțită în trei prăzi fiind stăpânită de: Ștefan și Costache – frații Ciudinei, Safta Răftivanu și Iordache Vârnav.⁵⁹

Prin reforma agrară din acel an au fost împărțite și un număr de 105 rani (34 frunți, 40 palme și 31 zănelnici) cu suprafață de 254 fclă. Erau socotiți frunța și rani care aveau boi primind câte 4 fclă, palma și cei care lucrau cu brațele primind câte 2,5 fclă, iar codății – argații de la curte. Aceștia li se mai zicea și zănelnici pentru că ei au primit numai câte 10 prăzi. Falcea era egală cu 80 prăzi sau 1,5 ha.

Au fost trei delegați din partea rânilor, a așii primari ai boierilor, care au avut sarcina de a mobiliza pe rani când vor veni delegații camerei pentru a întocmi tabele de împărțire. Pe moșia fraților Ciudinei a fost Constantin Acrișriș zis și Cordanu pentru că era venit din Cordan (Bucovina), pe moșia Saftei Răftivanu, Neculai Ailinc și; iar pe cea a lui Vârnav, Vasile Mihai.⁶⁰

⁵⁸ În 1913 – spune un locuitor al satului Petia – o bătrână pe nume Zamfira Acatrinei în vârstă de 115 ani, povestea că, pe când era de 13 – 14 ani (ceea ce însemna pe la 1800), s-a construit în centrul satului casa boierului Răftivanu. Cărmida a fost făcută la Ciofu și rată de oameni pe deal, pe o pantă de vreo 300 m, cu brațele. Femeile și fetele o cărau cu poala sub supravegherea tinerei boieroaice, Safta Răftivanu, care stătea cu biciul la spatele lor și pe cele care umblau mai încet le bătea frământul încât multe dintre ele s-au îmbolnăvit. Se spune că, din cauza rătăcirilor și vârtărilor de această boieroaică, după ce a murit, trupul ei nu mai putrezit. Când a fost dezgropat și găsit astfel, a fost rezemat sicriul de biserică și s-a făcut câteva slujbe datorită căror trupul s-ar fi descompus.

⁵⁹ A. S. Sv., documentele Prefecturii, registrele de împărțire a satului Petia, p. 1 – 3.

⁶⁰ Ibidem, - până atunci era obiceiul ca rani și îngenuncheze când se prezentau înaintea boierilor, în prezența delegaților Camerei li s-au oferit scaunuri și li s-au dat indicații în legătură cu sarcina ce o aveau de îndeplinit în această istorică acțiune. Moșia Ciudinei tilor 18 frunți, 6 palme, 13 zănelnici; moșia Răftivanu 16 frunți, 10 palme, 8 zănelnici; moșia Vârnav nici un frunț, 24 palme, 10 zănelnici. Aceasta s-a datorat faptului că Neculai Ailinc și care aflase cum se face împărțirea și-a îndemnat pe unii dintre argații să declare că lucrează ca palma și. În schimb pe moșia lui Vârnav nu a fost nici un frunț, fiind boierul în prealabil, îi hotărâse lui Vasile Mihai să-i îndemne pe toți cei cu boi să declare cu brațele. Acest fapt a avut urmări mai târziu, rani de pe moșia Vârnav fiind mai săraci.

Dup 1864, mo iile r mase se împart mo tenitorilor care se stabilesc în diferite localități din ar , p mânturile lor fiind arendate sau vândute ranilor. A a se face c , pe la sfâr itul secolului al XIX – lea din familia Ciudine tilor nu mai era în sat decât Gheorghe Ciudin și sora sa Maria Romanescu. Gheorghe Ciudin neavând urma i, este mo tenit de un fiu al sorei sale Constantin Romanescu, care st pânea pe atunci 5 mo ii: Petia, L m eni, Vi ina, Târgului și mo ia so iei sale Leucu e ti.⁶¹

Din familia R ftivanu, ultimul care a mai r mas în sat pe la 1900, a fost Iorgu R ftivanu. Acest nu a avut copii, iar so iei, nefiind de rang boieresc n-a voit s -i lase mo ia, ci a donat-o spitalului Sfântul Spiridon din Ia i.⁶²

În 1903 Iorgu R ftivanu moare iar mai târziu so ia sa se mut în F lticeni, curtea r mând pustiie pân în 1913 când este folosit spre folosul ob tesc.

Al treilea boier existent în 1864, Vârnav, care st pânea partea de NE a mo iei Petia, avea curtea și livada pe locul unde s-a aflat nu demult casa regretatului înv tor Mihai R d anu. Înc înainte de 1900 nu mai exista nimic în această curte, afar de locuin a arga ilor care a servit mai târziu de coal și mai târziu de cârcium , de cas pentru hore, etc. Boierul se mutase între timp în ora ul F lticeni.

Mo ia a fost vândut mai întâi avocatului Zarian de la care a cump rat-o doctorul Tatos, ambii din F lticeni. Ei nu s-au ocupat niciodat de mo ie, ci o arendau ranilor.

Aceasta era situa ia din satul Petia din preajma anului 1907, fapt ce a f cut ca ranii s nu întreprind nici o ac iune atunci când ara întreag s-a ridicat împotriva boierilor.

Începând din 1918, dup terminarea Primului R zboi Mondial toate p mânturile au fost cump rate de rani, unele direct de la proprietari, altele de la ob tea *Fr ia* care s-a organizat pentru cump rarea mo iilor Ciudin și Vârnav. Organizatorii ob tei au fost Nicolaie Ailinci i, care în acea perioad era și senator în parlamentul rii, Ion P iu și Ion Ailinci i fiind numi i mandatarii ob tei.

Pe mo ia Ciudin au fost împropriet ri i 67 de rani primind în medie câte 1,40 ha, total întindere 179,24 ha.

Pe mo ia Vârnav au fost împropriet ri i 50 de rani, fiind inclus i coala, media fiind de 2,91 ha. Total întindere 147,7 ha. O parte dintre cet eni au fost împropriet ri i de pe amândou mo iile. Planurile de parcelare au fost semnate de inginerul hotarnic C. M. Dumbrav și legalizate de judec torul Andreescu în ziua de 23 iunie 1925 când ob tea a fost lichidat . În felul acest s-a pus cap t st pânirii boiere ti din satul Petia cu dou decenii mai devreme decât din alte sate, unde st pânirea s-a men inut pân la reforma agrar din 1945.⁶³

⁶¹ Ibidem, - ca i al i boieri din acea vreme, Constantin Romanescu petrece ceva timp în str in tate, unde la chefuri și jocuri de c r i pierde cele patru mo ii ale lui, fiind ipotecate b ncii Dacia din Bucure ti, iar el se retrage la mo ia so iei sale din Leocu e ti. La început banca a arendat mo ia Petia la diferi i arenda i str ini sau rani din sat, iar dup 1918 a fost cump rat prin Ob tea *Fr ia* de c tre ranii din sat. Curtea familiei Ciudin și livada care se întindea pe mai bine de dou hectare a fost cump rat pe la 1900 de o familie de armeni, care dup 1918 a vândut-o locuitorului Ion Zancu. În 1945 curtea este demolat și transformat într-o cas r neasc obi nuit .

⁶² Ibidem - prin reforma agrar din 1921, această mo ie a fost împ r it ranilor care au luptat pe front în Primul R zboi Mondial. Li s-a dat p mânt celor care aveau mai pu in de 5 ha, iar celor nec s tori i câte 3 ha.

⁶³ Ibidem.

2.3. Populația

La începutul secolului al XIX-lea, mai precis în anul 1835 satul Petia avea 95 de curii (gospodării sau familii)⁶⁴.

În anul 1877 locuitorii satului Petia și-a adus contribuția la cucerirea Independenței de stat a României în luptele de la Grivița, Smârdan și Răhova câștigând la datorie 12 eroi.

În anul 1893 numărul locuitorilor satului Petia a ajuns la 589 de suflete din care 290 bărbați și 299 femei⁶⁵, însumând 142 de familii.

În primul război mondial (1916-1918) s-au jertfit 38 de ostași, locuitorii satului Petia. (vezi anexa nr. 12)

În anul 1934, în urma unui recensământ, populația din satul Petia aproape că s-a dublat totalizând 913 suflete⁶⁶.

Al Doilea Război Mondial care a adus omenirii însemnate pagube materiale și umane, a adus jale și suferință cetățenilor satului Petia. (vezi anexa nr. 13 – foto) În acest război și-au dat viața pentru țară 44 de ostași. (vezi anexa nr.13)

În primăvara anului 1944, când frontul s-a stabilit pentru câteva luni pe linia Iași - Pașcani - Muncii Neamului, locuitorii satului nostru au fost evacuați în județul Botoșani. În acest timp au ars în sat 16 case, cooperativa și cele două biserici.

Din cauza mizeriei aduse de război, numeroși cetățeni au fost secerați de tifos exantematic și alte boli molipsitoare.

În anii 1966-1970 satul Petia atinge apogeul în ceea ce privește numărul de locuitori. În urma recensământului realizat în anul 1966 numărul populației a crescut ajungând la 1151 de suflete din care 569 bărbați și 589 femei însumând 317 familii. Deasemeni la data de 21-X-1970 în urma unui memoriu justificativ realizat de Direcția de Sistematizare, Arhitectură și Control, al Consiliului Popular al județului Suceava, numărul de locuitori era de 1206 însemnând același număr de 317 familii.

În perioada 1970-1989, satul Petia fiind aproape de orașul Fălticeni, un număr de aproximativ 100 de locuitori au lucrat la întreprinderile și fabricile din acest oraș. Ba mai mult o mare parte din locuitorii satului, în special tineri care nu aveau un loc de muncă stabil, au lucrat ca muncitori sezonieri în perioada anotimpurilor de toamnă și de iarnă la fosta fabrică de conserve din orașul Fălticeni, la depozitele de la gară, în piață, iar în perioada celorlalte anotimpuri respectiv de primăvară și vară, lucrau deasemeni ca sezonieri la stațiunea pomicolă din Fălticeni care au suprafețe de pământ învecinate cu satul Petia.

Deși a fost o perioadă tristă la nivelul populației rurale din întreaga țară, precum și în viața locuitorilor din satul Petia, totuși a existat o populație densă cu un ritm intens de viață.

⁶⁴ Maria Răduanu - **Mongria satului Petia**, 1967, m. s. , p. 9.

⁶⁵ Ibidem.

⁶⁶ Dumitru Bălan - **Din istoricul învățământului primar al județului Baia 1934**, p. 272.

Schimbările survenite după 1989, au afectat în sens negativ densitatea populației satului Petia. Dacă în anii 1966-1970 precum și următorii până în anul 1989 satul Petia a atins apogeul în ceea ce privește numărul de locuitori, în prezent, începând cu anii 1991-1992 asistăm de data aceasta la o scădere a numărului de locuitori.

Cauzele sunt multiple. Una dintre acestea fiind fără îndoială scăderea natalității. Acest fapt real, are loc într-un context dureros în care tinerii, dezamăgiți fiind, de faptul că în decembrie 1989 au luptat pentru dobândirea libertății de sub dictatura comunist sperând la o viață mai bună, se află acum într-o stare destul de grea, creată, pe de o parte din cauza lipsei locurilor de muncă, iar pe de altă parte din cauza oferirii unor salarii derizorii uneori simbolice, fiind puși astfel în situația de a nu putea oferi familiilor un trai decent. Mai mult decât atât pe fondul acestei dezamăgiri, tinerii au fost nevoiți, forțați de împrejurările grele în care se găseau, să migreze în „lumea largă” suportând slugarnicia în fața străinilor, pentru a-și putea duce totuși sensul firesc al vieții cu toate aspectele ei.

Lipsa locurilor de muncă are loc într-un context în care, în urma transformărilor post-revoluționare, aproape toate întreprinderile și fabricile din orașul Fticieni la care o bună parte din populația satului Petia își desfășura activitatea, s-au desființat rămânând în felul acesta fără locuri de muncă.

Aadar, atât scăderea natalității cât și migrația tinerilor în alte țări, a dus la diminuarea numărului de locuitori în satul Petia.

Astfel, în anul 2002, în urma unui recensământ realizat la nivelul întregii comuni, s-a constatat că în satul Petia, numărul persoanelor înregistrate în gospodării este de 845 față de 1206 înregistrate în anul 1970.

Din punct de vedere administrativ - teritorial precum și în ceea ce privește numărul de locuitori, satul Petia, care face parte din comuna Bunești, este considerat a fi cel mai mare sat, spre deosebire de celelalte sate care apar în aceleași comune precum: Bunești, Uncești, Podeni și Podeni-est. În acest sens, în anul 2006 în urma unei situații statistice realizate la nivel de comună în ceea ce privește numărul de locuitori, din totalul populației de 2700 de locuitori, dintre care 1374 bărbați și 1326 femei, satul Petia se situează la loc de frunte cu un total de 843 de locuitori, dintre care 431 bărbați și 412 femei spre deosebire de celelalte sate amintite mai sus care au fiecare un anumit număr de populație după cum urmează: Bunești cu un total de 640 de locuitori (323 bărbați și 317 femei), Uncești cu un total de 708 locuitori (362 bărbați și 346 femei), Podeni cu un total de 475 locuitori (240 bărbați și 235 femei) și Podeni-est cu un total de 34 locuitori (18 bărbați și 16 femei).⁶⁷

În prezent, un număr de 173 de locuitori din satul Petia primesc pensii de stat (adică cei care au lucrat în câmpul muncii în diferite domenii) și 138 de locuitori primesc pensii de C. A. P. (adică cei care au lucrat la Cooperativa Agricolă de Producție până la desființarea ei în anul 1990).

⁶⁷ A P B – Dosar nr. 2/2006, p. 7.

2. 4. Administra ia

Din punct de vedere administrativ, încă din perioada anilor 1803-1859, satul Petia a făcut parte din ocolul omuzului, plasa Siret, ca apoi începând cu jumătatea secolului al XIX – lea să apară în fie comunei Ple e ti, fie comunei Bune ti.

Pentru câțiva ani (1859-1875), a existat pentru prima dată comuna Petia, adică satul Petia a devenit Primărie sătească, având în componența sa satele Petia și Bune ti.⁶⁸ În această perioadă, conducătorul comunei care era ales de către locuitorii acesteia, era numit „vornic”.⁶⁹

Între anii 1875-1926, satul Petia a aparținut comunei Ple e ti, ca apoi pentru numai doi ani până în 1928, să treacă sub jurisdicția comunei Bune ti.

Următorii doi ani (1928-1930), satul Petia a devenit iarăși Primărie sătească, urmând ca apoi între anii 1930-1941, să revină din nou la comuna Ple e ti.⁷⁰

Începând din anul 1941 și până în prezent, satul Petia revine din punct de vedere administrativ comunei Bune ti, din care face parte și în prezent.

Dacă în alte funcții au fost promovate numeroși locuitori din satul Petia, în funcțiile de conducere ale comunei, în decursul timpului au fost însă mai puțini.

Așa se face că între anii 1930-1934, să fie ales ca primar al comunei Ple e ti, **Neculai Ailinc i**, iar ca ajutor de primar **Ioan Ghe. Vatafu** timp de 19 ani.

Apoi între anii 1949-1951, **Irimia Gheorghe**, care era deasemeni locuitor al satului Petia, a fost ales în fruntea comunei Bune ti, în calitate de primar al acesteia.

La alegerile din anul 1963, a fost ales ca președinte al sfatului popular de atunci din comuna Bune ti, **Ioan Pris cariu**, care a funcționat până în anul 1972 și care era deasemeni fiu al satului Petia.

După aproape 20 de ani a revenit la conducerea comunei un alt fiu al satului Petia, **Ioan P iu**, care, în urma alegerilor libere locale desfășurate în anul 1992, a fost ales să conducă destinele comunei Bune ti lucru pe care l-a îndeplinit doar un singur mandat (de patru ani) până în anul 1996.

În cele din urmă, în urma alegerilor locale desfășurate în anul 2000, a fost ales să conducă problemele acute ale comunei Bune ti, vrednicul gospodar al acesteia și totodată și fiu al satului Petia, **Gheorghe Beraru**, care până în prezent, și deocamdată timp de aproape două mandate, a depus tot efortul în vederea rezolvării tuturor problemelor care privesc atât comuna cât și pe locuitorii acesteia.

Alături de fiii satului nostru care s-au aflat la conducerea comunei Bune ti, consider că este meritoriu să amintim și pe cei care au făcut și fac parte din administrația publică locală în calitate de consilieri locali, deasemeni locuitori ai satului nostru.

⁶⁸ Vasile Cost chescu și preotul paroh V. Ple oianu, op. cit., p. 34.

⁶⁹ Ibidem.

⁷⁰ Maria R d anu, op. cit., p. 34.

Astfel, din informațiile pe care le-am obținut prin purtarea de grijă a domnului primar Gheorghe Beraru precum și distinsei doamne Rodica Gontariu, secretara acestuia, începând cu anul 1992, au funcționat următorii consilieri locali.¹³²

- între anii 1992-1996: Constantin Gafincu, Mihai Răduanu, Vasile Beraru, Dănuț Condurache (actualul paraclicier al Sfintei Biserici din satul Petia) și Valentin Sărcu .
- între anii 1996-2000: Valentin Sărcu , Ioan Răduanu, Mihai Răduanu și Ioan Păun .
- între anii 2000-2004: Constantin Gafincu, Ioan Păun , Valentin Sărcu , Ioan Tănăsescu și Ovidiu Zancu.
- între anii 2004-2008: Vasile Beraru, Ioan Păun , Ioan Ștefan și Ovidiu Zancu.

⁷⁰ A P B – Dosarul privind alegerile locale.

CAPITOLUL 3

STAREA ECONOMICĂ

Petia, fiind un sat cu pământuri întinse și mai ales cu fânele și porumbul, ocupa locul principal al locuitorilor, încă din cele mai îndepărtate timpuri a fost agricultura și creșterea animalelor.

După ce țărani au început să cumpere pământurile de la boieri, aceste ramuri s-au dezvoltat și mai mult. Cu toate acestea viața țarilor era încă destul de grea. Astfel pământul trebuia plătit. Pentru aceasta țării făceau împrumuturi la diferite bănci particulare sau cîmătări care le luau procente foarte mari, de multe ori mai mari decât 100%.

Mulți dintre țărani nu aveau vite de muncă, iar uneltele cu care lucrau erau rudimentare. Din aceste cauze nici pământurile nu produceau suficient. Apoi recoltele obținute nu aveau piață de desfacere, astfel încât prețul produselor agricole meninându-se scăzut.

Cuțind săiasă din nevoi și să scape de sărăcie, țărani s-au organizat în diferite asociații care să le înlesnească condiții mai bune de trai.

3.1. Banca populară

Din inițiativa unor țărani din satul Petia, sprijiniți de învățătorii din comună s-a înființat în comuna Pleești, banca populară „Binele obțesc” cu sediul în Petia.

Încă cu doi-trei ani înainte de a lua ființă, când se ducea muncă de lămurire printre cetățeni pentru a se înscrie ca membri ai băncii, boierii se împotriveau⁷¹.

Până în 1903, înființarea unei astfel de bănci întâmpina, într-adevăr mari greutăți. Prin legea din martie 1903, se prevăd însuși unele înlesniri.

Iată o adresă dată de ministru Spiru, învățătorilor în legătură cu aceasta:

Ministerul Cultelor și Instrucției Publice 20 aprilie 1903, Nr. 17.881

⁷¹ Aceasta ar reieși din unele discuții care ar fi avut loc între diferiți țărani, printre care Niculai Ailincă, unul din principalii inițiatori ai băncii, și boierul Alexandru Romanescu (fratele proprietarului Constantin Romanescu).

Cerându-i sfatul cum să procedeze pentru a putea înființa banca, boierul ar fi răspuns: „Aici crede că boierii au săvârșit de-a voie să înființeze o bancă? Dacă voi veți avea bani nu veți mai avea nevoie de boieri...”, și se zice, că întrebarea deszicală: „Credeți că omul se va înjuga la jug și pe bou îl va urca în car?” (Relatează N. Axinia și I. Tănăsă, martori la astfel de discuții).

*C tre Revizoratul colar
Domnule Înv tor,*

În dorin a de a asigura în mod trainic existen a b ncilor populare i pentru a ajuta înc dezvoltarea i înt rirea lor guvernul i camerele au f cut legea de la 28 martie 1903 asupra acestor b nci.

Prin această lege se u ureaz cu totul înfiin area b ncilor prin o mul ime de dispozi ii.

Actul de constituire nu mai este nevoie s se fac de c tre tribunal, ci numai de judec torul de pace care este mult mai la îndemâna s tenilor;formele pentru constituire s-au scurtat a a încât

s fie gata pân în trei zile,nu se mai cere nici o plat pentru publica iile în „Monitor”care erau a a de scumpe pân acum, se scutesc b ncile de taxe de timbru(....).

Legea mai are i alt scop. Ea înfiin eaz o banc central care s ajute b ncile s te ti când ar avea nevoie de bani. În satele cele s race ti i cu cât greutate se poate înfiin a o banc i chiar dup ce se înfiin eaz cu cât greutate se poate m ri capitalul. Dar tocmai în aceste sate s race b ncile sunt mai necesare. Tocmai acolo ranii s raci au trebuin s fie ajuta i ca s fie sc pa i de cam t care nu-i las s prind ceva putere(...).

tim c oamenii sunt r i i f r ru ine care umbl r spândind printre s teni tot felul de minciuni, c b ncile se desfiin eaz , c guvernul umbl s i-a banii i altele ca acestea. Cei care umbl cu astfel de vorbe sunt numai c m tarii, care pân acum despuiau pe rani i de cenu a din vatr , luând 300 de lei la 100 pe an.

Ministrul Spiru Haret.”⁷²

La înfiin are banca avea 28 de membri cu un capital subscris de 1.384,911 lei din care la constituire s-a v rsat suma de 585,35 lei ⁷³

Consiliul de administra ie era alc tuit în 1903 din nou cet eni, trei dintre ei fiind din satul Petia: înv torul Cleonie Titu c reia i-a fost trecut i casieria, ⁷⁴ Constantin Gh., Ailinc i i Ioan Ciornei.

În 1912, Consiliul de administra ie era alc tuit numai din 6 membri.

În afar de faptul c banca popular împrumuta ranilor bani cu un procent incomparabil mai mic decât cel al b ncilor particulare i al c m tarilor- 14%- tot prin banc li s-au f cut ranilor i alte înlesniri ⁷⁵.

⁷² A S Sv., Revizoratul colar Baia, pachet 24, dosar nr. 1, pg. 164

⁷³ Banca Popular „Binele Ob tesc” statut i libret, actul constitutiv, pg. 26

⁷⁴ A S Sv. , Revizoratul colar Baia, pachet 24, dosar 2, pg.46

⁷⁵ A a a fost în prim vara anului 1913. Plouase toat toamna, ploii toren iale de d râmaser dealurile, iar dup ploii c zuse z pad încât oamenii n-au mai putut strânge recoltele, acestea putrezind pe câmp. În prim var erau ca i muritori de foame. Consiliul de administra ie al b nci a cump rat porumb din alte p r i l-a distribuit ranilor.

În Primul R zboi Mondial, de asemenea, oamenii nu mai aveau grâu de s mân . Tot prin banc s-au adus în toamna anului 1917 o cantitate însemnat de grâu, încât ranii au putut s - i îns mân eze ogoarele.

În 1924, își modifică statutul schimbându-și consiliul de administrație. Banca funcționează în continuare până după cel de-al Doilea Război Mondial, dar în această perioadă, fiind spre lichidare, urmărirea strângerea banilor de la toți debitorii. Este lichidată în 1948 când toate documentele au fost predate cooperativei de consum de la centru Pleești, iar fondurile care în ultima perioadă se aflau la federal, au fost trecute în contul cooperativei de consum.

Banca populară este înscrisă o instituție a cărei necesitate se resimte mereu. Aceasta face ca în anul 1956 cele trei comune vecine Hârtoș, Pleești și Bunești să organizeze, de data aceasta, o bancă populară cu sediul în satul Hârtoș numită cooperativă de credit „Unirea”.

Banca împrumută banii pentru cumpărarea de animale, construcții de locuințe și alte dependențe, fântâni, mobil, etc. cu un procent de 7% pe an. Împrumuturile pot fi până la 3000 de lei plătibile într-un an și jumătate.

După cum am constatat banca populară a luat ființă destul de timpuriu și a adus banilor multe avantaje, care deși avea un capital mic, nu putea face față cerințelor mereu crescânde ale populației satului care s-a avântat să facă prea multe lucruri deodată (cooperativă, biserică, cumpărarea pământurilor). Aceasta a făcut ca banii să se împrumute și la unele bnci particulare sau c m tari, astfel încât unii bani au ajuns să aibă datorii foarte mari.

Legea conversiunii din 1939 care a redus o parte din datorii a venit în sprijinul celor datornici dar nici așa nu au putut să plătească sumele rase, mulți dintre ei rămânând datori până după război.

3.2. Cooperativa de consum

O altă asociație care a luat ființă în 1912, tot din inițiativa unor bani din satul Petia a fost cooperativa de lapte legalizată de judecătoria Fălcieni în ziua de 2 februarie 1913, numărând la înființare 36 de membri cu un capital subscris de 3640 lei și vărsat de 1040 lei.⁷⁶

La început laptele era transportat la fabrica de brânzeturi de la Cornul Luncii unde era plătit cu 1,50 lei litru, față de 0,20-0,40 lei cât se plătea pe piața orașului Fălcieni acest lucru a nemulțumit populația orașului care în mare parte era aprovizionată cu laptele din satul Petia.

După câteva luni de la înființare prefectul judeului i-a interzis cooperativei să mai transporte laptele la Cornul Luncii. Consiliul de administrație a hotărât atunci să facă o fabrică de brânzeturi în cadrul cooperativei Petia. Au comandat din Suedia un separator de lapte cu ajutorul căruia fabricau la început brânză, smântână și unt. Mai târziu, au angajat un elvețian, pe maestrul brânzar Frantz Reher, care, pe lângă produsele amintite, mai fabrica: telemea, swaitzer, urdă cu măr și alte derivate din lapte.

⁷⁶ Statutele Societății Cooperative de Lapte și Consum Petia, 1924, prefață.

Pentru prepararea swaitzer-ului a fost necesar să se instaleze o locomobilă cu care intenționau să poarte și o moară. Însă intervenind unele neînțelegeri între membrii consiliului, moara deși fusese cumpărată nu a mai fost instalată. Prin anii 1914-1915 în cadrul cooperativei s-au crescut și un număr însemnat de porci „mangalia” care a adus venituri însemnate. Tot în această vreme cooperativa deschide în orașul Flitieni o prăvălie, la început numai cu produse lactate, iar mai târziu cu tot felul de produse alimentare. Aceasta era singura prăvălie care aparținea unei asociații, ceilalți negustori fiind individuali, motiv pentru care, potrivit legilor de atunci, ei plăteau numai jumătate din impozit la stat.

În timpul războiului, când cei mai mulți dintre membrii consiliului de administrație erau plecați pe front, cooperativa a fost condusă de un preot refugiat pe nume Aram, în calitate de casier, care a înțeles bine curentul întreg al cooperativei.

Cooperativa își desfășoară activitatea în casa boierului Răftivanu, la început fiind închiriată, iar în 1918 cumpărată cu suma de 60000 lei.⁷⁷

După ce localul a devenit proprietate obștească, în 1922 a fost renovat și amenajat astfel încât cooperativa și-a putut desfășura activitatea în condiții optime.

În 1923, cooperativa își schimbă statutul, adoptând statutul tip al cooperativei de producție și consum.

La 31 decembrie 1923, numărul de membri activi, cu un capital subscris de 37850 lei și vărsat de 43328,80 lei fiind condus de consiliul de administrație, având în frunte pe vrednicul și neobositul Neculai Ailincii.⁷⁸

În 1924, consiliul de administrație al cooperativei era alcătuit din: președinte: Neculai Ailincii, membrii: Gheorghe Jugrin, Gheorghe Irimescu, învâtor Vasile Costăchescu, Nneculai Șaranu, Dumitru Ailincii, Iftimie Parasca, Ioan Păiuș, Simion Pavel, Gheorghe Ailincii și Costache Popescu. (vezi anexa nr. 14 – foto)

În cadrul cooperativei se deschide și o secție de aprovizionare-coloniale și o cârciumă.

În toată această perioadă cooperativa a avut rezultate frumoase. Produsele lactate de bună calitate erau solicitate în diferite orașe ca: Suceava, Flitieni, Iași și Botoani.

Întrucât localul propriu arsese în timpul războiului cooperativa se redeschide într-o casă particulară. Datorită lipsurilor și greutăților inerente perioadei de după război, cooperativa vindea doar ulei, zahăr, sare, chibrituri și petrol dar și acestea în cantități foarte mici și pe bază de table pentru ca toți românii să primească mărfurile proporțional cu numărul de membri din familie. În adunarea generală extraordinară din 3 noiembrie 1946, unde participă 103 membri se adoptă statutul cooperativei pentru aprovizionare, producție și desfacere și se alege consiliul de administrație având ca președinte pe preot Gavril Apostol. În acest timp se redeschide și o secție de împletărie, iar după un an adică în 1947, revine în localul propriu.

⁷⁷ Au relatat numeroși români printre care în 1970, Ioan Tănăsii și Aristida Ailincii.

⁷⁸ Statutele societății cooperative de împletărie și consum Petia, 1924, prefață.

3. 3. Agricultura și zootehnia

Locuitorii satului Petia se ocupă cu creșterea animalelor, apăsătorilor și cultivarea plantelor. Aadar, activitățile economice specifice sunt agricultura și zootehnia.

În ceea ce privește agricultura, locuitorii satului cultivă: grâu, orz, ovăși, porumb, cartofi, sfeclă de zahăr și furajer, floarea-soarelui și leguminoase. Aceste culturi sunt în general de bună calitate, datorită îngrijirii optime din partea locuitorilor.

Deasemeni, în satul Petia ca de altfel și în satele vecine, o atenție deosebită se acordă culturii pomilor fructiferi. Aproape la fiecare gospodărie există mulți pomi fructiferi: în special meri, apoi peri, nuci, vișini, cireși bine îngrijii și care dau roade foarte bune.

În general, în satul Petia se cultivă și vișina de vie, astfel încât la majoritatea locuitorilor se găsește așezată pe suporturi alcătuite din treac și sub formă de boltă în fața casei.

Pe de altă parte, locuitorii satului Petia pe lângă agricultură, se ocupă și cu creșterea animalelor și apăsătorilor. Astfel, în fiecare gospodărie există un anumit număr de vite cornute (de la una până la trei vite și pe alocuri chiar mai multe), care iarna sunt înute în grajd și între înute cu nutreuri adunate de pe câmp încă din vară ca: trifoi, lucernă, fân și strujeni tăiați cu mașina de tăiat nutreul. Boii, care în trecut constituiau mândria și bogăția locuitorilor satului, astăzi sunt foarte rari, pe când în ceea ce privește caii, fiecare locuitor al satului deține câte un cal de trac iune, unii chiar doi cai care în momentul de față reprezintă o necesitate pentru treburile gospodăriei și pentru agricultură.

În trecut o atenție deosebită se acorda creșterii oilor, apăsătorului. În prezent însă, numai o parte dintre locuitori dețin câteva oi în jurul gospodăriei pe care le dau la stâne primăvara și le iau înapoi toamna târziu.

Creșterea păsătorilor ca: găini, rațe, găște, curci precum și creșterea porcilor reprezintă deasemeni o ocupație de bază care asigură hrana necesară fiecărei familii în parte.

Agricultura și creșterea animalelor constituie bogăția și mândria fiecărei localități din Țara noastră. În satul Petia, cu locuitorii săi harnici și pricepuți în privința acestora, stă în fruntea multor sate din nordul Moldovei.

3. 4. Me te uguri

Ca în orice sat sau comunitate, și în satul Petia locuitorii acestuia s-au ocupat de-a lungul timpului cu anumite îndeletniciri numite me te uguri care, din nefericire, de și în trecut au fost socotite a fi deosebit de utile și absolut necesare omului, în prezent acestea se află pe cale de dispariție din cauza modernismului, spre dezamăgirea celor care îndrăgesc tradițiile satului ca valori spirituale care fac parte din viața ruralului român.

Fără îndoială este meritoriu să amintim pe acei locuitori ai satului Petia care s-au ocupat cu anumite me te uguri și anume: Constantin Grădinaru care era un foarte bun meșter în mecanică fină (ceasuri, mașini de cusut, etc.), Mihai Ghe. Mihai era deasemeni un bun cojocar (confecționarea cojoace), Minodora Mihai îndrăgea foarte mult arta frumosului fiindcă, pe lângă faptul că ea confecționa cojoace înzestrându-le cu cele mai alese culori, iubea foarte mult florile și încăt nimeni din sat nu avea flori atât de frumoase ca ea. În ceea ce privește meșterul fierului, remarcăm pe Mihai Marin care era fierarul satului. Apoi ca pantofari amintim pe Ilie Irimia și Ion J. Purduș. Deasemeni în ceea ce privesc construcțiile de case în satul Petia s-au remarcat printre alții meseriașii: Gheorghe Făgăraș, Ștefan Acrimirei și Neculai Acrimirei (era un renumit sobar).

Este remarcabil, nu în ultimul rând, să amintim și de meșterul esutului, care din cauza modernismului a dispărut cum am amintit mai sus-se practic de către foarte puține femei din sat. În ceea ce privește acest meșter, este foarte important să fie descris cu lux de amănunte din două motive: primul motiv ar fi că acest meșter nu se găsește scrisă doar în memoria câtorva femei care au practicat și-au încă mai practicat esutul, și al doilea motiv ar fi că prin aceasta suntem datori să acordăm respect înaintea ilor noștri (femeilor) care cu mâna lor trudită și sfântă seau pentru a asigura familiilor lor împrăc mîntea de care era nevoie.

Vom descrie în cele ce urmează procesul de prelucrare a cânepii, care era considerat în vechime materia primă necesară esutului. Cânepa se seamănă primăvara. După ce ajunge la maturitatea ei, cânepa se smulge din pământ la începutul lui august, se leagă în fuioare, se taie rădăcinile, după care se întind ca să se usuce și când s-a uscat floarea se bate de buc. Mai multe fuioare se leagă la un loc și se formează chite care se pun la topit în apă. După 3-4 zile vara sau 6-7 zile spre sfârșitul verii, se desfac chitele și fiecare fuioară se pune la uscat pe un loc deasemeni uscat. Apoi după ce s-a uscat fuioara se melitează până când cade pușterea (partea lemnoasă a cânepii). Fuioara care rămâne se dă prin răgile mai mare și mai mică ca să se facă fuioare. După aceea fuioarele se torc realizându-se un fir de cânepă care apoi se țese în stative (un obiect alcătuit dintr-un cadru de lemn format din mai multe părți componente cu ajutorul cărora se formează materialul dorit). La sfârșit în răgile rămâne un fel de cânepă mai rea din care se făceau saci (numiți de buci).

Deasemeni din cânepă se poate obține și mâncare comestibilă astfel: se mănă de cânepă se seamănă mai rar după care cresc un fel de plante numite „haldani”. Haldanii după ce se coc se bat pentru a se obține și mâncare din care se face juflă (turtă cu juflă care se prepară în special în ajunul Crăciunului semnificând scutecele Pruncului Iisus).⁷⁹

⁷⁹ Informații înregistrate de la doamna învățătoare Natalia Chiticaru, 79 ani, pensionară, locuitoare a satului Petia.

În ceea ce privește metoda de lucru vom relata în continuare modul în care se desfășoară procesul pentru a se obține materialul final. După ce firele se torc obținându-se ghemul de fire, urmează să se fie date prin răchitori (un obiect din lemn care are forma unui bășort prevăzut la unul dintre capete cu două brațe în formă de V) după care se formează cîlepi (urzeala) care trebuie urzite pe urzitor (ram de lemn vertical). Cîlepile se urzesc pe urzitor începând de jos până sus în lungime, în funcție de câte raze (metri) dorește fiecare să realizeze. Atât jos de unde se începe pe urzitor cât și sus unde se termină materialul se pune un semn în formă de cruce ca să se distingă lungimea pânzei (materialului). După aceea se întoarce înapoi până jos și iar și în sus până când se realizează lățimea dorită a pânzei. Se strânge urzeala de pe urzitor (așa, fuiorul) pe mână și apoi va veni învelit pe sulul de la stative de la spate, după care se dă prin fire (firele de la stative) și apoi prin spat (un obiect din lemn care comprimă firele pentru a fi bătute și a se forma materialul). Spata vine prinsă între două vîtli (deasemeni din lemn), care la rândul lor vin prinse de cele două margini ale stativelor. După aceea firele date prin spat vin legate de sulul din față după care se începe esutul pânzei. De la firele de sub stative se leagă cîlcătorii care vin cîlcăți de cea care se țese cu picioarele pentru a se forma rostul și a băga suveica între fire cu materialul ales (lână, buci, cânepă, melan - mai nou, strimbur, toate de diferite culori după preferință) pentru a se forma pânza. După fiecare fir se bate cu vîtli și spata pentru a se forma materialul final.⁸⁰ (vezi anexa nr. 15 – foto)

⁸⁰ Informații înregistrate de la Maria Bucur, locuitoare a satului.

3. 5. Cooperativa Agricol de Produc ie (C. A. P.)

Pentru a ilustra în mod real această ideologie comunistă de a colectiviza p tura social de jos a poporului român și anume r nimea, este desigur deosebit de necesar, să prezentăm această situație de fapt petrecută mai întâi la nivelul întregii ri, și apoi sigur la nivel local în satul Petia.

Premisa ideologică pe care s-a bazat colectivizarea apare în rezoluția Partidului Comunist din 3-5 martie 1949. principala și cea mai dificilă sarcină pe drumul construirii socialismului, se afirma, era rezolvarea problemei r nite. Potrivit Partidului, la ar existau cinci categorii de oameni: prima era proletariatul agricol, adică ranii fără pământ, circa 265.000 de familii care lucrau pentru chiaburi sau pentru ranii bogăți. ranii săraci reprezentau a doua categorie; ei aveau puțin pământ, până la 5 ha, reprezentând peste 57 % din totalul terenurilor aflate în proprietate individuală. Rezoluția considera că aceste terenuri sunt neproductive, pentru că loturile nu erau compacte, ci alcătuite din mai multe bucăți, și tragea concluzia că acești rani săraci ar prefera o formă diferită de producție. ranii mijlocii formau a treia categorie și realizau 60 % din producția agricolă a ri. Ei foloseau doar munca propriei familii, de înălțime de la 5 la 20 ha, adică 34 % din pământul cultivabil, și urmau să constituie nucleele viitoarelor cooperative agricole. Cea de-a patra categorie era alcătuită din rani bogăți (chiaburi), numiți astfel pentru că angajau forță de muncă sau închiriau utilaj agricol, nu după suprafața de pământ pe care o dețineau. Cea de-a cincea categorie era cea ce mai rămăsese din clasa moșierilor, ale căror proprietăți fuseseră dezmembrate prin reforma agrară din 1945 și distribuite ranilor.⁸¹

Schimbând sarcinile partidului în procesul de impunere a colectivizării, Gheorghiu-Dej considera că prima o reprezintă „lichidarea completă a proprietății chiaburilor de la sate”. Chiaburii urmau să fie excluși din cooperativele agricole. Al doilea obiectiv îl constituia convingerea ranilor săraci și mijlocii să se unească în aceste obiective. S-a pus accentul pe munca de convingere, nu pe constrângere, și ca măsură preliminară au fost înființate întovăririle. S-au stabilit însă pedepse aspre pentru cei care nu reușeau să predea statului cotele obligatorii de cereale, iar nemulțumirea față de acestea a dus la primele incidente datorate rezistenței ranilor.⁸²

La nivelul întregii ri, doar 56 colective au fost înființate în 1949, cu toate că opoziția ranilor s-a manifestat pe alocuri. În ianuarie 1950 însă, Comitetul Central al Partidului a înlocuit Comisia Agrară cu o Secție Agrară, care i-au acordat fonduri mai mari pentru a accelera campania de colectivizare.⁸³

Trupele Miliciei și Securității au făcut incursiuni, adeseori în toată noaptea, pentru a-i obliga pe rani să se înscrie în colective, amenințându-i cu munca forțată sau cu excluderea copiilor lor din coli. Cei care refuzau erau arestați și duși la sediul Consiliului Popular, unde erau bătuti și torturați.

⁸¹ Dennis Deletant – **Teroarea comunistă în România**, Ed. Polirom, Iași, 2001, p. 106.

⁸² Ibidem.

⁸³ Ibidem, p. 107.

Procesul accelerat de colectivizare a coincis cu intensificarea prigonirii chiaburilor. După realizarea reformei agrare, partidul le-a permis chiaburilor să se elibereze de stigmatul clasei lor prin „donarea” de pământ către colective. Acest practic a contribuit semnificativ la consolidarea fermelor, deoarece răniții mai săraci aveau prea puțin pământ de dat sau deloc. În vara anului 1950 înșurub, conducerea partidului a ordonat Secției Agrare că din acel moment „chiaburii vinovați trebuie să fie trimiși în judecată, iar pământul să li se confiscă”.⁸⁴ Autoritățile din unele județe nu s-au oboșit să streznească nici măcar această aparență de legalitate, ci pur și simplu au confiscat pământurile și i-au trimis pe „culaci”, împreună cu familiile lor, la Canalul Dunăre-Marea Neagră, fără nici un fel de judecată. Mii de oameni au avut această soartă. Așa cum a recunoscut mai târziu Gheorghiu-Dej, „în numele luptei împotriva chiaburilor, peste 80.000 de răniți au fost trimiși în judecată, cei mai mulți dintre ei peste 30.000 au fost judecați în procese publice.”⁸⁵

Până în 1955, doar 26 % din pământul arabil fusese colectivizat sau preluat de fermele de stat. La plenara Comitetului Central din 27 aprilie 1962, Gheorghiu-Dej, a anunțat încheierea colectivizării.⁸⁶

Prin procesul de colectivizare, 60 % din totalul de 15 milioane de hectare de teren agricol au fost transformate în cooperative agricole, 30 % în ferme de stat, iar 9 % au rămas în proprietate privată (acesta din urmă era pământul din zonele înalte, a căror inaccesibilitate îl făcea nepotrivit pentru cooperativizare). Micile loturi în satele răniților, conform legii din 1949, reprezentau 6 % din aria colectivizată, ajungându-se astfel la un total de 15 % pământ aflat în proprietate particulară, după 1962.⁸⁷

În concluzie, este imposibil de calculat prețul plătit pentru colectivizare, din punctul de vedere al vieților omenești și al suferințelor.

La nivel local înșurub, deși problema colectivizării în țara noastră a fost trasată prin Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist din 3-5 martie 1949-după cum am menționat mai sus-totul în satul Petia, primele forme de organizare socialistă a agriculturii au luat ființă în 1957 și 1959 prin întovăririle „25 octombrie” și respectiv „a 40-a aniversare a Partidului Comunist Român”.⁸⁸

În vara anului 1961 un număr de 143 de locuitori ce dețineau în total o suprafață de 416 hectare au fost de acord în privința înființării cooperativei agricole de producție cu titulatura de „25 octombrie”, fiind inaugurată în ziua de 10 septembrie 1961. Până în primul vară aproape toți locuitorii satului s-au înscris în sistem. Au făcut excepție doi locuitori (Hanganu Gheorghe care a plecat imediat la mina Brad și Făgăraș I. Gheorghe care a refuzat să se înscrie).⁸⁹

La 4 aprilie 1962 cooperativa din Petia s-a unit cu celelalte cooperative din comună - Uncești și Bunești sub denumirea de cooperativa agricolă de producție „Izvorul Belugului” având sediul în satul Petia, în casa boierului Ailincă și Mihai. Numeroși tineri au urmat coala de mecanizatori venind ca tractoriști în brigada de atunci din cooperativă.

Cele două ramuri de bază ale cooperativei au fost: sectorul agricol și cel zootehnic la care s-a mai adăugat și sectorul legumicol și cel pomicol.

⁸⁴ Ibidem, p. 108.

⁸⁵ Gheorghe Gheorghiu-Dej – Articole și cuvântări, iunie 1961-decembrie 1962, Ed. Politică, București, 1962, p. 206.

⁸⁶ Dennis Deletant – Teroarea comunistă în România, Ed. Polirom, Iași, 2001, p. 109.

⁸⁷ Ibidem.

⁸⁸ Maria Răduanu – Monografia Satului Petia, m. s., 1967, p. 18.

⁸⁹ Ibidem.

Primul președinte al Cooperativei Agricole de Producție a fost Andronache Mihai din satul Petia.

În perioada 1965-1966, sediul cooperativei agricole de producție s-a mutat în satul Bunești, în casa lui Moroșanu Vasile, vechiul sediu de la Petia devenind locuința lui Zancu Octav.

În anul 1967, au lucrat în cooperativă din satul Petia, 352 brațe de muncă, din care 154 bărbați și 198 femei – fiind organizați în două brigăzi – a treia și a patra – efectuând un număr de 35.198 zile de muncă.⁹⁰

Al doilea președinte al cooperativei agricole de producție a fost Făgăraș Neculai, locuitor al satului Petia. Următorii președinți proveneau din alte sate și au fost pe rând: Dolceanu T. Constantin, inginer Rotaru Constantin, Radu Florin și Maximeasa Ioan.

Deasemeni este necesar să amintim că în perioada 1966-1967, un alt locuitor al satului Petia și anume Ailincă Gv. Gheorghe a fost președintele cooperativei de consum.

În perioada care a urmat anului 1967 și până la sfârșitul anilor 80, starea economică a locuitorilor satului Petia ca de altfel a întregii țări, s-a menținut oarecum stabil în condițiile în care exista acest sistem al colectivizării, care nu a făcut altceva decât să-i nemulumească pe țărani, și pe fondul acestei nemulțumiri, să fie determinată din păcate, să-i însușească bunuri (în special alimente), care rezultau de fapt din munca lor proprie, fără a ține seama de condițiile din acea vreme.

Dacă în trecut, până în anul 1949, țărani se lipseau de multe lucruri, strângând bani pentru a cumpăra pământ, începând din anul 1950, deși țărani au fost nevoiți să asiste la confiscarea pământurilor și a bunurilor (care până acum au fost obținute cu mare efort) de către Partidul Comunist prin introducerea sistemului de colectivizare în masă, totuși atenția le-a fost îndreptată spre locuințe pe care doreau să le aibă cât mai frumoase și înzestrate cu tot confortul. Până în anul 1960, în satul Petia, s-au construit 68 de case noi și s-au refăcut un număr de 18.⁹¹ În tot satul au existat atunci doar 3-4 case mici și vechi cu prispe de pământ în care locuiau câte o femeie mai bătrână. Majoritatea caselor au fost construite din bârnă, cu temelie de piatră, cu acoperiri de indril în patru ape, cu scandura în spate care servea ca magazie și uneori ca bucătărie. Sreana largă apăra bine pereții care erau vruți.

Unele din ele aveau cerdac din scânduri cu diferite ornamente, altele aveau motive naționale în partea de sus a pereților exteriori, pe lângă uși. Casele refăcute au păstrat unele elemente de la modelele vechi.

Casele mai noi au fost construite după modelul caselor din satele bucovinene cu care se învecinează comuna noastră. Ele au fost construite din bârne sau chirpici cu acoperiul în două ape cu indril, iglă, azbociment sau tablă zincată, iar capetele laterale au fost înfundate cu scândură prevăzute cu ferestre mici. Streașinele erau înguste, iar pereții erau prevăzuți cu stropi de ciment. În loc de cerdac aveau trotuare de beton. Cele mai multe din aceste case aveau în față verandă de sticlă în care, de obicei, se așezau flori. Ornamentele de la acoperi au fost iscusit lucrate dovedind spirit de imaginație și fantezie din partea celor care au construit casele în satul nostru. Dacă una din preocupările de seamă ale ștenilor era aspectul exterior al locuințelor, aceeași preocupare au manifestat-o și în ceea ce privește interiorul acestora. Majoritatea camerelor erau podite cu scândură, spre deosebire de cele care în trecut erau lipite pe jos cu lut.

⁹⁰ Maria Răduanu – op. cit., pg. 18.

⁹¹ Ibidem, pg. 44.

Camerele erau curate și frumos împodobite. Una sau două din ele serveau ca bucătărie, sufragerie și dormitor, iar alta, denumită „casa cea mare” era rezervată oaspeților și deschisă ospitalier la hramuri și nunți, la cumetrii și praznice.

Pereții expuneau arta cea mai autentică a covoarelor și tergarelor. Tergarele, cele mai înguste denumite lăcice erau esute de mână de către gospodine, având ca model trandafiri pe fondul negru sau alte motive naționale.

Tot aici erau așezate și zestrele fetelor, la multe dintre ele până în grind care se compuneau din: trei sau patru lăcice, patru până la șase perne cu fețe detașabile, două sau trei plapume de lână multe din ele cu fața de mătase spre deosebire de cele din trecut care erau umplute cu cânepă și aveau fața din macat, esut în casă. Mai târziu plapumele aveau cearceafuri ca să le fie cinste fetelor, când la nuntă zestrele aveau să fie jucate în prejurul carului, în vâzul nuntașilor.

Foarte mulți locuitori își procurau mobilierul de la magazinele din orașul Fălciu pentru înzestrarea caselor. Deasemeni majoritatea au modificat sobele, înlocuindu-le pe cele de ceramică cu cele de teracotă.

3. 6. Situația economică actuală

Marile transformări care au avut loc după evenimentele care s-au petrecut în Decembrie 1989 care, prin voința poporului român a fost răsturnat sistemul comunist, au afectat în mare măsură starea economică a locuitorilor din întreaga țară și în special a țăranilor.

Situația s-a schimbat nesperat de mult, într-o așa manieră încât majoritatea românilor care au supraviețuit cu greu ororilor comuniste, au sperat la un viitor mai bun care din păcate s-a dovedit a fi mai rău decât în perioada de tristă amintire.

Poporul român este dezamăgit de starea actuală, atât locuitorii din mediul urban cât și mai ales cei din mediul rural, în schimb însă, creștinii fiind, au nădejde în Bunul Dumnezeu că le va da puterea de a-și duce mai departe viața aceasta grea cu toate rigoriile și obstacolele care vor mai fi de acum înainte.

În ceea ce privește situația economică a locuitorilor satului Petia, ca de altfel a tuturor locuitorilor satelor din întreaga țară, în contextul în care evenimentele din Decembrie 1989 a dus la înlăturarea comunismului și împreună cu acesta a sistemului impus de el adică al colectivizării, sigur că atenția țăranilor s-a îndreptat spre redobândirea bunurilor confiscate în special al loturilor de pământ ca drept al lor propriu moștenit în general de la părinți.

Cooperativa Agricolă de Producție de pe raza comunei Bunești, s-a desființat în anul 1990, prin lichidarea activelor. S-au vândut activele și banii s-au constituit în pături sociale și s-au dat la oameni.

Clădirea brigăzii Cooperativei Agricole de Producție din satul Petia, unde erau situate birourile acesteia împreună cu celelalte anexe corespunzătoare, s-au aflat în imediată apropiere de casa domnului Vasile Moldoveanu, mai exact la ieșirea din satul Petia, în apropiere de hotarul satului vecin Uncești. După desființarea Cooperativei Agricole de Producție din acest sat, cu excepția clădirii brigăzii unde se aflau birourile, toate celelalte clădiri au fost rămase.

Noul guvern român liber de curând înființat în anul 1990 precum și celelalte care au urmat până în prezent, au reușit cel puțin în mare măsură să rezolve o problemă deosebit de importantă ce privea pe românii, și anume redobândirea dreptului de proprietate asupra pământului, fapt ce a stârnit foarte îndoiel multă controversă, alături de desigur în acest sens legi care au venit în sprijinul acestora.

Prima lege care a venit în sprijinul românilor, a fost Decretul Legii nr. 40/1990, care prevedea ca jumătate de hectar de teren agricol să se acorde fiecărui membru de familie. Această lege s-a aplicat imediat însă a avut valabilitate doar un an de zile.

În luna februarie a următorului an, a apărut Legea nr. 18 / 1991 care a fost completată cu Legea nr. 169 / 1997 și prevedea restituirea terenurilor agricole până la suprafața maximă de 10 ha pentru fiecare deposedat.

Un fapt important a constituit emiterea actelor de proprietate după anul 1993, sub denumirea de „Titlul de Proprietate”, după ce Comisia Județeană de aplicare a Legii fondului Funciar a validat documentele prezentate de Comisia Locală.

În completarea acestor legi, a apărut desigur și Legea nr. 1 / 2000, numită și „Legea Lupu” după numele fostului ministru al agriculturii, domnul Vasile Lupu, care prevedea reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole până la suprafața maximă până la 50 ha pentru fiecare deposedat.

Următoarea Lege a Fondului Funciar care a apărut a fost Legea nr. 10 / 2001 care prevedea reconstituirea dreptului de proprietate și a bunurilor naționalizate.

Ultima lege care a apărut în acest sens până în prezent a fost Legea nr. 247 / 2006 care prevedea restituirea în totalitate a tuturor proprietăților. Această lege cuprinde centralizat Legile Fondului Funciar.

În acest context, privind starea economică actuală a satului Petia putem afirma în cele din urmă că, majoritatea locuitorilor satului, și-au îndreptat atenția spre unica posibilitate care le-a mai rămas de a supraviețui, și anume: lucrarea pământului și implicit creșterea animalelor, mai ales în condițiile care, o bună parte dintre locuitori care aveau un loc de muncă la întreprinderile din orașul Fălciu (care între timp s-au desființat), s-au văzut puși în situația de a deveni împotriva voinței lor omeri. În prezent sunt foarte puțini locuitori din satul nostru care mai lucrează în orașul Fălciu în diferite domenii de activitate.

Deși singurele posibilități, la nivelul actual, pentru locuitorii din sat au rămas cultivarea pământului și creșterea animalelor, care, și acestea nu asigură decât traiul zilnic al familiilor, deoarece recoltele obținute nu au desfacere, prețul produselor menținându-se scăzut, totuși dorința lor de a asigura caselor confortul necesar, rămâne una dintre preocupările permanente.

În ultimii ani casele care s-au refăcut, au părut în mare parte unele elemente de la modelul caselor vechi. În schimb, casele noi care s-au construit în ultimul timp, și acestea foarte puține, sunt destul de mari și impunătoare. Acestea din urmă au fost zidite cu cărămidă sau BCA, prevăzute cu acoperiș în patru ape cu azbociment sau tablă zincată. Streașinele sunt late iar pereții sunt lucrați în strop de praf de marmură cu ciment alb. Nu se mai obișnuiesc verandele prevăzute cu geamuri de sticlă și holuri interioare foarte mari. Majoritatea caselor noi sunt prevăzute cu etaj sau mansardă.

Cât privește aspectul interior al caselor noi, acesta este asemenea apartamentelor luxoase. Pereții sunt plăcați cu plăci de gips iar pe jos camerele sunt prevăzute cu parchet. Holurile și bucătăriile sunt prevăzute pe jos cu gresie și pe pereți până la un anumit nivel cu faianță. Unele case sunt prevăzute și cu băi interioare dotate cu toaletă instalată sanitară aferentă la care se adaugă gresia și faianța respectiv.

Pereții nu mai expun covoare și tergoare ci tablouri și mai ales Sfinte icoane. Puține case sunt care mai puțin strează expunerea covoarelor pe pereți asemenea caselor vechi de odinioară.

Camerele sunt împodobite cu mobilier simplu și modern. Ele sunt deasemeni prevăzute cu sobe de încălzire din teracot uneori așezate în colțul camerei, precum și de avansobe care încălzesc deopotrivă două încăperi, de regulă o bucătărie și o cameră de zi.

Din păcate în jur de douăzeci de case vechi sunt pierdute, în schimb se construiesc altele noi, de regulă foarte mari după stilul modern existent astăzi.

3.7. Căi de comunicație

Prin satul Petia trece drumul comunal ce vine din orașul Flăcăeni, trecând peste omuz, urc Dealul Morii unde deoparte și de alta se întind plantațiile Stațiunii Pomicole Flăcăeni, iar la intrarea în sat urc Dealul Crucii mergând spre centrul satului unde se află cele mai importante clădiri și anume: Sfânta Biserică, Căminul Cultural și școala. De aici drumul comunal străbate satul până la ieșirea din el, continuându-se prin satul vecin Uncești ce face legătura cu satul de reședință Bunești.

Până în anul 1967, drumul nu era prea bine întreținut ceea ce făcea ca pe timp ploios să nu se poată circula decât cu căruțele. Nici celelalte ulițe care străbat satul nu erau prea bune.⁹² Cu trecerea timpului însă, calea de acces ce străbate satul a fost pietruit prin aducerea de balast în caz de necesitate, ceea ce a făcut ca aceasta să fie oarecum mai bine accesibilă.

În anul 2003, a început programul cuprins în Măsura 2.1. „Infrastructură rurală”, care a inițiat demersuri pentru modernizarea a 7 Km de drum comunal, pe drumurile care aveau o zestre balastieră de cel mult 50%.

Programul se intitula „Modernizarea drumurilor comunale din comuna Bunești” și a fost realizat în anul financiar 2004. Fondurile necesare acestei modernizări, au fost asigurate prin intermediul programului SAPARD prin măsura mai sus menționată, astfel încât valoarea totală a lucrărilor să atingă suma de 976000 Euro.

Lucrarea de asfaltare, a fost executată de S.C. Constar S.A Flăcăeni și RADP Suceava în termen maxim de zece luni.

Pentru realizarea legăturii între satul Petia și satul de reședință Bunești, au reușit să realizeze 2,8 Km, urmându-se a se efectua prin fondurile post-aderare la Comunitatea Europeană.

La realizarea acestor proiecte, și-a adus aportul în totalitate și într-un mod cu totul deosebit, domnul primar Gheorghe Beraru ca Responsabil legal de proiect.

La numai 3 Km de satul Petia prin Bunești, satul de reședință al comunei, trece o șosea asfaltată numită șoseaua europeană E 85 (DN 2).

⁹² Maria Răduanu – Monografia satului Petia, m. s., 1967, p. 20.

CAPITOLUL 4

VIA A CULTURAL

4. 1. Înv mântul

Din timpurile cele mai îndep rtate i în p r ile noastre primele coli au fost colile biserice ti iar cânt re ii bisericii erau de regul înv tori.

*Prin unele sate ca Ple e ti, b trânii pomeneau de dasc lul Apopei Alexa. Câr i tip rite nu erau i se înv a de pe hârtii scrise de dasc l. Foaia se d dea acas . se înv a mai mult s rb torile, serile i iarna. Fiecare b iat avea câte o foaie în b despicat i cu un b i or ar ta pe hârtie. Întâi zicea dasc lul i b ie îi dup dânsul. C lim rile aveau forma unui pistol. La un cap t era cerneala astupat bine, la cel lalt cap t erau puse condeele i i n sâperni a. Se umbla cu c limara la brâu. Condeele erau din pene de gâsc*⁹³.

În 1860 a luat fiin prima coal din comun în satul Ple e ti. În 1864 s-a introdus legea înv mântului general, gratuit i obligatoriu dat de A.I.Cuza. Aceast lege face ca în 1865 s i-a fiin în comun i colile din Petia i Unce ti. Iat documentul care confirm acest lucru. „Lista de nume i comunele înv torilor, numirea comunelor rurale în care sunt colile, onorariu ce are fiecare înv tor pe lun , data instaur rii”.

Astfel, în aceast list la num rul 35, g sim numele i prenumele unui vechi înv tor Ioan Stupeanu, numit în comuna rural Ple e ti cu un onorariu de 200 lei. Deasemeni afl m pe urm torul scris pe list (la num rul 36), înv torul Ioan Lovinescu, numit în satul Unce ti la data de 15 ianuarie 1865 cu un onorariu de 100 lei. În sfâr it urm torul scris pe list (la num rul 37), este înv torul Miron Grumezescu, numit în satul Petia la data de 20 ianuarie 1865 cu un onorariu de 100 lei.⁹⁴

Num rul copiilor între 8 i 12 ani, la 21-31 mai 1866, era în „Petiile” de 65; înscri i în cataloage 65, dar frecventau 35⁹⁵.

În 1869 „Miron Grumezescu este destituit de domnul Ministru cu oficia num rul 3003 fiinc coala ast zi nu se frecventeaz decât de 4 elevi”⁹⁶.

⁹³ Dumitru B lan – Din istoricul înv mântului primar al jude ului Baia, 1934, pg. 22-23.

⁹⁴ A S Sv, Revizoratul colar al jude ului Baia, Dosar nr. 1, 1865, pg.13.

⁹⁵ Ibidem.

⁹⁶ Ibidem, Dosar nr. 1/1869, raportul înv torului Dumitru Cump t , pg. 40.

În intervalul acestor 4 ani s-au înființat trei clase, dar elevii „nu merit nici clasa a II-a și cu metoda aceasta i-am redus pe toți la clasa I”⁹⁷, arată într-un raport învățtorul Dumitru Cumpăt.

Aceasta mai funcționează și el trei ani până în 1872, când școala se desființează. Statul, vrând să facă economii, micșorează salariile învățătorilor și desființează o serie de coli. Până la această dată salariile se micșorează mult față de 1865. Cel mai mare salariu era acum de 111,11 lei primit de Cucescu de la școala model din Giurgești, fiind primul învățtor absolvent de școală normală din județ. Celelalte salarii variau între 74,60 lei și 37,30 lei, acesta din urmă reprezentând salariul învățătorilor provizorii.

În 1872 Ministerul Instrucțiunii cu ordinul nr. 11254/872 dispune ca numărul colilor rurale să se reducă la 19 coli de băieți și una de fete, numite coli de gradul I și 15 coli de băieți și două de fete, de gradul II. Învățătorii de la primele coli erau retribuiți cu 50 de lei pe lună, iar cei de la celelalte coli cu 30 lei. Din 65 coli câte funcționaseră până atunci în județ, au rămas doar 37⁹⁸.

A să se face cășatul Petia a rămas din nou fără școală. Copiii care voiau să învețe carte trebuiau să străbată 6 km până la școală din Pleești.

În 1892 Revizoratul școlar cere înființarea unei coli în satul Petia, întrucât aici era cel mai mare număr de locuitori din comună. Ca urmare Ministerul aprobă înființarea a câte două coli din județ, acestea fiind cele din Botești, comuna Brădele și Petia, comuna Pleești.

Primul local de școală a fost oferit de „dl. Pontescu”, casă ce se afla pe locul unde a fost cândva casa locuitorului Ioan Tănăsău. Atât localul de școală cât și mobilierul erau necorespunzătoare.

Serafim Ionescu, inspector școlar, menționează aceasta cu ocazia inspecției din 19 decembrie 1893, astfel: „Prezenți 50 de colari în o clasă înghesuită, într-o odă strămtă, întunecoasă, umezită. Atmosfera de tot viciată. Curățenia nu se poate menține. Un vas de apă sistematic nu e arhivat tocmai în regulă. Elevii înaintați mai mult prin stăruință decât prin aptitudinea și metoda învățtorului care nu citește și nu se pregătește. Elevii ceva mai atenți și mai disciplinați.”⁹⁹

Aproximativ aceeași stare de lucru este menționată și în alte procese-verbale din anii următori.

În 1894, școala se mută într-un local închiriat, însă tot la fel de rău. Cu ocazia inspecției efectuate la data de 31 ianuarie 1895, același revizor scria: „Localul foarte rău, și cu toate că în sobă arde focul și soba e cât se poate de fierbinte, în școală este frig. Învătorul îmi scrie că țirea în clasă. Parte din elevii prezenți erau netuși și cu o înfățișare respingătoare. Apa dintr-o cofă descoperită și după sobă nu înghețe”¹⁰⁰.

În luna aprilie al aceluiași an scria: „Sala de prelegeri e foarte rea. Am ales în sat o altă odă de școală ceva bună dar tot necorespunzătoare cerințelor didactice și igienice.”¹⁰¹

Aceasta era fosta casă a argașilor de pe moșia lui Vârnav și a servit ca școală până în 1902. Deși acest local era oarecum mai bun decât celelalte menționate anterior, totuși din cauza cășării nu-l îngrijea, acesta a ajuns într-o stare avansată de degradare.

⁹⁷ Dumitru Bălan, op. cit., Dosar nr. 1, 1869, raportul învățtorului Dumitru Cumpăt, p. 40.

⁹⁸ Ibidem, pg. 45-47.

⁹⁹ A S Sv. – Inspectoratul școlar, 1893, pac. nr. 14, Dosarul nr. 1, pg. 45.

¹⁰⁰ Ibidem, 1895, Pachetul nr. 16, Dosar nr. 3, pg. 102.

¹⁰¹ Ibidem, Proces-verbal de inspecție, pg. 178.

În acest sens revizorul colar de atunci Octav Popescu scria: „ *localul închiriat i r u de tot din cauz c prim ria nu-l îngrije te. Nu e podit pe jos i are ni te gropi ca cel mai r u drum. N-are firm nici mas , nici scaune. B ncile sunt stricate de tot. Latrin nu-i defel i copiii sunt nevoi i a se în ira pe sub garduri pentru trebuin ele lor. La asemenea local nici nu se poate pretinde o cur enie cum trebuie*”.¹⁰²

Fa de situa ia existent problema construirii unui local de coal se impunea tot mai mult. George Baba, pe atunci înv tor suplinitor, în decembrie 1898, r spunzând unui ordin al revizoratului colar scria printre altele: „ ... *cu privire la desemnarea localului, n-am desemnat, deoarece nu exist un loc propriu în sat pentru cl direa colii*”.¹⁰³

Dincolo de această situa ie creat de lipsa unui local propriu al colii, a venit în sfâr it i momentul mult a teptat în care, vrednicul preot al satului de atunci Vasile Grigorescu având distinc ia cuvenit de Iconom Stavrofor, s construiasc între anii 1900-1901 un local propriu de coal care era alc tuit dintr-o sal de clas i o locuin pentru director. coala a fost dat în folosin în anul colar 1901-1902. (vezi anexa nr. 16 – foto)

Acest eveniment deosebit care s-a petrecut în satul Petia a fost publicat în Buletinul Oficial nr.219/1903 astfel: „ *Casa coalelor a primit dona ia f cut de preotul Vasile Grigorescu din F lticeni, constând din o cas de zid i dependin e, cu tot mobilierul i terenul în întindere de 12,1 pr jini situate în satul Petia, spre a servi de local de coal mixt i s poarte numele de coala Mixt Vasile Grigorescu Econom*”.

În fiecare an, ziua de 30 ianuarie închinat Sfin ilor Trei Ierarhi, la ini iativa preotului Vasile Grigorescu a devenit o zi de mare s rb toare pentru coal , în care el însu i aducea elevilor s raci h inu e, iar celorlal i caiete, creioane i alte daruri.¹⁰⁴

Necesitatea construirii unei coli noi a rezultat i din faptul c , în urma recens mântului din anul 1896, existau în satul Petia 215 copii de vârst colar din care doar 30 urmau cursurile colii din lips de local. Ace tia erau ale i dintre cei care aveau o stare material mai bun . Din această cauz în tabelul de c r i ce se distribuiau gratuit elevilor absolut lipsi i, la coala Petia apare men iunea „N-are nevoie”, men iune ce a mai fost specificat înc la 17 coli din cele 82 existente în anul 1896, când s-au distribuit 476 de manuale în tot jude ul Suceava.¹⁰⁵

Dup construirea noului local de coal , s-au înfiin at numai trei clase sub îndrumarea înv torului Alexandru Romanescu unde erau înscri i 41 de elevi. Frecven a acestora s-a dovedit îns a fi destul de redus , deoarece la data de 17 septembrie 1901, în urma unei inspec ii efectuate în coal , din cei 41 de elevi erau prezen i doar 9 elevi, fapt ce explic situa ia material foarte grea existent în acea vreme, fiinc numai cei cu stare bun aveau posibilitatea s urmeze o coal .¹⁰⁶

Ulterior a fost transferat la Petia înv torul Cleonic Titu, absolvent al colii normale, în timpul c ruia s-au înfiin at cinci clase, i de i situa ia frecven ei s-a mai îmbun t it, nu era totu i satisf c toare, deoarece din acela i motiv men ionat mai sus, din cei 93 elevi înscri i în anul colar 1903-1904, erau prezen i în ziua de 14 octombrie doar 41 elevi.¹⁰⁷

¹⁰² A S Sv., 1898, Pachetul nr. 19, Dosar nr. 2, pg. 34.

¹⁰³ Ibidem, 1899, Pachetul nr. 20, Dosar nr. 2, pg. 28.

¹⁰⁴ Maria R d anu, op. cit., pg. 37.

¹⁰⁵ A S Sv., Pachetul nr. 17, Dosar nr. 2, tabel cu c r ile distribuite, pg. 72.

¹⁰⁶ Maria R d anu, op. cit., pg.38.

¹⁰⁷ Ibidem.

Cel mai important fapt din istoria învățământului îl reprezintă Legea învățământului primar elaborată în anul 1893 de către ministrul Tache Ionescu, lege care a avut valabilitate până în 1924 cu modificările aduse de către ministrul Petru Poni în anul 1896 și completările ulterioare din anii 1901, 1903 și 1908 aduse deasemeni de ministrul învățământului de atunci Spiru Haret.¹⁰⁸

În anul 1895 prin decizia dată de Tache Ionescu se stabilesc orele de studiu, examenele generale, vacanțele regionale și fixe, etc. Astfel, în colile rurale orele de curs se fixau între 9,30 și 15 cu repaus de o oră la mijloc, în afară de recreațiile dintre ore. Cursurile clasei I se deschideau la 15 august iar celelalte clase la 1 septembrie. Examenele generale începeau la 22 mai și se terminau cu serbarea de sfârșit de an în prima duminică din luna iunie. Vacanțele se stabilesc în funcție de nevoile țăranilor. Așa se face că colile rurale aveau câte o vacanță mică de 10 zile toamna și primăvara pentru lucrurile câmpului, în afară de vacanțele de Crăciun și de Paști care aveau 8 și respectiv 7 zile. În afară de aceste vacanțe, copiii care aveau peste 10 ani, aveau dreptul la 5 zile de concediu în mod individual în funcție de cererile părinților.¹⁰⁹

La data de 8 februarie 1903, școala din satul Petia a fost inspectată de delegatul ministerului, Alexandru Vlăduț. Iată procesul-verbal încheiat cu această ocazie:

„Școala primară mixtă din Petia, comuna Pleești. Un singur elev, Cleonic Titu, normalist definitiv. Astăzi 8 februarie 1903, subsemnatul George T. Ionescu revizor școlar al județului Suceava însoțit de domnul Al. Vlăduț delegat ministerial, am inspectat această școală. Elevul Cleonic Titu se află la datorie, lucrând conform dispozițiilor din noul orar cu elevii diviziilor a doua și a treia. Am găsit prezenți patru școlari în clasa a doua, doi în clasa a treia și cinci în clasa a patra, total unsprezece elevi. Examinându-i mai întâi la citire am constatat că citește bine or dar nu în eleg pe deplin toată materia citită. Domnul elev va trebui să insiste mai mult asupra citirii logice. Din memorizare au fost ascultați poeziile „Somnoroase pe șale”, „Sticlețele și Ciocârlița” și „Românul Macedonean”, cu care ocazie domnul Vlăduț a explicat elevilor cum trebuie să se citească poeziile. Li s-a dat, în fine, să facă și o socoteală de școlară cu numere întregi, din care s-a vădit că școlarii au făcut oarecum progres în acest obiect de învățământ. După aceasta am vizitat gospodăria elevului, dându-i în același timp mai multe sfaturi cu privire la activitatea sa în școală și în afară de școală.

Despre cele ce preced s-a adresat prezentul proces verbal

Revizor școlar Gh. Th. Ionescu”¹¹⁰

Elevul Cleonic Titu a condus această școală până în anul 1933 când ulterior a ieșit la pensie cu titlul de învățător de gradul I.

După anul 1903 numărul de cinci clase rămâne constant până la noua lege din 1924 conform căreia în anul 1925-1926 se înființează clasa a VI-a, iar în anul următor clasa a VII-a menținându-se astfel până la reforma învățământului din 1948.

În toamna anului 1933, conducerea școlii a fost încredințată învățătorului Agapie Casandra, care a funcționat ca director până în anul 1953.

¹⁰⁸ Dumitru Bălan – **Din istoricul învățământului primar al județului Baia**, pg. 57.

¹⁰⁹ Ibidem, Decizia ministerială nr. 48/18678 din 30 septembrie 1895, pg. 74-75.

¹¹⁰ A S Sv., Revizoratul școlar al județului Baia, Pachetul nr. 24, Dosar nr. 2, pg. 51.

Ulterior, între anii 1953-1959, școala a fost condusă de învățatorul Gheorghe Titu, după care conducerea a fost preluată de soția sa Adela Titu.¹¹¹

După reforma învățământului din anul 1948, școala din satul Petia rămâne numai cu patru clase până în 1960 când este transformată în școală generală de 7 și apoi de 8 clase. În acest interval elevii care absolveau 4 clase la Petia, urmau cursurile până la 7 clase la școala generală de centrul comunei Bunești, fapt ce a determinat ca puțini elevi să poată urma cursurile, rămânând astfel o parte din ei numai cu patru clase.¹¹²

Din anul școlar 1960-1961 s-a introdus gratuitatea manualelor școlare pentru toți elevii din clasele I-VIII.

Deși, la școala cîtorită de părinții Vasile Grigorescu au funcționat în general profesori suplینitori, ajutați fiind de cadrele didactice calificate în cadrul comisiilor metodice, toți elevii școlii s-au dovedit a fi temeinic pregătiti.

În anul școlar 1967-1968, au fost încadrate următoarele cadre didactice după cum urmează: învățătoarea Adela Titu avînd și funcția de director al școlii; învățător Mihai Răduanu care a predat disciplinele: agricultura, biologia și muzica. Profesorii suplینitori au fost următorii: Elena Radu care a predat disciplinele: matematica, fizica și chimia; Viorica Șerbanu care a predat limba română; Elena Marian care a predat disciplinele: limba rusă, limba franceză și educația fizică și Silvia Zburlea care a predat disciplinele: istoria, educația cetățenească și geografia.¹¹³

La clasele I-IV au fost încadrate următorii învățători: Natalia Chiticaru care a predat la clasa I, Maria Răduanu care a predat la clasa a II-a, Gheorghe Titu care a predat la clasa a III-a și care de la 1 ianuarie 1968 s-a pensionat medical predînd în locul său ca învățătoare suplینitoare Maria Răduleanu, iar la clasa a IV-a a predat învățătoarea suplینitoare Mărioara Apopei.

Insuficiența spațiului în ceea ce privește desfășurarea învățământului în bune condiții, s-a manifestat încă din anul școlar 1926-1927, când mai era nevoie de o sală de clasă, care s-a amenajat în casa parohială până în anul 1939, mutîndu-se apoi într-o sală a căminului cultural. După anul 1945 s-au folosit ca săli de clasă două camere din clădirea școlii, care serviseră înainte ca locuință pentru directori. Ulterior locuința destinată directorului, a fost amenajată într-o anexă construită special în spatele școlii. Cele două camere au fost transformate apoi într-o sală spațioasă prin demolarea peretelui care le despărțea.¹¹⁴

În anul 1960, școala s-a transformat în școală generală de 7 clase și anexa din spate care aparținea directorului a fost amenajată de data aceasta în sală de clasă.¹¹⁵

Din nefericire, dincolo de toate aceste aspecte, numărul sălilor de clasă a devenit totuși insuficient.

Deși această școală care a fost ridicată la începutul secolului XX, a rezistat foarte bine în timp, servind multor generații de elevi, totuși, insuficiența spațiului a condus la necesitatea construirii unei noi clădiri de școală. Așa se face că, între anii 1961-1963, s-a construit în acest sens un nou corp de clădire cu mai multe săli de clasă, astfel încât învățământul să se poată desfășura în condiții bune.¹¹⁶

¹¹¹ Maria Răduanu, op. cit., pg. 40.

¹¹² Ibidem.

¹¹³ Ibidem.

¹¹⁴ Ibidem.

¹¹⁵ Ibidem, pg. 41.

¹¹⁶ Ibidem.

În cadrul programului de „Reabilitare a infrastructurii școlare”, finanțat de către Banca Europeană de Investiții, Banca de Dezvoltare a Consiliului European și în completare de la bugetul Ministerului Educației și Cercetării, în anul 2005 a fost demolată școala veche, care, având o vechime de peste o sută de ani a devenit cu timpul impracticabilă. În locul acesteia a fost construit un nou local de școală cu două săli de clasă, grup sanitar, alimentat cu apă și canalizare, fiind dat în folosință la data de 15 septembrie 2006. Acest fapt deosebit se datorează domnului Gheorghe Beraru, actualul primar al comunei Bunești, care s-a implicat și de data aceasta ca fiu al satului, la promovarea învățământului prin asigurarea de bune condiții ca responsabil legal de proiect.

Întrucât în zona de sat numită Petiu a era un număr destul mare de copii cu vârstă școlară, s-a ivit astfel necesitatea construirii și aici a unei școli. În felul acesta, la inițiativa vrednicului părinte de atunci Gavril Apostol și cu sprijinul material al locuitorilor din sat, s-a trecut la construirea unei clădiri de școală necesare copiilor din această parte a satului. Începând din anul școlar 1959-1960, s-a dat în folosință noua școală primind denumirea de școala General Petia nr. 2 cu clasele I-IV. A luat apoi ființă o grădiniță care și-a desfășurat activitatea într-o anexă a acestei școli.¹¹⁷

Se cuvine a adăuga, în semn de recunoștință, pentru dragostea și osteneala depusă de către marii oameni de cultură în vederea ridicării nivelului cultural al satului Petia, să amintim în cele ce urmează, colectivul didactic care a funcționat la școlile din satul nostru de la înființare și până în prezent.

Din anul 1892 când s-a înființat școala din sat și până în anul 1919, a existat doar un singur post pentru profesori după cum urmează:¹¹⁸

- 1892-1896 Panaite Băncil
- 1896-1898 Vasile Popescu
- 1898-1899 Gheorghe Baba și Clement Zărescu
- 1899-1900 Eduard Enăscu – normalist
- 1900-1901 Simion Tescariu
- 1901-1902 Alexandru Romanescu
- 1902-1933 Cleonie Titu

Începând din anul școlar 1919-1920, s-a înființat ulterior și postul 2 astfel:

- 1919-1920 Constanța Israel (suplinitor)
- 1920-1921 Gheorghe Brânzaru și Maria Gițan
- 1921-1922 Maria Ifrim
- 1922-1923 Cicerone Mucenic

Din anul 1923, în postul 1 a funcționat învățătorul Agapie Casandra iar în postul 2 soția sa Maria Casandra, amândoi desfășurându-și activitatea până în anul 1953 când au fost transferați la școala din satul Rădăeni.¹¹⁹

¹¹⁷ Un locuitor al satului Petia și anume Gheorghe Făgăraș, relatează faptul că și-a aduce aminte de personalitatea puternică a părintelui Gavril Apostol în legătură cu inițiativa construirii Sfintei Biserici, a Căminului Cultural și a școlii din Petiu a spunând: „când mergeam cu părintele Apostol prin sat ca să facem colectă pentru Sfânta Biserică, cămin sau școală, intra în ograda gospodarului și cu glas tare și cu îndrăzneala care o avea zicea: „Mo Gavril! ale cui sunt scândurile și grinziile astea? Ale mele părinte, răspunse moșul. De acum sunt ale bisericii că ne trebuie acolo și le luăm noi!” și punea îndată pe cineva ca să-l încarce într-un car sau căruță, a încât nimeni nu mai putea să vocifereze ceva. Așa s-a întâmplat ori de câte ori mergea părintele prin sat. Știa că oamenii nu au bani, dar ce vedea în curtea omului (șalcâmi, grinzi, căpriori, scânduri și alte materiale de construcție) și știa că trebuie pentru Sfânta Biserică, le lua fără ca să roage pe cineva, și uite așa s-au construit Sfânta Biserică, Căminul Cultural și școala din Petiu a”.

¹¹⁸ Maria Rădănuș, op. cit., pg. 54.

¹¹⁹ Ibidem, p. 42.

Deasemeni între anii 1923-1925, a funcționat ca învățătoare Victoria Diaconescu în perioada 1925-1926, Ortansa Botez.

Cu timpul necesitatea înființării unui post nou a fost evident, astfel încât, începând cu anul școlar 1926-1927 s-a înființat și postul 3 în care au funcționat cadre didactice concomitent cu cele încadrate pe postul 2.¹²⁰

Cadrele didactice încadrate pe postul 2 au fost:

1926-1927 Ortansa Botez ; 1927-1928 Maria Monac
1928-1929 Ortansa Botez ; 1929-1930 Ecaterina Grigora

Cadrele didactice încadrate pe postul 3 au fost:

1926-1927 Profira Sibechi
1927-1928 Ortansa Botez
1928-1929 Ecaterina Titu
1929-1936 Ortansa Botez
1936-1937 Elena Florea
1937-1938 Gavril Popescu
1938-1958 Olimpia Apostol care a fost apoi transferat la o școală din județul Iași.

1958-1978 Maria Răduanu.

Începând cu anul școlar 1945-1946, s-a înființat postul 4 funcționând în această perioadă Ana Bălan (Ailincii) care, promovând în domeniul funcționării ca profesoară la o școală din orașul Iași până în anul 1964 când în urma unui accident a decedat.¹²¹

Din anul 1946 când s-a mai înființat încă un post până în anul 1952 împreună cu postul 4 înființat deja, au fost ocupate de soții Gheorghe Titu și Adela care între anii 1952-1953 au fost transferați la o școală din satul Probota (Dolhasca) revenind apoi în anul 1953.

1953-1955 Eleonora Ciobanu; 1958-1959 Maria Axinte.

De când au revenit la școala din satul Petia, soții Gheorghe și Adela Titu au funcționat ca învățatori până în anul 1967, când învățatorul Gheorghe Titu a ieșit la pensie.

Între anii 1967-1970, învățătoarea Adela Titu a funcționat și ca directoare a școlii ca după aceea începând cu anul 1970, când a fost ales ca director Ioan Dumitru Axinte, și funcționează în continuare ca învățătoare până în anul 1979, când deasemeni a ieșit la pensie.¹²²

Din anul 1960 a fost încadrat ca învățătoare Natalia Chiticaru funcționând până în anul 1982, iar în anul 1961 a fost încadrat ca profesor Mihai Răduanu, funcționând până în anul 1975 cu specificarea că între anii 1973-1975 a funcționat și ca director la școala nr. 2 din Petia.

Începând din anul 1970, când a fost ales la conducerea școlii în funcția de director Ioan Dumitru Axinte funcționând între anii 1970-1971, au urmat la conducerea școlii următorii directori:¹²³

Ilie Cojocaru (1971-1979), Nicolaie Moisoiu (1980-1981), Vasile Botoșanu (1982-1988), Puiu Ioan (1989-1990), Grădinaru Nicolaie (1990-2002), Andrie Doina (2002-2004), Puiu Ioan (1 octombrie 2005-31 decembrie 2006 – director onorific, iar de la 1 ianuarie 2007, director cu delegație).

¹²⁰ Ibidem.

¹²¹ Ibidem, p. 57.

¹²² Ibidem.

¹²³ A. c. P – Informații extrase din statele de plată ale personalului didactic, precum și din deciziile sau dispozițiile de indexare privind salariile acestora.

Profesorii suplinitori care i-au desfășurat activitatea în cadrul colii din satul Petia până în anul 1967, au fost:¹²⁴ Paula Drobot (3 ani), Maria Drobot (1 an și două trimestre), Veronica Cașcaval (1 an și două trimestre), Ecaterina Dulgheru (1 an și jumătate), Maria Ungureanu, Aristia Asavetei, Vasilichi Lacca, Aurica Ciobâc , Ana Vasile, Ana Dragoi, Maria Furtie , Alexandru Havri , Elena Leoliu.

Cadrele didactice care i-au desfășurat activitatea începând cu anul 1967 până în prezent, în cadrul colii generale cu clasele I-VIII din satul Petia, au fost:¹²⁵

Titu Felicia – învăț. (1970-1972), Jitaru Adela – învăț. (1970-1973), Harbuz Doina – prof. (1970), Craciun Pavel- prof. (1970-1971), Vitcu Livia – prof. (1970), Andrioaia Mihai – prof. (1970- 1973; 1980-1983; 1986-1988; 1990-1999), Tănase Grigorie – prof. (1972), Baciuc Maria – prof. (1972-1977), Cojocaru Doina – prof. (1972-1982), Ștefan Elena – prof. (1972), Stelu Margareta – prof. (1972), Iordăchescu Constantin – prof. (1973-1985; 1987-1989), Wamsiedel Adriana – prof. (1973-1975; 1988), Botoșanu Vasile – prof. (1973-1981), Dincă Viorel – prof. (1976-1977), Amarandei Doina – prof. (1978-1979; 1984-1989), Iacob Elena – prof. (1978), Ieremie Carmen – prof. (1979), Chelaru Elena – învăț. (1980), Căteu Georgeta – învăț. (1981-1989), Pelin Mariana – prof. (1981), Popescu Ioan – învăț. (1981; 1986-1989; 1992; 1996-2007), Parasca Constantin – prof. (1982-1985), Zaharia Doina – prof. (1982), Nichita Mirela – prof. (1982), Ignat Ioan – prof. (1982-1984), Tănăse Doina – învăț. (1982-1985), Nichitoaia Georgeta – prof. (1982), Popescu Silviu – prof. (1982-1983), Muraru Felicia – prof. (1983), Tăciuc Mariana – prof. (1985), Ipătescu Florin – prof. (1986), Văleanu Laura – prof. (1989), Stan Doriana – prof. (1989), Atomei Nicoleta – prof. (1989), Covătaru Gabriela – prof. (1989-1992; 1994), Craciun Lenușă – învăț. (1990-1994), Telea Valentina – prof. (1990), Stănoaie Florin – prof. (1990-1991), Găfinciu Maria – prof. (1990-1995), Stroie Cătălin – prof. (1990-1993), Popescu Mihaela – (1991-2000), Schumacher Vasile – prof. (1991-2007), Nichita Ovidiu – prof. (1991; 1995-1999), Irimia Constantin – prof. (1992-1994; 1996-2005), Zettel Dalida – prof. (1992-1994; 2003-2007), Filea Gabriela – învăț. (1993-1994), Turcu Elena – prof. (1993-1996), Pr. Simeon Gheorghe-Cătălin – prof. (1993-1994; d-na preoteasă Simion Ana – prof. 1995-1997; apoi iarăși preoteasă - 1998-2000), Vasiliu Corneliu – prof. (1994-1995), Dimitriu Florentina – învăț. (1995-1998; 2000), Mihai Lenușă – învăț. (1995; 1998-2000), Neamțu Lumina – prof. (1995; 1998-2003; 2005), Blăneș Nicolai – prof. (1995), Alexa Alin – prof. (1996-1997), Ciocoiu Ștefan – prof. (1996-1999), Matei Lucian – prof. (1996-1997), Ioanei Dorina – învăț. (1997), Jugrin Aurica – învăț. (1996-1999), Butnari Liviu – prof. (1998-2007), Matei Mihaela – prof. (1999- 2000), Dionis Elena – învăț. (2000), Vasiliu Corneliu – prof. (2000), Lungu Victor – prof. (2000-2002), Pană Cornel – prof. (2000), Cora Loredana (Iuliana) – învăț. (2004-2007), Irimia Mihaela – prof. (2001-2002), Andrieș Dorina – prof. (2001-2004; 2006-2007), Muraru Elena – prof. (2002), Lungu Daniel – prof. (2002-2007), Pr. Tudos Constantin – prof. (2002-2003), Gontariu Irina – prof. (2003), Popescu Maria – ed. (2003-2007), Andrieș Cipriana – învăț. (2003), Dâscă Simona - prof. (2004), Pr. Grigorescu Florin – prof. (2004-2007), Arsenie Alina – prof. (2005), Petraru Mihaela - prof. (2005), Onea Florentina – prof. (2005-2007), d-na preoteasă Grigorescu Georgeta – prof. (2005), Badalachi M. – prof. (2005), Todiriș Dorina – prof. (2006-2007).

¹²⁴ Ibidem.

¹²⁵ Ibidem.

Deasemenea amintim și educatoarele care au funcționat până în anul 1967 în cadrul grădinișii: ¹²⁶

Elena Spasenie, Maria Aga, Elena Câmpeanu, Elisabeta Manole, Maria Axinte, Zamfira Zaharia, Elena Boaru, Maria Mărieș, Ana Botez, Floarea Donis .

La școala generală nr. 2 din Petiua, au fost încadrați următorii învățători: ¹²⁷

Eleonora Ciobanu (1955-1960), Elena Costa (1960-1961), Mihai Răduanu (1961), Elena Sorociuc (1960-1968), Elena Boaru (1962-1965; 1966-1967), Natalia Enchicuiu (1961-1964), Maria Buculei (1964-1966), Grigorie Tănăsescu (1967-1969), Elena Sorociuc (1967), Venerica Ungureanu (1968-1969), Floarea Tănăsescu (1970-1973), Adela Jitaru (1971-1973), Virgil Onisim (1974-1989), Natalia Chiticaru (1976-1977), Vasile Roman (1978-1979), Cril Lucina (1990-1991), Filea Gabriela (1992), Acârneș Crina (1993-1994), Bogdan Radu (1995), Stroie Crina (1996-1997), Andrioaia Mihai (1998), Melinte Elena (1999), Cora Loredana (2000-2003), Nedelcu Oana (2004-2007).

¹²⁶ Ibidem.

¹²⁷ Ibidem.

4. 2. Sfânta Biserică

Prima Sfântă Biserică care a fost ridicată în satul Petia, a fost biserică veche din Dealul Crucii care datează din secolele XVI și XVII, în jurul creșterii se află și un cimitir. O dovadă este că, în toamna anului 1912, în urma unor ploii torențiale au avut loc aici alunecări de teren, cu care ocazie s-au descoperit numeroase oseminte omenești. O altă dovadă este că, un nepot al numitului Petre Axinia care a avut casa alături de vechea biserică și vechiul cimitir, dorind să-și ridice casa nouă pe locul celei vechi care aparținea bunicului său, a descoperit în anul 2002, în momentul când a început să pondeze fundațiile, câteva oseminte omenești.

Pe locul unde a fost biserică s-a așezat o Sfântă Cruce mare, care a străjuit aceste meleaguri mai bine de un secol și pe care și-o amintesc bătrânii din sat.¹²⁸

În 1784, paharnicul Ion Ciudin a ridicat o biserică din lemn, ceva mai la nord decât cea din Dealul Crucii, în curtea bisericii de azi.

În 1853, proprietarul Matei Ciudin, pe aceeași temelie, a construit o nouă biserică mai înaltă și mai frumoasă, care a existat până în 1944, când din cauza războiului a fost incendiată. După război, paharnicul Ion Ciudin fiind considerat ctitor al bisericii, a fost înmormântat în interiorul ei.¹²⁹

Aadar, urmașii acestora au păstrat vie memoria tuturor ctitorilor acestor Sfinte Biserici din satul Petia, încât și până astăzi se găsește scrisă pe o lespede de marmură care se află așezată la loc de cinste în incinta Sfintei Biserici spre veșnică pomenire.

În paralel cu existența acestei biserici și alături de ea, a avut loc construirea unei biserici de mari proporții care a început în anul 1926 dar care aproape de finalizare în anul 1929 s-a dărâmat, deoarece s-au folosit materiale necorespunzătoare.¹³⁰

În anul 1936, preotul Gheorghe Vieru, a început din nou reconstruirea bisericii de data aceasta pe o temelie mai mare, care a fost terminată de către preotul Gavril Apostol în anul 1944, când, din cauza războiului a fost incendiată împreună cu biserică veche care era construită din lemn și în care se aflau majoritatea podoabelor sfinte aparținând bisericii ruinată în anul 1929.

După război în anul 1945, prin străduința vrednicului preot Gavril Apostol și cu ajutorul credincioșilor, s-a început reconstruirea ei pentru a treia oară fiind zidită din cărămidă, astfel încât la data de 27 decembrie 1946 la srbătoarea închinată Sfântului Arhidiacon Ștefan, a fost sfințită.

Ctitorii Sfintei Bisericii cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” au fost: Ion Ciudin și soția sa, Matei Ciudin, Pr. Gavril Grigorescu, Pr. Vasile Grigorescu, Pr. Gheorghe Costeșcu, Înv. Cleonic Titu, cântărețul Neculai Ailincă, Vasile și Nastasia Vatafu, Filip și Natalia Donis, Dumitru și Ioana Rusu, Neculai și Anișoara Parfin, Neculai și Zamfira Tomescu, Constantin Păuș, Mandișă și Vasile Condurache, Constantin Popescu, Vasile Muraru, Gheorghe și Marghioala Ailincă, Constantin Ciobâc, Ioan Calistru, Gheorghe Maxim, Toader Rusu și mulți alți binecredincioși creștini care au contribuit la ridicarea și înfrumusețarea Sfintei Biserici din satul Petia.¹³¹

¹²⁸ Maria Răduanu – **Monografia satului Petia**, m. s., 1967, pg. 21.

¹²⁹ Acești ctitori se găsește scrisă pe o lespede de marmură care în prezent se află așezată în incinta Sfintei Biserici spre veșnică pomenire.

¹³⁰ I B P – „Istoricul Bisericii Parohiale din satul Petia” - alcătuit de Pr. Pavel Ungureanu, 1967, p. 3 – 5.

¹³¹ Ibidem.

Biserica a fost construită din cărmidă în formă de cruce cu o turnură mare și una mică, în care sunt așezate clopotele. Clopotnița face parte din corpul bisericii.

Biserica a fost pictată în ulei în tempera, de către pictorii Ioan Doroftei și Gheorghe Ciubotariu. Catapeteasma a fost din cărmidă, iar icoanele au fost pictate pe lemn de tei și montate în scheletul de zid al catapetesmei.

Ca obiecte de valoare istorică și de patrimoniu care s-au păstrat în biserică amintim: Sfânta Evanghelie tipărită în anul 1845 la tipografia Sfintei Mănăstiri Neam, cu binecuvântarea Mitropolitului Meletie. Ea a fost ferecată în argint și donată de către tefan Ciudin în anul 1858, urmaș al ctitorului Ion Ciudin. Este scrisă în limba chirilică pe hârtie de epocă, având copertele din argint brodat și cântărește în întregime 4880 de grame.

Un alt obiect de patrimoniu care se păstrează amintim un Minei pe 12 luni tipărit pe la anul 1800 cu binecuvântarea Mitropolitului Veniamin. Ea este scrisă în limba chirilică pe hârtie de epocă, având copertele din carton albastru.

Un alt obiect de patrimoniu existent este și o Sfântă Icoană a Sfântului Ierarh Spiridon litografiată pe lemn care datează din secolul al XIX-lea.

De asemenea ca obiecte de patrimoniu mai aflăm două Sfinte Cruci din argint și anume: una datează din secolul al XIX-lea având în interior lemn de chiparos sculptat reprezentând Botezul și Răstignirea Domnului, iar cealaltă datând din anul 1863 și donată de boieroaica Safta Răftivanu, având în interior lemn de plop sculptat reprezentând de asemenea Botezul și Răstignirea Domnului. În cele din urmă mai aflăm ca obiecte de patrimoniu două linguri de argint cu mâner înflorat datate din secolul al XIX-lea și care se folosesc la împărțirea credințioșilor.

Arhimandritul Neonil, egumenul Sfintei Mănăstiri Râca, a sfârșit în anul 1784, una dintre cele mai vechi biserici din satul Petia.¹³²

Unul dintre cei mai vechi preoți slujitori ale primelor biserici din satul Petia a fost Pr. Grigorie Grigorescu care a slujit pe la 1866,¹³³ urmat de preoții: Pr. Gavril Grigorescu în 1877, Pr. Grigorie Grigorescu în 1880, Pr. Emanuil Teodoriu în 1900, Pr. Vasile Grigorescu care a zidit în anul 1902 cu cheltuielile sale, prima coală primară din satul Petia, și care în fiecare an la sărbătoarea Sf. Trei Ierarhi (30 ianuarie) cumpără haine pentru copiii săraci. Acest preot a fost foarte iubit de popor. (vezi anexa nr. 17 – foto)

Preotul Emanuil Teodoriu a fost un preot care a avut mulți fideiși botezați și cununăți în satul Petia. Este apoi vrednic de amintit Pr. Gheorghe Costăchescu care din punct de vedere spiritual a ridicat mult satul Petia. De asemenea este important să amintim de Ieromonahul Isaia care a intrat în conștiința credințioșilor din sat ca fiind un mare cântăreț. Amintim desigur și pe Pr. Mihai Grigora care, din cauza decesului soției sale, a funcționat puțin timp ca paroh al bisericii din satul Petia.

Este vrednic de amintit Pr. Gheorghe Vieru care, în anul 1936 a pus temeliala bisericii, și care apoi a fost incendiat în vara anului 1944.¹³⁴ (vezi anexa nr. 17 – foto)

¹³² A S Sv – Camera agricolă judeului Baia, Dosar nr. 9, 1942, f. 3.

¹³³ Ibidem.

¹³⁴ I B P – „Istoricul Bisericii Parohiale din satul Petia” – op. cit.

Cel care a întrecut în mare măsură pe înaintașii săi și care a fost socotit pe drept cuvânt apostol al neamului românesc de la hotarele Bucovinei, a fost vrednicul și pururea pomenitul Preotul Gavril Apostol care a făcut misiune în rândul credincioșilor între anii 1939 – 1958 și care a contribuit în mare măsură la construirea actualei Sfinte Biserici din satul Petia, a Căminului Cultural și a colii din satul nou Petia a. (vezi anexa nr. 18 – foto)

Din anul 1958 și până în anul 1973, a funcționat ca preot paroh al parohiei Petia, cel care a rămas în conștiința tuturor credincioșilor din sat care l-au cunoscut ca un păstor cu suflet pentru sat, Preotul Pavel Ungureanu. (vezi anexa nr. 19 – foto)

Începând din vara anului 1959 și până în anul 1964, Pr. Pavel Ungureanu, cu sprijinul credincioșilor din sat, a trecut la executarea a mai multe lucrări de restaurare ca: consolidarea turlei mari și acoperirea completă a bisericii cu tablă galvanizată, construirea din nou a boltei centrale, construirea trotuarelor din jurul temeliei bisericii, înlocuirea celor 13 ferestre mari din lemn cu ferestre cu ramă din fier precum și construirea unei sobe mari de teracotă. Este de asemenea important să amintim și faptul că în această perioadă, sub îndrumarea părintelui Pavel și cu sprijinul credincioșilor, s-a construit în totalitate și o frumoasă și impunătoare casă parohială care există și astăzi.

La data de 8 septembrie 1973, în urma unei grele suferințe, Pr. Pavel Ungureanu a adormit în Domnul, lăsând în urmă atât familia cât și întreg satul cu mare durere în suflet. A fost înmormântat după rânduiială în cimitirul din curtea bisericii din satul Petia acolo unde străjuiește de un sfert de veac Sfânta Cruce de pe mormântul părintelui Pavel Ungureanu.

Parohia Petia a rămas vacantă fiind suplinită timp de un an de Pr. Jescu Octav care era pensionar și locuia în orașul Fălticeni.

La data de 1 Decembrie 1974, a fost numit ca preot paroh al parohiei Petia, vrednicul păstor de suflete Preotul Vasile Al. Argatu. (vezi anexa nr. 20 – foto)

Odată cu scurgerea timpului, biserica din satul Petia a ajuns din nou în stare de degradare astfel încât în anul 1985 s-a renovat întreaga biserică (lucrări interioare ca: bolta care era din scândură a fost renovată în totalitate fiind alcătuită din ciment, apoi a fost pictată în întregime, precum și lucrări exterioare ca: tencuiala bisericii și acoperișul acesteia) la care s-a adăugat turnul central al bisericii.

Lucrările de pictură au început în anul 1989 fiind executate în tehnica frescă de către pictorii Pașcu Petru și soția și Pașcu Ionel, cu binecuvântarea Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Teoctist al Moldovei și Sucevei și a Prea Sfințitului Episcop Pimen Suceveanul.

Toate aceste lucrări au fost efectuate sub conducerea marelui Preot Vasile Argatu în colaborare cu Membrii Consilierii: Axinia Ștefan – epitrop, Jugrin Gheorghe, Ștefan Ioan, Făgăraș Gheorghe, Peenchi Toader, Ștefan Vasile, ajutați de credincioșii din sat și din alte sate.

Biserica s-a sfințit de către Înalț Prea Sfințitul Arhiepiscop Pimen al Sucevei și Rîdului la anul mântuirii 1990, luna Mai, ziua 30.¹³⁵ (vezi anexa nr. 20 – foto)

Se cuvine dar, să pstrăm o viață recunoștință pentru ctitorii actualei Sfinte Biserici, care au trecut la cele veșnice pomenindu-i în mod excepțional atât în fiecare an la sărbătoarea închinată Sfinților Trei Ierarhi de la 30 Ianuarie la sfârșitul careia este organizat și un praznic spre veșnica pomenire a acestora, cât și în mod regulat în cadrul fiecărei slujbe din Duminică și sărbători. (vezi anexa nr. 21)

¹³⁵ Pr. Vasile Al. Argatu – Pisania Bisericii Petia, 1989.

La data de 1 Decembrie 1993, p rintele Vasile Al. Argatu a ie it la pensie.

De la sfîn irea bisericii din anul 1990, a venit ca preot ajut tor pân la data pension rii p rintelui Vasile Argatu, vrednicul preot Gheorghe C t lin Simeon, ginerele p rintelui mai sus amintit. (vezi anexa nr. 22 – foto)

Începând desigur de la data de 1 Decembrie 1993, Pr. Gheorghe C t lin Simeon a fost numit preot paroh al parohiei Petia func ionând pân în anul 2002, timp în care a desf urat o însemnat activitate pastoral- misionar i administrativ , continuând în felul acesta lucrarea vrednicilor înainta i ai s i de a conduce turma cea cuvânt toare a Lui Hristos pe calea mântuirii.

Activitatea p rintelui Gheorghe C t lin Simeon, const în primul rând în formarea spiritual a credincio ilor, conform rânduielilor i canoanelor Sfintei noastre Biserici precum i în stabilirea ordinii i disciplinei în rândul credincio ilor, atât în Sfânta biseric ca loca de închinare, cât i în afara acesteia.

Din punct de vedere administrativ, s-a dovedit a fi un bun gospodar. A înzestrat biserica cu podoabe alese. În acest sens amintim c s-au pictat pe lemn în ulei folosindu-se stilul neo-clasic i urm rindu-se o erminie fidel a întregii picturi, toate icoanele necesare s rb torilor importante din cursul anului bisericesc.

Deasemeni sub directa îndrumare a sa, s-au continuat în mare m sur lucr rile începute în timpul p storirii p rintelui Vasile Argatu în vederea construirii unei frumoase clopotni e, în zona de S a satului Petia (Petiu a) la locul numit „la cimitir” care apar ine bisericii, tocmai pentru a anun a prin tragerea clopotelor, i pe credincio ii din aceast parte a satului (care locuiesc oarecum departe de Sfânta Biserici i care din aceast cauz nu aud clopotele Bisericii), c urmeaz s se s vâr easc Sfânta Slujb . Ridicarea acestei clopotni e a fost posibil prin ajutorul substan ial acordat de c tre familia ranu Ilie i Maria împreun cu fiii s i la care s-a ad ugat într-o oarecare m sur i contribu ia câtorva credincio i din aceast zon . Lucr rile s-au terminat în anul 1999 când a avut loc i sfîn irea acesteia de c tre un sobor mare de preo i. (vezi anexa nr. 23 – foto)

Remarc m deasemeni i prezen a unei Sfine Cruci (troi) în curtea clopotni ei ridicat înc din timpul p storirii p rintelui Gavril Apostol imediat dup ce s-a sfîn it biserica din sat în anul 1947. (vezi anexa nr. 23 – foto)

Pe de alt parte s-a constrit în curtea bisericii, aproape de intrarea în Sfânta biseric , o cl dire în form hexagonal acoperit cu tabl , special amenajat pentru a se aprinde lumân ri de c tre credinco i atât la Vii cât i la Mor i, pentru a se evita astfel aprinderea mai multor lumân ri în Sfânta biseric , tocmai pentru a se p stra pictura de pericolul degrad rii acesteia. (vezi anexa nr. 24 – foto)

Un alt fapt important care este necesar s -l amintim i care acord un aspect frumos Sfintei bisericii împreun cu cimitirul ce o înconjoar , este construirea unui gard foarte frumos cu temelie i stâlpi din piatr de râu, între ace tia fiind a ezate plase din lemn de brad vopsite în alb. Gardul este prev zut cu dou intr ri i anume: o intrare mic spre cimitir i o intrare mare situat în fa a bisericii paralel cu intrarea în Sfânta biseric , prev zut cu dou acoperi uri unul mic i unul mare acoperite cu tabl în dou ape, având dou por i care indic intrarea pe poarta mic a credincio ilor i intrarea pe poarta mare în alte cazuri. (vezi anexa nr. 24 – foto)

Deasemeni, nu în ultimul rând este vrednic de amintit momentul în l tor care a încununat cu succes întreaga activitate a p rintelui Gheorghe C t lin Simeon, i anume sfîn irea Monumentului închinat eroilor satului Petia. În prim vara anului 2002 la ini iativa domnului Mihai tefan i Len uca în colaborare cu domnul Dan tefan i Maria fii ai satului, i sub directa îndrumare a p rintelui Gheorghe C t lin Simeon s-au început lucr rile în vederea ridic rii acestui monument amintit mai sus. Ansamblul

monumental cuprinde un soclu compact înalt de 3,80m (din piatră de Vama, care are în compoziție 99% siliciu) pe care este montată o cruce de marmură masivă (adus din Atena de domnul Dan Ștefan). Piedestalul, placat în plăci de marmură, are în partea frontală, un basorelieu, simbolul militar format din sabie, armă, frunza de stejar și de mlaștină. Lateral marmura este inscripționată cu numele eroilor satului, inclusiv cu al veteranilor în viață. Lângă monument, pe un catarg înalt, a fost arborat drapelul României. (vezi anexa nr. 25 – foto)

Sfințirea monumentului a avut loc în ziua de Duminică 18 august 2002, și a fost oficiată de un sobor de preoți în frunte cu Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Pimen al Sucevei și Râdului. Trebuie de asemenea precizat că Înalt Prea Sfințitul Sa a fost întâmpinat la intrarea în satul Petia de către ierici cu steaguri, îmbrăcați în portul tradițional. Un detașament de jandarmi din cadrul unității de profil din Fălcieni a prezentat onorul. La solemnitatea momentului a contribuit și corul unității (dirijat de preotul paroh din satul Petia, Gheorghe Costin Simeon), care a intonat Imnul Național și o suită de cântece ostășești. Momentul dezvelirii a fost fericit împletit cu aducerea de la Mănăstirea Râca a crucii donate acestei mănăstiri în același an de o delegație elenă, care are încadrat în structura porticului din lemnul original ce alcătuia crucea Mântuitorului Iisus Hristos.

Deasemenea tot în legătură cu cinstita eroilor satului Petia, este meritoriu să amintim și faptul că până la ridicarea monumentului amintit mai sus, a existat și există în prezent în curtea bisericii o mică troiă ridicată în cinstea eroilor în fața careia la sărbători închinat Sfinților Împărații Constantin și mama sa Elena se săvârșeau slujbe de pomenire a celor care au căzut pe câmpurile de luptă în primul și în al doilea război mondial. (vezi anexa 26 – foto)

La sfârșitul slujbei se discută unii cuvânt alcătuit într-un mod cu totul deosebit și impresionant de către cei care au luptat pe câmpurile de luptă, în semn de respect și recunoștință față de eroii satului și neamului nostru. Consider, pe această cale că este foarte sugestiv să redăm în cele ce urmează impresiunile cuvinte astfel:

„Acest monument (troiă) este ridicat în cinstea eroilor din satul Petia, comuna Bunești. Cu profund durere căutăm să aducem omagii celor care din sevalorărsărit floarea de azi România. Nu este ușor a zice erou, cu adevărat nu, căci numai cel care a fost în războiul de atunci, în iureșul unui atac dezlănit de către cotropitorii fasciști care văzând că sunt izgoniți și pustiu obuze, grenade, sau gloanțe din mitralierele cu lunete, între acești eroi care și-au găsit mormântul sau patul pentru a dormi de veci. Nu este ușor a zice erou, căci nu poate să fie om cu minte, cel care nu-și pune întrebarea cum a fost? Când tancurile hitleriste cu tunurile de mare calibrumitralierele automate trăgeau furtiv în eroii care înaintau, pentru a-i face să în eleag să se lase arăși plece.

Nu este ușor a zice război, când aruncă toarele de flăcări aruncau guri de pară printre eroii care punându-și mâna mână la față și nu-l pârlească, înaintau cu glasuri de URA!, URA!, ca și cum ar spune lăsa-i-ne arăși ogorul. Este greu a spune eroi, căci numai cel ce a fost printre eroi și își dă seama și își amintește de tovarășii și din regiment, din batalion, din companie sau din grup care au rămas în luptele crâncene de la Sighișoara, Carei, Turda, munții Tatra din Cehoslovacia. Nu mi se pot opri lacrimile când mă gândesc la eroii care cu ultima lor putere și cu mâinile înclătate pe armă cereau un ajutor, că poate timpul îi va ajuta ca să-și găsească cineva, dar în zadar, căci lupta nu conținea ploaia de gloanțe, uieratul proiectilelor, zgomotul enilelor de tancuri, viciritul raniilor care te făceau să intri în pământ fără să vrei. După un timp conținea lupta, și din când în când se mai auzea câteodată lătratul unei mitraliere ucigătoare, dar pare a se însenina și zduhul și cei în viață intrau în adpost întrebându-se

înțe ei de tovarăși care nu sunt prezenți, și tot în acele clipe gândul celui rămas în viață zboară la odraslele gingașe de copilărie și să fie unul pe pernă dormind, fie unul înfățișat în fața mamei lor plângând de urâtul și necazul care o apăsă. Amintindu-și de plânsul la ceasul despărțirii, dorul îl îndeamnă să scrie la scumpa lui soție că este în viață, înșurubul și care erau atunci acum nu mai sunt. Nu este ușor să spui eroul că cum nici atunci nu a fost ușor să vezi tânguirea soțiilor care plâneau pe soții lor când se gândeau că rămân pentru totdeauna să ducă cu copii de crescut, să vezi pe părinți care își plâneau pe copiii lor fiind că nu mai sunt în viață și nu îi mai vede pentru totdeauna.

Iubiți consăteni!, toate aceste momente de suferință ale eroilor nemului nostru precum și toate împlinirile de care ne bucurăm astăzi datorită lor, de viață liberă și fericită pe care o trăim, ne reamintesc că avem datoria să nu uităm și să venerăm cu cea mai mare atenție și grijă, faptele de vitejie ale înaintașilor noștri, înscrise în zăbuciumata și glorioasă istorie a țării precum și a localității noastre.

După cum cunoașteți, prin contribuția unui om de bună credință din satul Petia, aici în fața Sfintei Biserici, s-a ridicat această troiță în amintirea eroilor căzuți la datoria supremă. Cei care sunt înșcriși pe lespede de piatră a troiței și pentru care ne-am adunat aici pentru a le cinși memoria, care la chemarea patriei au dat din dragoste nemărginită pentru libertatea pășământului străbun, profund devotați de interesele poporului, încadrați în diferite unități militare, au luat parte la numeroase bătălii și lupte cunoscute în istoria poporului român. În acest sens, sunt bine cunoscute luptele duse de unitățile militare românești pentru eliberarea unităților de pe Valea Moldovei, Bistriței, Bârladului sau în jurul capitalei, din Valea Prahovei, din Dobrogea, pe Dunăre sau la Porțile Severinului. De asemenea sunt bine cunoscute de către noi toți marile bătălii pentru eliberarea Transilvaniei, a Ungariei și Cehoslovaciei, în care bătălii au căzut eroi, zeci de mii de luptători ai neamului nostru românesc. Printre acești eroi se numără și bravii eroi fii ai satului Petia. Ne amintim cu mândrie de acești bărbăți voinici și frumoși ca brazii din Carpații noștri seculari. Ei au plecat și au lăsat în urma lor părinți, frați, soții și copii, au lăsat mândru ele pe care le iubim, au lăsat tot ce au avut mai drag și mai de preț în satul lor și au plecat la chemarea patriei pentru a-și face datoria supremă. Lor le datorăm recunoștință veșnică. DUMNEZEU SĂ-I IERTE ȘI SĂ-I ODIHNEASCĂ ÎN PACE! AMIN.”

Personalitatea puternică a părintelui Gheorghe Cătălin Simeon, care impune respect, ordine și disciplină, a fost hărăzit după rânduiala Bunului Dumnezeu la locul potrivit, astfel încât la data de 1 Decembrie 2002 să fie numit în urma unui concurs destul de sever, preot militar în cadrul unității militare de jandarmi din orașul Fălciu, slujind cu deosebit devotament alături de Biserică, în frumoasa biserică din incinta unității militare, ctitorit de vrednicul părinte și ctitor de biserică sfântă, Pr. Alexandru Argatu, preot paroh al parohiei Boroaia.

Începând cu data de 1 Decembrie 2002, subsemnatul Pr. Constantin Tudor, am fost numit prin transfer de la parohia Uncești (fostă filie a parohiei Petia), la parohia Petia, unde, cu frică de Dumnezeu îmi desfășor activitatea, preuind și menținând pe cât va fi posibil, uriașă activitate pastoral-misionară și administrativă înfăptuită de vrednicii înaintași pe care cu multă modestie am încercat să-i amintesc în acest capitol din lucrarea mea.

4. 3. C minul cultural

În afar de activitatea didactic desf urat la catedr , cadrele didactice care au trecut pe la coala din satul Petia, au desf urat i o bogat activitate de culturalizare a maselor.

C minului Cultural i se poate atribui rolul de centru cultural al unui sat care concentreaz în el toate activit ile cu caracter cultural în sensul cel mai larg al cuvântului. Înfiin at în 1942 la ini iativa intelectualilor din sat ¹³⁶, C minul Cultural din satul Petia a desf urat o bogat activitate.

Chiar în vara acelu an ca i în anul urm tor, în cadrul c minului sau dat numeroase serb ri bogate în programe artistice la care i-au dat concursul atât tineretul din sat cât i elevii colilor din alte sate i comune. Uneori cu aceste ocazii se desf urau i conferin e, unele din ele fiind expuse de oameni de seam din ora ul Fticeni, a a precum a fost i marele profesor de atunci Vasile Ciurea.

Dup anul 1944 când cl direa c minului a ars, sala a r mas mai mul i ani f r s fie ref cut . Abia în 1954 un colectiv din cadrul c minului a luat hot rârea de a o reface. O parte din materialele necesare renov rii sau cump rat cu fondurile existente, dar cea mai mare parte a fost colectat de la locuitori.

Dup definitivarea lucr rilor, colectivul C minului Cultural în colaborare cu toate cadrele didactice de atunci s-au implicat în organizarea unor ac iuni variate, care au contribuit la transformarea con tiin ei locuitorilor satului Petia precum i a mentalit ilor lor învechite. În acest sens, s-au preg tit i prezentat programe artistice atractive i în acela i timp educative. În fiecare an echipele artistice corale, de dans i teatru au participat la diferite concursuri care ne-au adus i oarecare succese. Unele echipe au reu it s promoveze la numeroase concursuri pân la nivel de jude , cum a fost de exemplu echipa de dansuri din 1966.

În ceea ce prive te conducerea C minului Cultural, aceasta s-a desf urat pân în anul 1948 sub îndrumarea vrednicului preot Gavril Apostol în colaborare cu înv torul Agapie Casandra.

Dup aceast dat direc ia C minului Cultural a fost încredin at pe rând: În v torului Titu Gheorghe pân în 1952, apoi pân în 1955 locuitorilor: Gheorghe Irimia, Neculai Popescu, Vasile P iu i Gheorghe Br d anu, iar din 1955 urm torilor în v tori: Eleonora Ciobanu pân în 1959, Adela Titu pân în 1960, Chiticaru Natalia pân în 1962, Boaru Elena pân în 1963, Maria R d anu pân în 1978. Au urmat apoi pe rând pân în naul 1993: Irimia Costic care era originar din satul Moara, apoi P iu Ioan din satul Petia precum i Buh Ionel din ora ul Fticeni.

¹³⁶ În edin a de constituire care a avut loc în ziua de 30 iunie 1942, s-a ales activul c minului alc tuit din urm torii membrii: Preot Gavril Apostol – pre edin te, în v tor Agapi Casandra – director, în v tor pensionar Cleonic Titu – pre edin te de onoare, în v toarele Maria Casandra i Olimpia Apostol – membri, iar responsabil cu activitatea artistic , Maria R d anu care era înc elev la coala Normal de la Ia i.

Începând din anul 1993 și până în prezent, îmi desfășor activitatea cu deosebit interes în calitate de director al Căminului Cultural, fiul satului Petia - Ionel Ștefan.

Deasemenea este important să amintim și faptul că, începând din anul 1971 Căminul Cultural a fost naționalizat și trecut în proprietatea Cooperativei de Consum Suceava.

Însă prin grija și atenția deosebită acordată nivelului cultural din satul Petia, de către domnul primar Gheorghe Beraru în colaborare cu domnul director al Căminului Cultural Ionel Ștefan, în anul 2005 s-a reușit rscumpărarea clădirii căminului de la Federal COOP. Suceava, după care au avut loc lucrări de îmbunătățire (înlocuirea tâmplăriei, demolarea pereților interiori în vederea extinderii interioare a căminului și a modernizării acestuia precum și refacerea acoperișului).

După renovare, căminul a fost redat în circuitul cultural la data de 25 mai 2005 – într-o frumoasă zi de duminică – când după săvârșirea Sfintei Liturghii, a avut loc sfințirea acestuia, bucurie care a fost încununată cu desfășurarea unei petreceri de nuntă a tinerilor miri Tănăsescu Mihai și Irina.

4. 3. 1. Biblioteca

Una dintre m surile întreprinse pentru ridicarea nivelului cultural al satului Petia, a fost lichidarea analfabetismului. Dacă înainte de război mai erau neștiutori de carte, ulterior această problemă s-a rezolvat astfel încât prin contribuția adusă de către învățătorii de la școala din satul Petia din acea perioadă au fost alfabetizați 48 de neștiutori de carte.¹³⁷

Cu timpul, cartea a devenit un bun prieten și sfătuitor al locuitorilor. Prima bibliotecă în satul Petia, a fost înființată în „casa școlii” în anul 1902, iar în 1906 avea un număr de 380 de volume și câte 25 de cititori lunar.¹³⁸

În prezent, pe lângă biblioteca comunală care deține peste 6000 de volume, mai există și biblioteca colii din satul Petia care deține cca. 1500 de volume, în afară de mici biblioteci personale. În acest sens este meritoriu să amintim pe locuitorul satului Vasile Puiu care a avut o bibliotecă personală cu peste 400 de volume.

Ca urmare a ridicării nivelului cultural al satului Petia, locuitorii acestuia au avut posibilitatea să frecventeze cele mai înalte coli, astfel încât din satul nostru s-au ridicat intelectuali de seamă care și-au desfășurat și își desfășoară activitatea în diferite domenii de activitate (ingineri, profesori, învățători, ofițeri, etc.).

În anul 2004, a început în satul Petia construcția unei clădiri situate în fața Căminului Cultural care să aibă destinația de dispensar uman și bibliotecă școlară. Lucrările se desfășoară deasemeni prin atenția și purtarea de grijă de către domnul director al Căminului Cultural Ionel Ștefan în colaborare cu domnul primar al comunei Bunești Gheorghe Beraru, urmând că în cursul anului 2007, atât biblioteca cât și dispensarul să fie date în folosință.

¹³⁷ Învățătorii care au contribuit la alfabetizarea neștiutorilor de carte din satul Petia sunt: Agapie și Maria Casandra, Olimpia Apostol, Ana Bălan și Gheorghe și Adela Titu.

¹³⁸ Dumitru Bălan, op. cit., p. 272.

4.4. S n tatea

În anul 1962, în comuna Bune ti s-a înfiin at o unitate sanitar-uman . Pân la acest dat comuna noastr depindea de circumscrip ia sanitar R d eni aflat la 10 km de satul Petia sau mai înainte de circumscrip iile Liteni la 20 km sau Ple e ti la 6 km.¹³⁹ Circumscrip ia a fost înzestrat cu materiale necesare bunei func ion ri i încadrat cu personal sanitar corespunz tor.

Între anii 1944-1956, în cadrul Crucii Ro ii a func ionat în satul Petia un punct sanitar deservit de surori de Cruce Ro ie. Dup 10 ani se înfiin eaz din nou un punct sanitar, de acest dat , de c tre Ministerul S n t ii de atunci, fiind deservit de c tre oficiantul sanitar.¹⁴⁰

Starea s n t ii locuitorilor satului Petia la sfâr itul celui de-al Doilea R zboi Mondial era foarte grea. Întor i din evacuare oamenii erau lipsi i de hran , de îmbr c minte i de multe altele, ceea ce a f cut ca în anii 1944-1945 s izbucnesc o epidemie de tifos exantematic care a contaminat peste 80 % din locuitorii satului din care 5 % au decedat, neavând îngrijire medical corespunz toare. Aceasta s-a datorat în cea mai mare parte i faptului c locuitorii parazita i erau în procent de 95 %, stare care a existat pân în 1947.¹⁴¹ Alte boli de care au suferit au fost boli sociale.

Cazurile de pelagr au fost numai dou la oameni în vârst care în 1950 au decedat. În schimb, cazuri de sifilis de i în 1945 erau numai 6, pân în 1955 num rul lor a ajuns la 22. Acestea au fost cazuri de sifilis latent i congenital în special la copii nou-n scu i. În urma tratamentului intens administrat între anii 1955-1962, toate aceste cazuri s-au vindecat.¹⁴²

Tuberculoza, care înainte de r zboi a secerat pur i simplu numeroase vie i omene ti mai ales din rândul tinerilor, dup r zboi ea a fost tratat cu toat seriozitatea, încât cele mai multe cazuri s-au vindecat.

O preocupare permanent a cadrelor sanitare a fost aceea de a preveni unele boli contagioase care în trecut f ceau ravagii. Astfel, cu timpul, to i locuitorii din satul Petia au fost imuniza i împotriva: tuberculozei, poliomielitei, difteriei, febrei tifoide, tetanosului i a altor boli de acest gen.

În concluzie, starea de s n tate a influen at i influen eaz înc nivelul de trai al popula iei.

¹³⁹ Maria R d anu, op. cit., p. 43.

¹⁴⁰ Ibidem.

¹⁴¹ Ibidem.

¹⁴² Ibidem.

CAPITOLUL 5

ASPECTE ETNOGRAFICE

5. 1. Folclorul – Portul popular și horele

Prin urmare din timpurile cele mai vechi, portul național românesc este purtat și în zilele noastre de către foarte puțini locuitori, la unele evenimente mai importante. (vezi anexa nr. 26 – foto)

Costumul cu fustă creșă, cusut sau esut cu motive naționale, și arii strămoșiești pe picior, chinga esută din strâmțur sau cureaua lată și boanda înflorată, a fost costumul cu care s-au mândrit răniile noi. ¹⁴³ Dacă 7-8 din locuitori purtau cândva costumul și arii în fiecare zi, în prezent foarte puțini sunt cei care poartă costumul național îmbrăcându-se cu ele numai în zile de sărbătoare. Iarna îmbrăcau peste costum cojocul lung până la glezne sau uneori cojocul scurt. Mulți dintre ei purtau sumane din pânză (stofă din lână esută în casă și dată la pui). Dacă în timpurile cele mai vechi sumanul era cusut în cline și pușcă mai lungă de genunchi, garnisit cu gitan negru (un iret împletit din pânză), cu trecerea timpului acesta sa numit manta. Mantaua era lungă până la glezne cusută în linie dreaptă și garnisită în fața cu lână de diferite culori. La spate prins de sub guler era un pârț, din aceeași stofă garnisit, deasemenea, cu flori de diferite culori și din care când era vreme rea se putea face o glugă peste capul .

La costumul național răniile încă lău de obicei cizme, iar în celelalte zile purtau opinci sau bocanci. (vezi anexa nr. 27 – foto) Cei mai mulți îmbrăcau iarna o haină numită „antireu” (un fel de veston făcut din panură) și pantaloni tot din panură, iar vara pantaloni din doc, o haină din molton, și altele asemenea. Este însă cunoscută influența puternică pe care o exercită orașul asupra satelor înconjurătoare care sa manifestă vizibil în ceea ce privește îmbrăcăminte mai ales în rândul tineretului. Această poartă costume de haine gata confecționate, paltoane și pantofi, iar costumul național îl îmbracă în special cei mai în vârstă la diferite sărbători. ¹⁴⁴

Dacă cu un secol în urmă aproape toate femeile purtau costumul cu motive naționale și catrină, locul lor a fost luat treptat de haine moderne. Locul polcu ei cu lână (o haină scurtă care între cap și talie avea un strat de lână) pe care o mai purtau în timpul iernii câteva femei, a fost luat demult de paltoane, la început din stofă de casă, iar acum cumpărate.

Desigur, acest lucru nu înseamnă că nu există și costume naționale, deoarece încă mai sunt peste zece de femei din sat care în prezent au catrină și camică. Unele sunt cusute cu alți în diferite culori, altele sunt esute într-o singură culoare. Aceste costume din pânză nu prea sunt îmbrăcate, așa cum obișnuiau femeile la sărbători și nunți.

¹⁴³ Maria Răduanu – Monografia satului Petia, m. s., 1967, p. 22.

¹⁴⁴ Ibidem.

După cel de-al doilea Război Mondial, neexistând un loc special de organizare a horelor (cum ar fi Centrul Cultural sau alte locații), acestea erau organizate de către tinerii în curțile mai înalte ale gospodariilor cu permisiunea acestora.

Până acum câțiva ani în urmă horele erau principalul mijloc de distracție al tinerilor din satul nostru. Cu patruzeci de ani în urmă acestea erau organizate de două, trei ori pe lună, constituind un prilej de a aduna aproape toți satenii. Trecând timpul înșelător, ele erau organizate foarte rar, în special la sărbătorile mari unde se adunau din ce în ce mai puțini tineri. La horă jucau atât tinerii necăsătoriți cât și cei căsătoriți. Dintre cele mai frecvente dansuri jucate în doi au fost: ciobănași cu diferite variante, bătă, polca și altele, iar dintre cele jucate în cerc au fost: trilete, învârtita, perinița și cel mai îndrăgit și mai mult jucat de tineri a fost ruseasca.¹⁴⁵ Bieții și fete se prindeau în cercuri de patru până la zece tineri care se învârteau în ritmul muzicii, când la dreapta, când la stânga sau jucau ruseasca pe loc. Pe tot parcursul dansului bieții strigau diferite strigături.

La horă cânta de obicei o orchestră din sat, iar când horele se organizau în mod festiv, tinerii angajau câte o fanfară din satele vecine – Hreaca sau Hârtop.

Deși horele erau socotite manifestări frumoase de către toți locuitorii satului, totuși ele au dispărut fiind înlocuite de către tinerii din sat cu petrecerile de noapte care în seara spre dimineață, numite „discotecă” și care sigur nu mai pot fi numite manifestări frumoase care să respecte tradițiile satului nostru.

5. 2. Datini

Unele datini și obiceiuri au fost păstrate de locuitorii satului Petia din cele mai vechi timpuri. Obiceiurile care se referă la sărbătorile de iarnă, cuprind perioada dintre sfârșitul lui decembrie și începutul lui ianuarie.

Obiceiurile care s-au păstrat din cele mai vechi timpuri, sunt cele care stau în legătură cu sărbătoarea Crăciunului, și care se manifestă prin vestea cea bună Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos adusă cu mare bucurie și entuziasm în ziua de ajun, prin colinde frumos cântate de către tinerii și copiii satului nostru la casa fiecărui gospodar.

Această manifestare începe în după-amiaza zilei de ajun cu colindele foarte frumoase cântate de copiii cu vârste cuprinse între 5 și 12 ani, iar mai târziu spre seară, echipe de tineri, unele însoțite de muzică, alăturându-se de celelalte echipe din satele vecine apar în fața comunei noastre, în semn de respect, merg la Primărie apoi la preotul satului și în cele din urmă de la casă la casă cântând câte o colindă.

¹⁴⁵ Maria Răduanu, op. cit., p. 23.

Majoritatea colindelor au caracter religios și mai puține sunt cele care au caracter laic și care se refer fie la vânătoare fie la domnia Sfântului Itefan cel Mare, dovedind împreună cu cele religioase vechimea acestei obiceiuri.

Obiceiurile de Anul Nou (vezi anexa nr. 28 – foto), sunt a teptate cu nerbdare atât de bătrâni cât și mai ales de tineri și copii. Cel mai răspândit obicei care se manifestă în ajunul noului an este Plugu orul.

Multe grupuri de copii, care abia au vârsta de 4-5 ani până la cei de 11-12 ani, merg în după-amiaza zilei de ajun din casă în casă și sunând din clopoței urează :

- „ – Logofete, logofete!
- Ce mi-ți spune măștrule, băiete!
- Tot de bine măștrule vecine,
- C-a venit Sfântu Vasile
- La anul și la Mulți Ani! ”

Aceasta este urătura celor mai mici iar cei mai mari ori au altele:

- „ Măine anul se-noiște te,
- Plugu orul se pornește...”

Odată cu seara cei mici încetează și încep cei mai mari. Echipe de câte doi sau trei băieți merg la fiecare casă urând, bățând toba sau trângând buhaiul. Unii învârtău de la cei mai mari iar alții învârtău fie de la părinții lor fie din zăoare sau reviste.

Fiecare se organizează în diferite echipe cu un repertoriu bogat pregătite cu mult timp înainte de ajun, cetele principale fiind „ Buhaiul ” și „ Capra ”. În prima echipă umblă un grup de tineri dintre care unul rostește cu voce tare anumite versuri specifice anului nou sunând dintr-un clopot mare împodobit cu busuioc, obiceiul păstrat din vechime, iar ceilalți strigă „ hă !, hă ! ”.

În trecut și din ce în ce mai puțin în prezent, în timp ce tânărul ura, ceilalți trageau buhaiul realizat dintr-o puțină mare, încât se cutremurau geamurile când începeau să-l tragă. Acum însă, datorită influenței ce o exercită orașul, urătorii sunt însoțiți de muzică, denumirea de „ buhai ” rămânând însă de atunci.

Când tinerii merg cu „ Capra ”, unul dintre ei se îmbracă într-un costum special prevăzut la capătul acestuia cu un cap, confecționat din lemn asemenea unei capre cu coarne mari, frumos împodobit cu oglinzi, măști și pamblici, iar ceilalți se îmbracă cu haine hidoase prevăzute cu măști care se mai numesc și „ mascași ”. Mascași închipuiau în mod diferit: „ fete îmbrăcate național ”, „ ofițeri ” în haine militare pe care sunt cusute pamblici colorate și multe oglinzi, „ țiganul ” cu o haină confecționată numai din cârpe și cu o mască prevăzută cu dinți din fasole, având o trompetă din care sună mereu, „ jidanul ” îmbrăcat în haine vârgate purtând în mână o cioară moartă sau o părâitoare din lemn.¹⁴⁶

O parte din muzicanții care îi însoțesc pe aceștia cântă, în timp ce capra dansează într-un anumit mod specific, iar ceilalți deasemeni dansează împrejurul ei sunând din trompetă, părâind și strigând diferite expresii ca:

- „ I a, i a, i a, a
- I s raca c pri a
- I s raca bine sare
- i acasă nimica n-are
- Are o furcă și c-un fus
- i botul poartă pe sus ”

¹⁴⁶ Maria Răduanu – op. cit., pg. 24.

Dacă aceste obiceiuri se păstrează în satul nostru din timpuri foarte îndepărtate, altele au fost introduse la începutul secolului trecut, fiind aduse fie de prin satele învecinate, fie de tinerii care făceau armata prin alte părți ale țării.

Unul dintre aceste obiceiuri împrumutate din alte părți este *apula*. Acesta se aseamănă cu, *Capra* în ceea ce privește organizarea echipei, cu deosebirea că cel care reprezintă apula ca și unii membrii din echipă, se îmbracă în haine confecționate din hârtie de diferite culori tăiate în fâșii. Prin satele vecine, tinerii se îmbracă cu haine confecționate din stuf, coarnele apului fiind mai mici și prea puține împodobite.¹⁴⁷

Un alt obicei este *Ursul*, organizat numai de tineri. Unul dintre tineri, este îmbrăcat cu un cojoc întors pe dos, lung până în palmă cu o mască -cap de urs- pe care o pune pe cap acoperindu-și fața și cu o bâț mare în mână. Alt tânăr este îmbrăcat ca un igan căldăr cu fâșii multe din pânză și tinichele legate de brâu, cu o pletă veche împodobită cu multe pene și vopsită cu negru pe fața deși strălucesc numai dinții. Acesta bate mereu dintr-o tablă și strigă următoarele expresii:

„De trei săptămâni trecute
Vin cu ursul de la munte.
De pe muntele Ceahlău,
L-am adus și eu pe-al meu
L-am adus micu de tot
și i-am pus veriga-n bot
Hop în sus și hop în jos
Joci de fric bucuos!
Arunc-te pe ciomag
Ca fasolea pe arac...”

În acest timp dansează și sare înându-se de băț.

Cu trecerea timpului, tinerii au început să se organizeze în diferite bande care evocă trecutul istoric al unor haiduci din țara noastră ca: *Banda lui Radu*, *Banda lui Bujor* sau *Banda lui Bujor*.

Acestea sunt prezentate sub forma unor scurte scenete, rolurile fiind interpretate de tineri îmbrăcați în costume de haiduci (cămăși albă și iberi, pletare de blană, iar pe cap căciuli din piele de miel așezate peste pletele de cânepă). Ceilalți membrii din echipă sunt îmbrăcați potrivit rolurilor pe care le interpretează: vânători, femeia, militari.¹⁴⁸ (vezi anexa nr. 29)

Echipele organizate, merg în ajunul anului nou, dintr-un capăt în altul al satului, unde sunt întâmpinați de gazde. La anumite case, de obicei unde sunt fete, stau la masă. În trecut era obiceiul ca fiecare fată să dea câte un colac mare făcându-l pe care îl avea în vedere că îi va fi soț. Aceste echipe termină de umblat prin sat abia a doua zi pe la amiază când se retrag cu toții în fața căminului cultural unde se organizează o horă a mășcărilor care se desfășoară până seara târziu.

Copiii care în ajunul anului nou au umblat cu uratul, a doua zi dimineața merg prin sat cu „Semnatul” sau „Sorcovitul”, aruncând în fața ușilor de la intrare a fiecărei case din sat, boabe de grâu sau de orez în timp ce cântă următoarele versuri:

¹⁴⁷ Maria Răduanu, op. cit., pg. 25.

¹⁴⁸ Ibidem, pg. 26.

„ Sorcova, vesela
S tr i i, s -nflori i
Ca merii, ca perii
În mijlocul verii
Ca toamna cea bogat
De toate- ndestulat . La anul i la mul i ani ! ”

Sau alt variant : „ Sorcova, vesela
S tr i i, s -nflori i
Ca un m r , ca un p r,
Ca un fir de trandafir
Tare ca piatra,
Iute ca s geata.
Tare ca fierul,
Iute ca o elul. La anul i la mul i ani ! ”

F r îndoial i nu în ultimul rând, este desigur foarte important s subliniem datinile sau obiceiurile care se refer la cele mai importante evenimente din via a omului i anume cele legate de: na terea, c s toria i sfâr itul vie ii, cu unele modific ri inerente schimb rilor care au survenit de-a lungul vremii în via a satelor noastre, mai ales în ultima vreme.

5. 2. 1. Datini referitoare la na terea copilului

Venirea pe lume a unui copil, constituie atât un moment mult a teptat, cât i un prilej de bucurie mai ales pentru p rin i, dar i pentru cei apropia i ai lor. Aceast bucurie se manifest în primul rând prin dorin a p rin ilor de a fi încre tinat copilul de c tre na i în calitatea lor ce o au de p rin i spirituali ai acestuia.

Slujba Sfântului Botez care cuprinde în sine s vâr irea a trei Sfinte Taine (Sfânta Tain a Botezului, Sfânta Tain a Mirungerii i Sfânta Tain a Cuminec rii sau a Împ rt aniei), se s vâr e te numai în Sfânta Biserie , în general în zi de sâmb t , i rareori în caz de necesitate la casa noului-n scut.

A doua zi avea loc obiceiul numit „ Sc ld ciune ”, când na a copilului sau cum tra cea mare trebuia s scalde copilul. Dup aceast ceremonie la care se adunau în general rudele apropiate, se a eza masa, cu care ocazie se cinstea un pahar de b utur în s n tatea finului i fiecare d ruia copilului o anumit sum de bani. Acest obicei se s vâr ea în trecut i era singura petrecere organizat cu aceast ocazie.¹⁴⁹

În prezent aceast scurt ceremonie este socotit a fi doar un preludiu deoarece abia dup dou sau trei s pt mâni urma marea petrecere numit „Cumetria ”. La o mas îmbel ugat cu mânc ruri alese i l utari, sunt invitate toate rudele, prietenii i vecinii. Dup mas se închin paharele ca la nunt , apoi începe petrecerea care ine uneori pân a doua zi.

¹⁴⁹ Maria R d anu, op. cit., pg. 30.

5. 2. 2. Datini referitoare la nunt sau c s torie

Un alt eveniment deosebit de hot rător i care în acela i timp marcheaz via a omului este f r îndoial c s toria. Dup ce tinerii s-au hot rât în mod definitiv c î i doresc s conve uiasc împreun toat via a i au primit numaidecât consim mântul sau binecuvântarea p rin ilor lor pentru aceasta, se prezint înaintea ofi erului de stare civil de la care primesc actul care legifereaz c s toria lor, dup care împreun cu p rin ii lor spirituali – na ii –, merg la Sfânta Biseric i se înf i eaz înaintea Sfântului Altar primind binecuvântare de la Dumnezeu prin Taina Sfintei Cununii.(vezi anexa nr. 30 – foto)

Toate aceste momente care se deruleaz i care se termin cu petrecerea care are loc din seara zilei în care s-a oficiat Sfânta Tain a Cununii pân uneori a doua zi, sunt înso ite f r îndoial de unele obiceiuri care se p streaz din b trâni.

Tân rul care voia s se c s toreasc trimitea pe staroste s duc „tratative ” cu fata pe care i-a ales-o i cu p rin ii ei. Dup ce primea consim mântul acestora, împreun cu p rin ii lui, cu starostele i dou sau trei dintre rudele mai apropiate se duceau la „împ c ciune ”. Aceasta se întâmpla de obicei într-o zi de Duminic spre sear . Atunci se stabilea zestrea ce o vor primi cei doi tineri precum i unde, când i cum se va face nunta.

Cu mult timp în urm acestui ceremonial i se spunea „croit ”, deoarece dup ce se stabileau cele ar tate mai sus, mireasa scotea dou valuri de pânz legate cu beteal , din care croiau c ma a de mire, c m ile socrilor i n fr mile pentru vorniceii. Acestea erau cusute apoi cu motive na ionale de mireas împreun cu cele patru dru ti.

S mb t seara vorniceii umblau prin sat având legate la mâini n frame înflorate, invitând lumea la nunt i zicând: „v poftesc nunii cei mari i socrii, împreun cu cei doi tineri, dac ave i buna pl cere s pofti i i dumneavoastr la nunt ”.¹⁵⁰

În trecut, n frama era legat la baston, iar într-o geant purtat la old aveau plosca sau sticla cu uic , i pe to i gospodarii pe care îi invitau îi cîsteau.

Duminic diminea a nunta pleca de la mire unde venea muzica i se strîngeau vorniceii. De aici mergeau în cântecul muzicii la mireas care îi a tepta împreun cu dru tile. În timp ce mireasa era g tit cu voaluri i beteal , muzica cânta „cântecul miresei”, cântec care era considerat a fi trist în timp ce mireasa de obicei plîngea: „Ia- i mireas ziua bun , de la tat , de la mum , de la fra i, de la surori, de la gr dina cu flori...”.

În trecut mirii se îmbr cau în costume na ionale, acum îns mirele se îmbrac în costum de haine dintre cele mai frumoase i mireasa deasemeni în rochie alb semnificând puritatea acesteia.

Înainte de a pleca la Sfânta Biseric , atât mirele cât i mireasa, sunt datori s participe la un ceremonial numit *Iert ciune* care de regul are loc la casa miresei. Aceast denumire a ceremonialului se explic prin faptul c , cei doi miri stând în genunchi în fa a p rin ilor lor î i cer iertare de la ei în prezen a rudeniilor i a nunta ilor care sunt de fa .

¹⁵⁰ Maria R d anu, op. cit., pg. 30.

În timpul ceremonialului, o persoană anume desemnată având experiență de viață cinstită și credință în Dumnezeu, rostește cu glas puternic în auzul tuturor, câteva versuri alcătuite cu o deosebită înțelepciune și anume:

„În numele Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh amin
Ascultă și înțelege,
Cu mintea văreculege
Ascultă și lua-ți aminte
La vreo câteva cuvinte
Ce în Scripturi a fost scris
și acum trebuie zise:
Când Dumnezeu cu cuvântul
A făcut cerul și pământul
Pământul împodobit cu floricele
Cerul cu soare și cu stele lucitoare
Pământul cu mări
Împodobit cu teritorii
Între-nsele se joacă
Juvine mici și mari
Deci vrând Dumnezeu să proslăvească
Faptura cea Dumnezeiască
A întins Prea sfânta mână Sa
și a zidit pe Adam din răm
După aceea Sa asemănat
Cu cuvânt și cu suflare
și văzând Domnul Sfânt
Că nu-i bine singur omul pe pământ
Somn greu lui Adam i-a dat
De el s-a apropiat
și o coastă din el a luat
și pe Eva de soție i-a dat
și pe ei amândoi i-a binecuvântat și le-a zis:
Să vă înmulțiți și ca iarba pământului
Ca florile câmpului
Ca nisipurile mării
Ca razele soarelui
Din neam în neam
Din viață în viață
Până la aceste două tinere mlađie
Căci acești doi fii acum
Lasă pe tatăl și pe mama sa
și amândoi se vor împreuna
și în lege poruncește
Iar doi socrilor mari
Binevoi și iertați
Văzându-i îngenuncheați
Ei se roagă și-i iertați
Deci vă roagă și gândiți
și să nu vă îndoiți
și vă roagă și-i iertați
Poate au greșit cumva

Din inten ie sau neluare aminte
 Poate cu un bl st m i-a i bl st mat
 Deci lua i seama de bine ierta i
 S nu fie bl st ma i
 C ci bl st mul p rin ilor risipe te casa fiilor
 i de o fi temelie de piatr
 Nu va r mâne piatr pe piatr
 Iar binecuvântarea p rin ilor
 Înt re te casa fiilor
 Deci lua i seama de vine ierta i
 Ca m slinul s înverzeasc
 Ca crinul s înfloreasc
 Un trai bun, cu voie bun
 Cu to i oamenii împreun
 Fiii lor bune s înve e
 Pân la adânci b trâne e
 S le d ruiasc lor Dumnezeu
 Din roua cerului
 Din gr simea p mântului
 Din roada grâului
 i a untului de lemn
 Amin. Amin. Amin.
 Iar nou un pahar cu vin, i o batist frumoas ,
 Cusut de domni oara mireas ,
 S nu vie cusut de vreo vecin , c nu o pot lua în mân ,
 S fie de str m tur , cusut cu voie bun ,
 Sau un tergar de buci, ca s -mi terg nasul de mucii,
 S nu mi-i terg cu poala sumanului cum îi treaba ranului
 Iar dv. socri mari ave i ceva de împlinit s zice i Amin.”

Dup ce se s vâr ea Taina Sfintei Cununii în Sfânta Biseric dup terminarea Sfintei Liturghii din Duminica respectiv , în trecut se servea acas la mireas o mas numit „ mas de hobot ” unde erau invitate rudele mai apropiate, dru tele i vorniceii.¹⁵¹

Imediat dup aceasta, muzica cânta i toat lumea danseaza pân aproape de sear . Dup aceea zestrea miresei era înc rcat într-unul sau dou care, fiecare obiect – plapum , pern sau l icer – fiind jucate împrejurul carului i apoi cu tot alaiul mergeau acas la mire. Aici îi întâmpinau socrii i cu acela i ritual zestrea era desc rcat .

Acum îns acest obicei nu mai are loc, ci pur i simplu dup s vâr irea slujbei de Cununie, întreg alaiul se îndreapt direct spre C minul Cultural unde se desf oar uneori pân spre diminea întreaga nunt .

Revenind la ritualul prezentat mai sus, la mire se servea masa mare al c rui meniu era de obicei zam (ciorb), sau r cituri (piftie) i g lu te (sarmale). Cu ceva timp în urm îns , când masa mare se organiza la cârcium se servea doar salat de m sline i pilaf.

¹⁵¹ Maria R d anu, op. cit., pg. 30.

Dup ce se servea masa doi vornicei închinau paharele. Ace tia erau, de obicei, doi gospodari care practicau acest ritual. Unul dintre ineau o tav cu dou pahare de uic , i începând cu nunii cei mari închinau zicând: ¹⁵²

„ Bun seara, mas frumoas
Cu mesenii dumneavoastr
Face i bine i m -ndrepta i
Pe cala, pe c rare
Pân-la nunul cel mare.
Bun seara domnule nun mare
Se închin socrul mare
Cu finii dumisale,
Cu dou pahare pline
i unul cu cuvinte bune.
Vremea a fost mai demult
Dar ti i bine ce-am f cut
Ne-am luat cu sarmalele
i-am uitat paharele.
S bagi mâna în buzunar
S dai un galben la l utar
i o mie de irmilici
La ace ti finu i voinic
Pofti i s v fie

Odat cu paharele se oferea nunilor i câte un dar din partea miresei: nunului un prosop cusut cu flori, iar nunei un material deosebit din care s - i confec ioneze o rochie, sau alte daruri care ilustra u recuno tin a c i-au cununat. Aceste daruri erau purtate de nunta i în special de o femeie care era din familie i care în momentul când nunii luau paharele i muzica cânta, le juca pe deasupra capului acestora, chiuind i strigând la adresa nunilor astfel: ¹⁵³

„ S raca nuna mare,
Mult bucurie are;
Las-s aib s raca
C i-a cheltuit punga”
Sau
„ S raca nuna mare,
Mult bucurie are;
Las-s aib s raca
C i-a cheltuit punga”
Sau
„ Bucur te nun mare
C-ai o fin ca o floare
i-un finu ca un boboc
De le-ar Dumnezeu noroc!”

¹⁵² Maria R d anu, op. cit., pg. 30.

¹⁵³ Ibidem, p. 31.

În sfârșit după acest ritual, darurile erau înfășurate în jurul gâtului nunilor. Când muzica înceta, nunul pune pe tava celuilalt vornic suma de bani pe care o făcea cadou tinerilor.

Paharele se închinău pe rând tuturor mesenilor, și de fiecare dată muzica cânta iar nunta îi chiuiau și strigau.

La sfârșit paharele se închinău pe rând și rudelor, cu care ocazie mireasa făcea câte un dar socrilor, cumnaților și cumnatelor. În trecut darul socrilor consta din cămășile pe care le croiau când începeau nunta, socrii fiind îmbrăcați cu ele după care erau urcați pe scaune pentru a fi vizuali de toată nunta.

Banii care se strângeau de la nunta erau încredințați nunilor care îi puneau într-un vas. Acum însă, banii sunt dați direct mirilor în prezența naților, pe care îi pun într-o cutie special confecționată (de obicei având formă de casă) pentru acest eveniment. La sfârșit banii sunt numărați și dați în dar mirilor. Totodată nunta îi sunt informați în legătură cu suma care s-a strâns.

În prezent, de regulă nunta se încheie aici, căci după ce nunta îi care au închinat paharele dau mirilor o anumită sumă de bani, își sîrut pe mirii și pleacă fiecare acasă. În trecut însă, nunta continua și după ce nunta îi închinău paharele până a doua zi prelungindu-se câteodată chiar până luni seara sau marți dimineața.

5. 2. 3. Datini referitoare la sfârșitul vieții omului

Dacă nașterea și căsătoria constituie un prilej de bucurie, sfârșitul vieții omului aduce fărâncositate și tristețe celor apropiați rămășiți în viață. (vezi anexa nr. 31 – foto)

În legătură cu acest eveniment se pot strezări desigur unele obiceiuri care diferă de la o regiune la alta și care au fost transmise prin viu grai de generații înaintate noi. Astfel, în cele trei zile când de regulă mortul este așezat în încăperea cea mai frumoasă din casă, rudele mai apropiate, fie în casă, fie afară, bocesc de două sau trei ori pe zi pe cel decedat. Textul bocetului este alcătuit în raport cu gradul de rudenie pe care îl are cu cel decedat.

Iată de pildă cum bocesc copiii pe mama lor:¹⁵⁴

„Scoală mamă de pe masă
și stai gospodină-n casă
Căci te duci într-o părere
Dar la noi e mare jale
Cum, mamă, te-ai îndurat
și a străini ne-ai lăsat
Căci copiii fără părinți
De toată lumea-s urâți
Scoală mamă, și-i vorbesc
De traiul care-l trăiesc
Căci numai muniții în brazi
Îmi țiiu ale mele neazuri
Numai muntele și-un brad
țiiu chinul care-l trag.
Lasă, lasă, maică lasă
Te-a ajuns un dor de casă
Dar pă mântul nu te lasă
Căci pă mântu-i cu zăvor
Nu poți veni când și-e dor
și pă mântu-i cu lăcat
Nu poți veni niciodată ”.

În trecut, în legătură cu acest eveniment deosebit de trist, s-au păstrat unele obiceiuri încă de pe vremea romanilor.

Nopțile stăteau la priveghi în aceeași cameră cu mortul diferiți oameni din sat: rude, vecini și tineri. Căși nu se plictisească jucau anumite jocuri, în special „șuțea” și „Moara”.¹⁵⁵

¹⁵⁴ Maria Răduanu, op. cit., pg. 31.

¹⁵⁵ Ibidem.

„ u tea ” era un fel de „ varg ” alc tuit dintr-un prosop în mijlocul c ruia se punea un cartof iar capetele se împleteau. Aceasta mai era alc tuit i dintr-un ciorap umplut cu cârpe. Unul dintre juc tori se îmbr ca în „ bab ” împodobit urât cu o gheab mare în spate. Acesta se a eza ghemuit, iar în jurul lui se a ezau în cerc stând într-un genunchi ceilal i juc tori. Ei d deau din mân în mân „ u tea ” cu care o loveau pe bab în gheab . Aceasta se str duia s prind „ u tea ” i s g seasc pe cel care l-a lovit, a a încât juc torul recunoscut devenea la rândul s u „ bab ”. De la acest joc a r mas pân în prezent o zical i anume, când cineva se îmbrac urât i se spune astfel: „ Te-ai îmbrobodit ca baba u tea ”. Cel lalt joc care se juca în serile de priveghi era „ Moara ”. Un tân r mai iste alc tuia o a a zis moar punând într-un vas un pumn de cenu în care învârtea un b zicând c macin . Al i doi tineri îmbr ca i unul în „ bab ” altul în „ mo neag ” doreau s cumpere moara. Venea întâi „mo neagul” i oferea o sum oarecare de bani dup care venea i „baba” care voia s cumpere „moara” dându-l la o parte pe „mo neag” i spunând c el nu are bani ca s cumpere „moara”. Între timp „morarul” se l uda c moara lui macin f in bun i pe neobservate, lua din vas o mân de cenu i le sufla în ochii celor doi mo negi. ¹⁵⁶

Din momentul în care a decedat cineva, în fiecare sear , pân în ziua în care are loc slujba de înmormântare, preotul satului s vâr e te o rânduial special numit „Stâlpi” la casa celui decedat.

În general a treia zi dup deces are loc slujba de înmormântare. De i rudeniile apropiate sunt profund marcate de acest eveniment trist, ajuta i uneori i de cei din jur au grij totu i s fie foarte aten i pân la cel mai mic am nunt s se preg teasc a a cum se cuvine ca începând de la casa celui decedat i pân la locul de veci, tot ritualul s se desf oare conform tradi iilor noastre cre tin-ortodoxe mo tenite din vechime.

Preotul, începând de la casa celui decedat pân la sfânta biseric i în cele din urm la locul de veci, s vâr e te o slujb ampl alc tuit din urm toarele momente: primul moment este acela care preotul s vâr e te o slujb relativ scurt în casa unde este depus cel decedat, la sfâr itul c reia, rudeniile apropiate împatr în curtea din fa a casei, atât celor apropia i cât i mai ales copiilor, anumite daruri înso ite de câte o lumânare aprins peste sicriu. Urm torul moment este acela în care are loc desf urarea evenimentului în drum spre sfânta biseric , unde cortegiul funerar alc tuit din rude i vecini, înso e te pe cel decedat în frunte cu preotul i anumi i oameni desemna i spre a duce proresiile (adic anumite steaguri cre tine) sau prapurii (buc ile) pe care sunt în general pictate chipurile unor sfin i mai importan i din istoria cre tinismului i ale unor praznice împ r te ti, simbolizând faptul c cel decedat face parte din Biserica biruitoare sau triumf toare din ceruri în lupta cu cel r u de pe acest p mânt.

Pe tot parcursul drumului spre sfânta biseric , atât rudele cât i anumite femei bocesc pe cel decedat. Ele sunt oprite îns de citirea de c tre preot a Sfintelor Evanghelii i rostirea ecteniei pantru cei adormi i de doisprezece ori, moment în care o persoan anume desemnat de c tre familia îndoliat a ez sub sicriu un dar anume care poart denumirea de „pod” simbolizând plata celor dou zeci ipatru de v mi prin care trece sufletul.

Urm torul moment îl cinstuie slujba propriu-zis sau slujba prohodului care se s vâr e te în incinta Sfintei biserici.

¹⁵⁶ Maria R d anu, op. cit., pg. 31.

Dup terminarea slujbei de înmormântare, cel decedat este dus de întreg cortegiul funerar în frunte cu preotul la cimitir spre locul de veci special amenajat, unde dup o scurt slujb , va fi depus al turi de cei dragi care mai înainte au adormit în Domnul, la capul c ruia se va a eza o cruce care va fi sfîn it i care va str jui veacuri de-a rândul ca un simbol al celui care a reu it s duc crucea vie ii sale pân la sfâr it, i ca un îndemn al celor care au r mas de a nu-l uita i de a se ruga pururea pentru el.

În sfâr it ultimul moment îl constituie agapa cre tin sau masa de praznic alc tuit special pentru sufletul celui decedat la care sunt invita i de c tre familie, s ia parte to i cei care au participat la întreg evenimentul care s-a desf urat în ziua respectiv .

5. 3. Superstiții

Ca de altfel pe tot cuprinsul țării dar mai ales în Moldova, și în satul nostru mai există unele superstiții moștenite din vechime, tocmai de la români și daci, dovadă a continuității poporului nostru pe aceste meleaguri. Dacă astăzi nu mai există decât sporadic câte unii care mai cred în farmece și descântece, în trecut ei se aflau destul de numeroși. Așa se face că în satul nostru au circulat o serie de istorisiri în legătură cu holera din 1866.¹⁵⁷

Dar pe măsură ce ținem adevărul cultura profund în satele noastre, și pe măsură ce generațiile se duc și se ridică altele care de la o vârstă destul de fragedă vin în contact cu școala, cu noile cuceriri ale științei și tehnicii, aceste superstiții se manifestă tot mai rar, fiind desigur pe cale de dispariție.

¹⁵⁷ În legătură cu acesta, iată câteva povestite locuitorului Gh. Avârvarei. Bunicul său Gh. Mihai era la cosit pe dealul Petiu ei. În timpul prânzului a venit la el o fată slabă, îmbrăcată modest cerându-i ceva de mâncare. Gh. Mihai a certat-o și a suduit-o spunându-i că ea poate să muncească. Fata a trecut de ogrorul vecin unde mai era la cosit și Gh. Atomei. Acesta i-a dat ceva din mâncarea lui. Se zice că fata ar fi spus: „Pe moșul Gheorghe de astăzi na-își să-l mai vezi.” S-a îndreptat apoi spre Halm, a trecut apoi pe la locul numit „La odaie” unde Mihalache t. tefan era cu boii lui Vârlan.

Acesta s-a speriat și s-a strâns grozav, iar când fata a ajuns aproape de Halm, a început a se vârtă și a dispărut. În acest timp Gh. Mihai a fost cuprins de dureri de burtă grozave și până seara a murit de Holera. Se zice că fata avea aproape 10 ani. Bunica lui Vasile ține povestea că la ea a venit holera ca o fată de 10-12 ani, dar de data aceasta avea picioare de pasare.

CAPITOLUL 6

PERSONALITĂȚI

6. 1. Personalități, fiii ai satului, care s-au implicat în mod direct în evoluția social-culturală

Acest capitol nu se dorește a fi o ierarhizare a celor care s-au implicat în mod direct în evoluția social-culturală a satului, ci doar o precizare nepretențioasă a celor care considerăm merit să fie amintiți în această lucrare.

În primul rând este meritoriu să amintim, implicarea deosebită în ceea ce privește destinele satului Petia, a celebrului de atunci **Nicolaie Ailincă**, fiu al satului, care, după cum am precizat în al doilea subcapitol al capitolului 2, intitulat „Istoria aezării și populația”, după anul 1918 a fost senator în parlamentul țării (vezi anexa nr. 31), iar între anii 1930-1934, primar al comunei Pleești din care facea parte din punct de vedere administrativ și satul Petia, după cum am afirmat mai sus în al 4-lea subcapitol al aceluiași subcapitol.

Aadar, în ceea ce privește implicarea deosebită în evoluția culturală a locuitorilor satului Petia, este important să amintim și cele două familii consacrate de dascăli, respectiv: familia **Titu Cleonic împreună cu fiul său Titu Gheorghe și soția sa Adela**, precum și familia **Răduanu Mihail și soția sa Maria** (vezi anexa nr. 32 – foto), care au oferit șansa generațiilor viitoare de a demonstra că și satul Petia care este considerat sat de rezervație, pot oferi nașterii românelor oameni de folos, care actualmente oricând, oricum și oriunde ne fac cinste. Desigur, nu putem uita și implicarea sufletească a doamnei **Chiticaru Natalia** – în prezent pensionară, care a avut și ea aceeași contribuție pe plan cultural la educația generațiilor care fac cinste satului Petia.

Familia **Sandu Alecu și soția sa Florina** (vezi anexa nr. 33 – foto), constituie o familie importantă, care s-a implicat sufletește în diferite momente esențiale referitoare la viața satului Petia.

Fiecare din oamenii simpli dar cu suflet mare, născuți din părinți binecredincioși, tatăl Gheorghe și mama actualmente decedată – Valeria Tomescu, locuitori ai satului Petia, doamna Florina a primit o educație aleasă în sânul familiei, fapt care mai târziu fără îndoială a constituit suportul moral în încercările grele ale vieții sale, dobândind în felul acesta experiența necesară omului demn de numele și de neamul său.

Fiecare din satul Petia, doamna Florina alături și cu sprijinul soțului său domnul Alecu Sandu, a contribuit de fiecare dată când a fost necesar, la înzestrarea Sfintei Biserici, a casei de primire precum și la renovarea casei parohiale, financiar și cu materiale de construcții.

În ceea ce privește personalitatea domnului Alecu Sandu, este meritoriu să amintim faptul că în perioada anilor 1996-2004, a făcut parte din viața politică a țării noastre, fiind alesul poporului în Parlamentul României în calitate de deputat timp de două mandate consecutive, fapt ce a făcut cinste urbei de peșomuzul mare și în special satului nostru.

În această demnitate de om politic în care se găsea, a avut în vedere printre altele și situația satului Petia, astfel încât în perioada de început a anului 2000 (ianuarie-mai), s-a interesat în mod direct în vederea aprobării fondurilor necesare modernizării a 1 km. de drum comunal începând de la intrarea în sat dinspre orașul Fticieni, mai precis în partea de sud a satului Petia numit Petiuș, fapt ce i-a bucurat nespus de mult pe locuitorii din această zonă.

Familia **Beraru Gheorghe și Elena** (vezi anexa nr. 34 – foto), ambii fii ai satului Petia, au avut deasemeni un rol hotărâtor în evoluția social-culturală a satului Petia.

Primarul comunei noastre domnul Gheorghe Beraru, s-a născut în satul Petia la data de 24 februarie 1952, din părinți binecredincioși Gheorghe și Saveta care în prezent sunt decedați. A avut o copilărie liniștită dar însoțită de responsabilități gospodărești pe care și le-a asumat ca cel mai mare fiu al părinților săi. La 15 septembrie 1959, copilul Gheorghe pleacă pentru prima dată pragul colii din satul natal, sub îndrumarea și purtarea de grijă pe care întotdeauna a avut-o a neuitatei învertoare Maria Răduanu de la care a învățat pentru prima dată cum să ducă la îndeplinire orice problemă care se va ivi în viața sa.

A urmat apoi liceul cu profil agricol din orașul Fticieni, în perioada 1967-1971, cu bursă de merit, optând pentru secția contabilitate și merceologie agrară. După absolvirea liceului, tânărul Gheorghe s-a prezentat la serviciu începând cu data de 1 iulie 1971, în calitate de contabil la C.A.P.-ul din comuna Bunești, însă în luna februarie a anului următor, a fost chemat ca să satisfacă stagiul militar la Zalău, ca cercetaș în cadrul unei companii a regimentului de artilerie.

După terminarea armatei din iulie 1973, acesta merge ca ajutor de contabil la Asociația Economică Intercooperatistă de creștere a animalelor de la Ilișești, unde a lucrat până la desființarea acestuia la începutul lunii aprilie a anului 1974, când a revenit la Bunești. Astfel, începând cu data de 15 mai 1975, a coordonat timp de 9 ani „contabilitatea socialistă” a sfatului popular comunal.

A avut loc apoi un fapt deosebit de important în viața tânărului Gheorghe, și anume momentul hotărâtor al căsătoriei cu tânără consăteancă, Elena Acrâmăreș, la data de 12 octombrie 1975.

În anul 1985, același tânăr împlinind familial, s-a transferat de la primăria comunei Bunești la primăria orașului Fticieni, dând curs ofertelor primite de la neuitatul primar al urbei de peșomuz, Constantin Artenie de la care spune dumnealui că a învățat multe. În cadrul acestei primării, a lucrat ca inspector de impozite și taxe, până în februarie 1991, când și s-a încredințat administrarea pieței agroalimentare, funcție pe care a avut-o până la data de 24 august 1995. Începând de la această dată, a ocupat funcția de contabil-șef la Societatea Comercială „Operativ-Construct” din orașul Fticieni unde a funcționat până la data de 27 iunie 2000, dată la care, în urma validării alegerilor locale, s-a prezentat la actualul loc de muncă în calitate de primar, funcție pe care o deține și în prezent cu toată responsabilitatea, în decursul celor două mandate.

Alesul comunei noastre, domnul primar Gheorghe Beraru, după cum am relatat în paginile de mai sus a lucrării de față, s-a dovedit a fi un bun gospodar cu interes deosebit pentru locuitorii comunei Bunești.

Mergând pe aceeași linie, în ceea ce privește buna gospodărire a comunei noastre, este important să amintim și pe vice-primarul comunei Bunești, domnul **Gafincu Constantin împreună cu soția sa Maria**, locuitori ai satului Petia, care deși nu sunt fiii satului, prin atașamentul lor pentru aceste locuri deosebite, au devenit fii adoptivi ai satului Petia. În calitate de inginer specialist horticultură, s-a implicat în mod direct la plantarea unei frumoase livezi în satul Petia, încă din timpul regimului comunist.

În ceea ce privesc lucrările esențiale de renovare a actualei Sfinte Biserici din satul Petia, este meritoriu să amintim implicarea deosebită și incontestabilă a vrednicului episcop al bisericii-**Axinia tefan**. (vezi anexa nr. 35 – foto)

După plecarea episcopului Condurache Ion, Axinia tefan a fost ales în unanimitate de către Consiliul Parohial în fruntea căruia se află printele Pavel Ungureanu, în calitate de episcop al Sfintei Biserici din satul Petia, unde și-a desfășurat activitatea până în anul 1995.

Încă la începutul activității sale, acesta s-a ocupat de renovarea bisericii la exterior, de împrejmuirea acesteia cu un gard confecționat din fier precum și de construirea unei frumoase case parohiale.

După decesul Pr. Pavel Ungureanu, a venit în sat ca preot paroh Argatu Vasile, în timpul căruia, Axinia tefan, s-a ocupat de renovarea Sfintei Biserici în interior (reparația în totalitate a acesteia). S-a ocupat de asemenea și de turnul clopotniței care s-a refăcut în totalitate, apelând la credincioșii din sat pentru a contribui cu salcâmi din grădinile lor din care a prelucrat materialul necesar. Ulterior s-a ocupat și de construirea casei praznicale din curtea Sfintei Biserici.

Tot timpul s-a interesat ca muncitorii care lucrau la Sfânta Biserică să aibă hrană asigurată. Venea mereu cu propuneri la preot pentru a ajuta cei mai necăji oameni din sat și oricând era nevoie mergea la colecte pentru Sfânta Biserică.

După sfârșitul Sfintei Biserici din anul 1990, unde a muncit cu trup și suflet timp de 40 de ani, Axinia tefan a început să se îmbolnăvească.

După plecarea preotului Argatu Vasile, a mai activat ca episcop și în perioada preșterii preotului Simeon Gheorghe Călin cca. 2 ani.

Decesul ginerelui său din comuna Zamostea din anul 1996 precum și al fiului său Costel după numai trei luni la vârsta nefirească de 36 ani, l-a îmbolnăvit și mai tare. Suferința devine și mai cumplită, când după un an și jumătate află că a decedat și fetița fiului său Costel anterior decedat, la numai 12 ani ori.

Necazurile acestea îl apropie de sfârșitul vieții sale, astfel încât în ziua de 25 martie (Buna-Vestire) a anului 2003, se stinge din viață la vârsta de 76 de ani.

Amintim desigur, ca fiu al satului Petia, și pe unul dintre dascălii colii din sat, domnul **Păiu Ioan** care a fost pe rând: primar al comunei Bunești, învingător și director al colii din satul nostru. Alături de soția sa doamna **Păiu Maria**, care în prezent este educatoare, a desfășurat o activitate susținută în cadrul colii noastre, atât în plan pedagogic cât și mai ales în plan gospodăresc.

Nu putem uita de asemenea de realizarea deosebită ce a avut loc în satul Petia și anume, ridicarea monumentului în cinstea eroilor, fiii ai satului Petia, care nu ar fi fost posibil fără dragostea și contribuția unor oameni de suflet.

În primăvara anului 2002 la inițiativa domnului **Mihai tefan** și soția sa doamna **Lenuca** în colaborare cu domnul **Dan tefan** și soția sa doamna **Maria** fiii ai satului, și sub direcția îndrumare a printelui Gheorghe Călin Simeon, parohul bisericii din sat, s-au început lucrările în vederea ridicării acestui monument amintit mai sus, după care în același an într-o frumoasă zi de duminică a lunii august, a avut loc sfârșitul

acestui de c tre Înalt Prea Sfin itul Pimen Arhiepiscop al Sucevei i R d u ilor în fruntea unui frumos sobor de preo i.

Cel care i-a desf urat activitatea pe t râm social, intervenind ori de câte ori era nevoie în situa ii grele de suferin ale oamenilor, a fost domnul ofician sanitar **old nescu Vasile**.

S-a n scut în anul 1920 în satul R d eni. Activitatea sa a început-o înc de pe front, în timpul celui de-al Doilea R zboi Mondial. Dup r zboi i-a continuat activitatea sa în domeniu, în satul s u natal R d eni, dup care s-a mutat în comuna Bune ti unde s-a stabilit definitiv pân la ie irea sa la pensie care a avut loc în anul 1980. în decursul activit ii sale a fost printre altele i pre edintele comisiei de judecat a Consiliului Popular de atunci de la Bune ti.

A fost legat suflete te de satul Petia unde a ales s locuiasc pân în ziua de ast zi al turi de so ia sa doamna **Marghioala**. Aici timp de 40 de ani a vegheat la c p tâiul celor afla i în grele neputin e, drept pentru care îl putem considera pe bun dreptate ca fiind un devotat fiu al satului Petia.

Din punct de vedere al evoluiei culturale, în ceea ce prive te atât comuna Bune ti cât i mai ales satul Petia, este meritoriu s amintim activitatea deosebit desf urat în acest sens de domnul **Ionel tefan**, în calitate de director al C minului Cultural.

La C minul Cultural din satul Bune ti, a avut loc la data de 14 august 1994, prima edi ie a festivalului folcloric intercomunal „Hora”, la care au prticipat numeroase comune din împrejurimi.

La C minul Cultural din acela i sat, deasemeni a fost înfiin at în luna septembrie a anului 1994, ansamblul folcloric „Doina” în colaborare cu coala general , care a participat la festivalul folcloric na ional „Trandafir de la Moldova”, sus inut la data de 11 septembrie 1994, în localitatea Strunga din jude ul Ia i.

La data de 14 iunie 2007, a avut loc un mare eveniment cultural marcat de împlinirea a 40 de ani de la trecerea la cele ve nice a marelui poet Tudor Arghezi, manifestare care a fost organizat de prim ria comunei Bune ti, biblioteca comunal , Blioteca Bucovinei „I. G. Sbiera” Suceava. Evenimentul a fost amplificat de prezen a doamnei Mitzura Arghezi, fiica poetului. (vezi anexa nr. 35 – foto)

Comemorarea lui Arghezi, s-a desf urat în satul Bune ti i nu la Târgu C rbune ti acolo unde poetul a v zut lumina zilei, deoarece, la Bune ti s-a n scut so ia lui Tudor Arghezi, Paraschiva.

Manifestarea a început cu s vâr irea unei slujbe de pomenire a lui Tudor Arghezi precum i so iei sale Paraschiva, de c tre Pr. Florin Grigorescu împreun cu subsemnatul, la care au participat, al turi de oficialit i locale, reprezentanta Consiliului Jude ean Suceava, doamna vicepre edint Stela Acatrinei, bibliotecari de la bibliotecile comunale din zon precum i reprezentan i ai bibliotecii jude ene.

La simpozionul organizat sub titlul „Tudor Arghezi – Opera, omul i poetul”, au vorbit despre opera marelui poet, fiica acestuia Mitzura Arghezi, profesorii Ioan Cozmei, Emanuil Rei, Bogdan Murgoci, Corina Ignat, Pr. Florin Grigorescu, subsemnatul precum i primarul comunei Bune ti, Gheorghe Beraru.

Marcat de emo ia primirii deosebite pe plaiurile noastre bucovinene conform tradi iilor noastre str bune cu pâine i sare, de s vâr irea Sfintei slujbe de pomenire precum i de evenimentul în sine desf urat la Bune ti, doamna Mitzura Arghezi (vezi anexa nr. 36) a afirmat urm toarele: „Mi-a i f cut o mare bucurie pentru c l-a i omagiat pe Tudor Arghezi, dar s ti i c se împlinesc 41 de ani de când m icu a mea nu mai este nici ea. Pentru mine Bune ti i Bucovina au fost o poveste frumoas a copil riei mele pân am venit prima dat s v d într-adev r c exist i ce oameni sunt

aici, și ce frumoase și sunt, așa cum mi le povestise mămică mea ani și ani de zile”. Deasemeni, doamna Mitzura Arghezi a evocat ziua în care tatăl ei a scris „Baladă pentru Paraschiva din Buneții Bucovinei”, pe care a publicat-o apoi într-o plachetă din care doamna Mitzura Arghezi a adus două exemplare, pe care le-a donat bibliotecii din comuna Buneții.

Referindu-se la această baladă închinată mamei sale, doamna Mitzura Arghezi a amintit și de rădăcinile sale, ale familiei sale (mai cu seamă a mamei sale Paraschiva), care se regăsesc și în satul Petia spunând: „Tata a scris o *Baladă a Paraschivei din Buneții Bucovinei* (Paraschiva fiind mama mea) și a publicat-o într-o plachetă. *Balada* s-a transmis la Radio București, imediat ce tata a murit în anul 1967, iar după difuzarea *Baladei* m-a sunat Ilinca lui Toader Pe enchi, întrebându-mă dacă nu este vorba despre acea Paraschivă care a plecat din Buneții noi. Fiica ei doamna Floarea Grumzescu, nepoata mea de verișor, m-a întâmpinat aici la Buneții!”.

Ilinca lui Toader Pe enchi, care în prezent este decedată, și care a locuit în satul Petia, a fost vădită cu doamna Mitzura Arghezi, mamele lor respectiv Paraschiva mama doamnei Mitzura și Ani a mamei Ilincă, au fost surori.

Fericitul eveniment a inspirat pe domnul profesor Ioan Cozmei ca să alcătuiască câteva versuri astfel: „Azi, la Buneții, în mijlocul amiezii

Cu sufletele calde primenite,
Distinsei fiice a domnului Arghezi
Îți adresăm *Cuvinte potrivite*.
Să ne trăiești mulți ani sub acest nume
Asemenea celui care va adus pe lume!”.

Amintim deasemeni și implicarea sufletească și deosebită a domnului **Toader Dediu** ca fiu al satului, în calitate de maestru în cadrul E.ON din orașul Fălcieni, care a refăcut în totalitate instalația electrică atât de la Sfânta Biserică din sat cât și de la casa parohială.

6. 2. Personalit ă i, fii ai satului, care fac cinste localit ă ii

Personalit ă ile ă i fiii satului nostru despre care am ob inut anumite informa ă ii, se cuvinesc -i precizăm în acest subcapitol, deoarece consider pe bun dreptate c ă fac cinste localit ă ii în care s-au născut și au copilărit.

Pe de altă parte, înc ă de la început în s ă precizez c ă , pân ă în prezent am ob inut informa ă ii numai despre acele personalit ă i care vor fi amintite în cele ce urmează , r ă mănând ca pe viitor cei r ă ma ă i neaminti ă i s ă fie precizate de c ă tre al ă i ostentori care vor mai scrie despre satul Petia.

Atât nostalgia copilăriei cât ă i legătura sufletească pentru locurile frumoase de neuitat, au devenit pentru marele poet **Mihai Leonte** inspira ă ia esen ă ială a poeziilor sale. (vezi anexa nr. 37)

Născut la data de 19 ianuarie 1941, în satul Petia, din p ă rin ă i cu fric ă de Dumnezeu, mama Elena (J ă ni ă) născută Condurache și tatăl Vasile Leonte, i-a dedicat întreaga via ă versului. Iată câteva versuri care alcătuiesc poezia „Sinfonia Ciofului...”, extrase din volumul de poezii „Agate Magice”, care cântă locurile natale și încântă sufletele noastre:

„Nu vreau cedrii din Liban,
Nici să mă scald în Nil,
Vreau rădăcinile din satul meu natal,
Să mă simt din nou copil.

Am ascultat la Ciofu simfonia,
Din ape limpezi curgătoare,
Cântând prin unde venetice,
Trimis prin susur de izvoare.

Oare de ce de multe ori,
Mă cuprinde dor de casă ,
De fână ele cu flori,
și grădini cu iarba grasă ?

Drumule să mă ascuți,
Revin în satul meu natal
Înc ă lătat și nu descul ,
Cu două cărje de metal.”

Ioan Maxim, în prezent pensionar, fiul lui Gheorghe și Ani ă Maxim, este un mare om de cultură în domeniul muzicii care a cântat la percu ă ie în cadrul Operei Române din Bucure ă ti.

Neculai Maxim, (fratele celui amintit mai sus), este și el deasemeni un mare om de cultură în acela ă i domeniu al muzicii, care a cântat la flaut în cadrul Filarmonicii de Stat George Enescu din Bucure ă ti. În prezent func ă ionează în calitate de profesor universitar în orașul Brașov.

Pr. Vasile Dionis , fiu de cântăre ă bisericesc tatăl Ioan și mama Maria, func ă ionează ca preot paroh în județul Botoșani.

Pr. Florin Axinia, fiul lui Mihai și Ana Axinia, func ă ionează ca preot paroh în cadrul parohiei Mihăiești, comuna Horodniceni, județul Suceava.

Vasile Andronache, fiul lui Mihai și Safta Andronache, este director general a firmei de distribuție a gazului metan Suceava.

Valeriu Șaranu, fiul lui Ioan și Leonora Șaranu, este de profesie inginer constructor și începând din anul 2000 și până în prezent funcționează cu cea mai mare responsabilitate ca primar al orașului Solca, localitate care face parte din județul Suceava.

Constantin (Ticu) Parasca, fiul lui Vasile și Elena Parasca, în prezent este șeful Poliției Comunitare din orașul Fălticeni.

Neculai Făgăraș, fiul lui Ștefan și Elena Făgăraș, a funcționat ca șef al serviciului de telecomunicații din cadrul Serviciului Român de Informații Suceava, având gradul de maior, iar în prezent este pensionar.

Mihai Peenci, fiul lui Toader și Elena Peenci, funcționează în prezent în calitate de comandant al unității de jandarmi din orașul Timișoara.

Pavel Șaranu, fiul lui Constantin și Elena Șaranu, funcționează ca șef al apărării civile zona Suceava, având gradul de locotenent colonel în cadrul Ministerului Apărării Naționale.

Valentin Șercu, fiul lui Gheorghe și Mandia Șercu, funcționează în prezent în calitate de inspector financiar în cadrul Trezoreriei din orașul Fălticeni.

Vasile Grădinaru, fiul lui Mihai și Maria Grădinaru, funcționează ca inginer specialist în fizică atomică la București.

Petru Grădinaru, fratele celui amintit mai sus, funcționează ca director la o firmă de medicamente din orașul Suceava.

Gheorghe Grădinaru, deasemeni fratele celui amintit mai sus, funcționează ca director economic la o firmă din orașul Suceava.

Elena Grădinaru, fiind și ea sora celor amintiți mai sus, funcționează deasemeni ca director economic la o firmă din Suceava.

Ana Telman, fiind și ea parte din familie ca soră acestora, funcționează ca inginer șef la o policlinică din orașul Suceava.

Mihai Moldănescu, fiul oficiantului sanitar tatăl Vasile și mama Marghioala, funcționează în prezent ca tehnician stomatolog cu preponderență lucrări în metale prețioase, singurul de acest gen din județul Botoșani.

Mihai Bursuc, fiul lui Dumitru și Maria Bursuc, a funcționat ca ofițer în cadrul Marinei Române, iar în prezent este pensionar.

Gheorghe Iacob, fiul lui Dumitru și Stănița Iacob, funcționează ca inginer specialist în domeniul construcțiilor în orașul Fălticeni.

Vasile Vatafu, fiul lui Vasile și Ana Vatafu, funcționează în calitate de farmacist șef la Centrofarm din orașul Suceava.

Ioan Prisăcaru, fiul lui Ioan și Maria Prisăcaru, funcționează ca inginer constructor atât în zona Rădăuți cât și în zona Suceava.

Elena Șaranu, fiica lui Vasile și Maria Șaranu, funcționează ca inginer specialist în fizică atomică.

Ioan Păuș, fiul lui Gheorghe și Maria Păuș, funcționează ca inginer mecanic șef la coloana de transport în cadrul fabricii de bere Bermas din orașul Suceava.

Gheorghe Păuș, fiul lui Mihai și Aneta Păuș, a fost un bun sportiv jucând ca fotbalist în cadrul C.S.M. Suceava.

Aurica Pavel, fiica lui Dumitru și Nastasia Pavel, funcționează în prezent ca asistent medical în cadrul spitalului mare din orașul Suceava.

Cristina Șercu, fiica lui Ilie și Elena Șercu, funcționează în prezent ca asistent medical în orașul Fălticeni.

Felicia F g ra , fiica lui Ioan i Aneta F g ra , î i îndepline te misiunea sa în cadrul m n stirii Agapia, din jude ul Neam .

Olga Osoianu, fiica lui Neculai i Maria Osoianu, func ioneaz în calitate de contabil în cadrul prim riei din comuna Hârtop, jude ul Suceava.

Elena Beraru, fiica lui Neculai i Ana Acri m ri ei, func ioneaz în prezent în calitate de educatoare la o gr dini din ora ul F lticeni.

Lucre ia Acri m ri ei, sora celei amintite mai sus, a func ionat o perioad , deasemeni în calitate de educatoare la coala din Petiu a (partea de sud a satului Petia), urmând ca ulterior s - i desf oare activitatea în acela i domeniu în localitatea Gura Humorului.

Itefan Maria, fiica lui Vasile i Lucre ia Jugrin, func ioneaz în prezent ca asistent în cadrul spitalului mare din ora ul Suceava.

Marghioala Tofan, fiica lui Ioan i Maria Osoianu, func ioneaz în prezent în calitate de cadru didactic al colii „Alexandru Ioan Cuza” din ora ul F lticeni.

6. 3. Personalități care au desfășurat o activitate deosebit în cadrul localității

În orice localitate au existat oameni care deși nu s-au născut acolo, totuși s-au legat sufletele de locurile de neuit în care s-au stabilit, legătură care s-a concretizat prin aportul deosebit adus de către aceștia în vederea evoluției spirituale și social-culturale a comunității.

În acest sens, este meritoriu să începem prin a evoca, faptele deosebite și incontestabile și vârșite de **slujitorii Sfântului Altar ai satului Petia**, care au fost descrise cu lux de amănunte în al doilea subcapitol al capitolului 4 intitulat „Sfânta Biserică”, au contribuit în mod direct atât la evoluția social-culturală a satului, cât și mai ales la evoluția spirituală a acestuia, fapt care cred că, a avut un impact moral și pozitiv în același timp în viața locuitorilor din această localitate.

Deasemeni, voi preciza în continuare, doar câteva personalități despre care de în anumite informații, și care și-au dedicat o mare parte din viața lor bunului mers al localității noastre.

Regretatul profesor **Ioan Ignat** a avut inițiativa construirii unui nou local de grădini lângă coală din centrul satului, în colaborare directă cu unele cadre didactice cum ar fi: Botoșanu Vasile, Iordăchescu Constantin, Onisim Virgil, Păuș Ioan și Moisoiu Nicolaie.

Deasemeni, nu putem uita de profesorul și directorul școlii din satul Petia, care a funcționat în perioada anilor 1980-1981, **Nicolaie Moisoiu**, și care a depus tot efortul în vederea renovării interioare și exterioare a școlii de coală, mai ales în ceea ce privesc reparațiile capitale care au avut loc la acoperișul acesteia.

Însă, desigur, cel mai iubit om de cultură în ceea ce privește evoluția artistică a comunei Buneții și în special a satului nostru, rămâne marele profesor de muzică, **Constantin Irimia**.

În perioada anilor 1968-1976, Constantin Irimia a fost învățător în cadrul școlii din satul Uncești, precum și director al Căminului Cultural al comunei Bunești. În acest sens, în calitate de director al Căminului Cultural, a desfășurat o deosebită și susținută activitate cultural-artistică cu câțiva gospodari din satele Uncești și Petia selectați de el, obținând importante premii la nivel național.

Începând din anul 1980, revine ca învățător în satul Uncești, precum și ca profesor de muzică în satul Petia, desfășurând deasemeni o bogată activitate cultural-artistică de data aceasta cu elevii școlilor din cele două sate, obținând în continuare premii la nivel național.

Între anii 1983-1986, a fost membru în ansamblul folcloric Ciprian Porumbescu.

În perioada anilor 1986-1988, au avut loc anumite programe artistice privitoare la obiceiurile anotimpurilor, în special munca de primăvară, la care au luat parte și elevii școlii din satul Petia, care, sub directa îndrumare a domnului profesor Constantin Irimia, au obținut în anul 1987, premiul I la faza judeeană.

Între anii 1993-1996, a luat ființă ansamblul folcloric „Hora”, condus de domnul profesor Irimia, din care făceau parte elevii școlilor din satele Petia și Uncești, obținând de data aceasta premiul I la nivel național.

Deasemeni, s-a înființat între anii 1996-1998 și grupul de obiceiuri folclorice intitulat „Oieritul”, obținându-se și de data aceasta importante premii la nivel judeean.

În prezent, marele om de cultur Constantin Irimia, care a demonstrat prin aptitudinile și eforturile sale, că și locuitorii satului Petia precum și ale celorlalte sate din comună, pot fi cu adevărat păstrătorii și continuatorii tradițiilor și obiceiurilor satului nostru românesc, funcționează ca profesor de muzică în satul său natal Moara.

DIC IONARUL NUMELOR DE LOCURI

A

LA-AD P TORI. Vezi **CIORSACI**.

ARIE. Teren arabil situat în nordul satului. Var. : **ARII.** „Pi vremea colectivului erau aduna i t tii cerialili pi p mântu ista”, pentru a fi treierate.

B

BERBEC RIE. Fâna situat în sud-estul satului, la hotarul cu satul Hârtop (comuna Vulture ti). Var. : **B RB C RIE, B RB C RII.** Pe acest loc î i avea staulele cu oi i capre boierul Ciudin (pe la începutul sec. al XVIII-lea). Cuvântul este înlocuit cu *staul, stân* .

BURSUC RIE. Fâna situat în partea de nord-est a satului, lâng hptarul cu satul Unce ti (lâng Dealul Corbului). Var. : **BURSUC RII.** „Înainte ierau multi g uri di bursuci în fâna u ista”.

C

LA-CAPRA. Fâna situat în partea de nord-vest a satului. Var. : **ÎN-SUS.** „Îi un deal”. Dealul dinspre nord-vest [...] erau cu vreo 200 de ani în urm acoperit cu p duri de foioase-stejar i tei-în care tr iau cerbi, c prioare i capre s lbatice, de unde îi vine i numele. Din lemnul acestor p duri au fost construite numeroase case, unele din ele men inându-se pân înaintea celui de-al doilea rzboi mondial.

LA-CATARG. Teren situat la hotarul cu satul Bune ti. Cuvântul *catarg* înseamn „stâlp de lemn care se monteaz vertical”(DLRM). Înaintea primului r zboi mondial, nem ii au ridicat în acest loc un catarg înalt. L-au înal at tocmai aici pentru c din locul acesta se v d foarte bine toate cele patru sate din comun (Petia, Unce ti, Bune ti i Podeni), chiar i împrejurimile lor. Acum se afl pe locul catargului de odinioar o cruce de fier. Îns o piatr mare, ca o lespede, a r mas din acele vremuri.

LA-C MIN. Teren situat în centrul satului unde se afl cl direa C minului Cultural.

LA-CIMITIR. Loc din curtea bisericii unde sunt înmormânta i locuitorii din sat.

CIORSACI. Fâna situat în sud-estul satului. Var. : **LA-CIORSAC, LA-AD P TORI.** „Când iera ceapeu, aicea ierau ni ti ad p tori pentru viti”. În zon exist apelativul *ciorsac* cu sensul „cu it mare care taie r u”.

COASTA-PETIEI. Teren situat la hotarul cu satul Uncești. „Coasta dealului în tîmpuni. Aicea pasc oamini vitili”. Var. : **COASTA-PETII.**

LA-COOPERATIV . Loc unde s-a aflat sediul cooperativei agricole. Var. : **LA-COPERATIV , LA-COPIRATIV .**

D

DEALUL-CIOFULUI. Fânași gospodării situate în partea de est în centru al satului. provine din antroponim: *Ciofu* (poreclă).

DEALUL-CRUCII. Teren arabil și gospodării situate în partea de sud a satului. „La Colictiv (Colectiv) s-o dat cu lama în s-o n ruit vârfu”. Dealul se numește astfel, pentru că aici a străjuit decenii de-a rândul o Cruce mare albă . Aceasta a fost așezat exact pe locul vechii biserici e datat din secolele XVI-XVII.

DEALUL-PETIU EI. Teren arabil situat în estul satului, în partea de sat numit Petiu a.

DEALUL-LUI-VOD . Teren arabil situat în sud-vestul satului. Var.: **LA-DEALU-LU-VOD .** „Unu din celi mîi rodnici dealuri”. Trecând odată pe acest drum (drumul ce ducea de la Cetatea Sucevei la Cetatea Neamului), Sfântul voievod Ștefan cel Mare s-a abătut din cale și a poposit pe acest deal, fiind întâmpinat de numeroși locuitori din partea locului. De atunci poartă numele de: **Dealul lui Vod** ”.

F

FÂNTÂNA-LUI-TANAS . Fântână situată în câmp. Var. : **FÂNTÂNA-LU-TANASĂ.** Se numește așa după numele (de familie) al celui care a construit fântâna. Provine din antroponim: **Tanas** .

G

GROAPA-LUI-CONDURU. Fânași teren arabil situat la hotarul cu satul Preutești. Var. : **GROAPA-LU-CONDUR:** „Îi ca o vîg un întri două dealuri mîi mici”. Provine din antroponim: *Condru* (nume de botez), care în momentul actual nu mai există în zonă .

GROAPA-LUPULUI. Fânași situat în partea de nord-est a satului. Var. : **LA-GROPA-LUPULU.** „Îi o groapă în pîmînt lângă Coasta-Petii”. „Înainte când iera iarnă vine lupi acolo”.

PE-GROAP . Teren arabil situat în partea de sud-vest a satului.

H

HALM. Fâna situat în partea de sud-est a satului. Var. : **HALMU, PI-HALM.** Este una dintre cele mai înalte culmi ale Podiului Suceava; dealuri și văi acoperite cu pășuni pentru vite. *Halm*: cuvânt de proveniență slavă (înseamnă deal).

I

IMA . Livadă situat în estul satului. Var. : **LIVADA-IMA** . Este o livadă întinsă pe o suprafață de 65 ha. Oamenii pășesc vitele în livadă .

L

ÎN-L CU . Teren arabil situat în apropierea hotarului cu satul Bunești, în prelungirea terenului numit **În lac**. Locul are o formă de lac mic: „O fost odată un lac mic și nicăceia”. Bătrânii spun că pe vremea Sfântului voievod Ștefan cel Mare, drumul care ducea de la Cetatea Sucevei la Cetatea Neamului trecea prin **L cu** . Aici au fost găsite urme de piatră mare. „, leahul (drumul mare) care umbla între țara Moldovei de Sus și țara Moldovei de Jos, pornea de la Suceava, trecea satul Basarabiei, la Nimerțeni, iar de aici, trecea printre hotarul dintre Bunești și Petia (prin **L cu**) cobora prin Valea Viinului, în malul iazului Călugărului, pe lângă uez tur ” (Costeșescu Vasile, Pleoșanu Vasile, preot paroh, *Istoria bisericii parohiale „Cuvioasa Paraschiva” din satul Pleoști-Gane, comuna Pleoști, județul Suceava, precedat de istoria satului și a comunei*, Fălticeni, 1913.).

LA-LIPOVAN. Fâna situat în partea de nord-est a satului. În tradiția satului se spune că, în urmă cu aproape două secole, un lipovan era în trecere pe aici și a poposit la cârciuma din marginea satului. El și-a continuat drumul pe timpul nopții, dar a fost urmărit și ucis (aceasta pentru că în cârcimă se bătea cu palma în piept unde avea potcoave de schimb pentru cai, spunând că are bani). Astfel a luat naștere toponimul **LA-LIPOVAN**. Menționăm că antropomimul **Lipovan** nu există în zonă .

LIVADA-BĂTRÂN . Livadă întinsă pe suprafața de 12 ha situată în partea de nord-est a satului. Var. : **LIVADA-LUI-ION-AILINCĂ** . Provine din antropomim (Ion Ailincă).

LIVADA-IMA . Vezi **IMA** .

O

LA-ODAIE. Fâna situată în estul satului. Var. : **LA-ODAI, DUPĂ -ODAIE.** Pe acest loc, pe la începutul secolului al XVIII-lea, erau staulele și grajdurile boierului

Ciudin. *Odaie* – „odaie, înc pere” (DLRM). *Odaie* – „a ezare unde se ad postesc vitele i oile [...]. Este un termen pastoral r spândit de la turcii vechi, cumani sau pecenegi” (Giurescu, C. Constantin, *Pirncipatele române la începutul secolului al XIX –lea*, ES, Bucure ti, 1957.).

OU OR. Teren fâna i teren arabil situat la hotarul cu satul Ple e ti (comuna Vulture ti). Var. : **LA-OU OR.** Este un deal mai mic în form de ou.

P

PÂRÂUL-CIOFULUI. Pârâu ce izvor te din mijlocul satului, din preajma Dealului Ciofului i curge înspre sud. Var. : **PÂRÂU- OFULU.**

PÂRÂUL-GROPII. Pârâu mai mic care curge în partea de vest a satului. Var. : **P R U-GROCHII.**

PÂRÂUL-LIPOVAN. Afluent al Pârâului Petiu ei. Var. : **P R U-LIPOVAN.** Str bate terenul numit **La Lipovan.**

PÂRÂUL-PETIU EI. Pârâu care curge în partea de sud-est a satului numit Petiu a. Var. : **P R U-PETIU Î.**

PÂRÂUL- INTEI. Pârâu care curge spre sud-vest trecând prin satul arna Mare (ora ul F Iticeni) i v sându-se în omuzul Mare. Are o lungime de 6 km. Var. : **P R U- ÂNTI.** Urmându- i cursul, str bate terenul numit **La int .**

PETIA. Sat. Var. : **PETIA-MARE.** Toponimul **PETIA** porvine din antroponimul *Petie*: „Prin cartea de m rturie din 7104 (1596), iulie 14, Eremia Moghil Voievod recunoa te dreptul de proprietate lui Minea, fiul lui Ilairon c lug rul ce se chiam în mirenle Ion, asupra **mo iei Petia** cump rat d la Costea Petie, drept 900 galbeni t t r ti înc de pe timpul lui tefan cel Mare” (MDGR, vol.IV, p. 686). *Petie* „este o forma ie toponimic feminin purtând articol hot rât” (Bârleanu, H. I., *Graiurile din Valea omuzului Mare*, Ed. Sedcom Libris, Ia i, 1, 1999.). Antroponimul *Petie* i varianta *Petia* sunt consemnate în Transilvania, în documente istorice între secolele XI-XIII i mai târziu în Moldova”. (Ibidem). Pe vremea lui Al. I. Cuza, la reforma agrar din 1864, mo ia Petia este împ r it în trei p r i fiind st pânit de tefan i Costache – fra ii Ciudine ti – (înaintea Catrinei Ciudin), Safta R ftivanu i Iordache Vârnav. St rânirea acestor familii boiere ti a inut mai bine de un secol i jum tate, pân la începutul secolului al XIX-lea.

PETIA-LUI-CIUDIN. Acest toponim a circulat de la 1864, pân la începutul secolului al XIX-lea. În aceast perioad de timp, a treia parte din mo ia Petia a apar inut fra ilor ofan i Costache Ciudin. Antroponimul Ciudin nu mai exist în zon .

PETIA-CIUDINESEI. Var. : **PETIA-CIUDINOAIEI.** Toponimul a circulat din 1864 i pân la începutul secolului al XIX-lea. O parte din mo ia Petia a apar inut Catrinei Ciudin, so ia lui tefan Ciudin.

PETIA-R FTIVANULUI. Var. : **PETIA-RAHTIVANULUI.** Toponimul a circulat din 1864 i pân la începutul secolului al XIX-lea. A treia parte din mo ia Petia a apar inut Saftai R ftivanu. Antroponimul R ftivanu nu mai exist în zon .

PETIA-LUI-VÂRNAV. Toponimul a circulat din anul 1864 i pân la începutul secolului al XIX-lea. A treia parte din mo ia Petia a apar inut, în aceast perioad , boierului Iordache Vârnav.

PETIA-MIC . Vezi **PETIU A**.

PETILE. Toponim folosit când se avea în vedere atât Petia Mare cât și Petia Mic . În anul 1865, când i-a fiin prima coal din sat, în statul de plat al primului înv tor era trecut la rubrica *localitate*: **Petiile**. **Petiile** fiind pluralul de la **Petia**.

PETIU A. C tun al satului Petia. Var. : **PETIA-MIC** . Petiu a constituie o parte a satului Petia; nu este o alt a ezare, ci face parte din satul Petia, inând „di la Tudos pân la Jugrin” (nume de familie: Tudos , Jugrin). Între anii 1956-1968, Petiu a a constituit sat aparte. Este o forma ie toponimic feminin ce provine din toponimul *Petia* (Petiu a).

PIETR RIE. Fâna situat în partea de sud a satului. Var. : **LA-CHETR RII**. „Nu dimult sî scote cheatr ”.

PRISACA. Fâna situat în partea de sud-est a satului. Var. : **LA-PRISACĂ**. Odinioar , aici erau a eza i stupii boierului Ciudin.

ÎN-PROSIE. Teren arbil. Var. : **ÎN-PROSÎ, ÎN-PROSII**. „La CAP a fost o tarla mari cultivat cu cereali sau barabuli” (cartofi). Pentru localnici, *prosie* înseamn loc cultivat cu cereale. *Prosie* provine din limba slavon *prosje* care înseamn „loc cultivat cu mei”. (DLRM).

LA-PU -SEC. Groap în p mânt în apropierea hotarului cu satele Bune ti i Unce ti. Var. : **LA-PU U-S C**. Mai de mult aici era o groap mai mare i mai adânc în care se aruncau animalele moarte, c rora li se d deau foc.

S

S LI TE. Teren arabil. Apelativul *s li te* este folosit în zon cu sensul de „loc de gr din i de cas ”. Var. : **S LI TEA, LA-S LI TI**.

LA S SIE. Fâna situat în sud-estul satului. Var. : **LA-S SÎ**. Odinioar terenul apar inea bisericii; în momentul actual sunt împropriet ri i s tenii.

LA- COAL -ÎN-PETIA. Loc unde se afl cl direa colii din centrul satului.

LA- COAL -ÎN-PETIU A. Loc unde se afl cl direa colii situat în partea de sud a satului numit *Petiu a*.

T

LA-TOLOAC . Teren situat în partea de vest a satului. Var. : **PI-TOLOACĂ**. Pentru localnici, **toloac** înseamn „teren liber, neîngr dit”.

LA- ARNA-MARE. Teren situat în sudul satului, la hotarul cu arna Mare (ora ul F lticeni).

ÎN- ARN . Drum situat în câmp.

LA- INT . Teren arabil și gospodărie situat în partea de sud-est a satului. Var. :

LA- ÂNT . În acest loc, înainte de primul război mondial, ostașii din regimentul 16 Dorobani efectuau exerciții de tragere.

U

PE-ULI . Cale de acces spre Halm. Var. : **PI-ULI , PE-ULI -LA-R D ANU.** Provine din antroponim: R D ANU (nume de familie). „Di la R d anu la vali”.

V

VALEA-TEILOR. Teren situat în partea de vest a satului. Acest toponim s-a păstrat în amintirea pădurii de foioase (tei, stejar) din nord-vestul satului.

VI INA. Teren arabil și livadă situate în partea de sud-vest a satului. Var. : **LA-**

VI INA, GI ÎNA. Toponimul provine de la o livadă cu vișini; acum livada cuprinde doar meri, însă odinioară era formată doar din „gi îni în câmpăcire”.

BIBLIOGRAFIE

- Argatu, Vasile – *Pisania Bisericii Petia*, 1989.
- Arhivele Primăriei comunei Bunești – Planul urbanistic al comunei Bunești*, volumul 2, 2006.
- Arhivele Primăriei comunei Bunești*, dosarul numărul 4, 1992.
- Arhivele Primăriei comunei Bunești*, dosar privind alegerile locale.
- Arhivele Statului Suceava – Camera agricolă judeului Baia*, dosarul numărul 9, 1942
- Arhivele Statului Suceava – Colecția de documente*, volumul V, pachetul numărul 24.
- Arhivele Statului Suceava – Colecția de documente*, volumul VI, pachetul numărul 24.
- Arhivele Statului Suceava – Colecția de planuri, schișe și hărți*, pachetul numărul 30, actul numărul 14, 1900.
- Arhivele Statului Suceava – Din tezaurul documentar sucevean (1393 – 1849)*, București, 1983.
- Arhivele Statului Suceava*, documentele Prefecturii, registrele de înmproprietărire a satului Petia.
- Arhivele Statului Suceava*, Inspectoratul colar, pachetul numărul 14, dosarul numărul 1, 1893.
- Arhivele Statului Suceava*, Inspectoratul colar, pachetul numărul 16, dosarul numărul 3, 1893.
- Arhivele Statului Suceava*, Inspectoratul colar, pachetul numărul 17, dosarul numărul 2, 1893.
- Arhivele Statului Suceava*, Inspectoratul colar, pachetul numărul 19, dosarul numărul 2, 1893.
- Arhivele Statului Suceava*, Inspectoratul colar, pachetul numărul 20, dosarul numărul 2, 1893.
- Arhivele Statului Suceava*, Revizoratul colar Baia, pachetul numărul 24, dosarul numărul 1.
- Arhivele Statului Suceava*, Revizoratul colar Baia, pachetul numărul 24, dosarul numărul 2.
- Arhivele colii Petia*, informații extrase din statele de plată ale personalului didactic, pecuții din deciziile sau dispozițiile de indexare privind salariile acestora.
- Banca populară – Binele obțesc*, statut în libret, actul constitutiv.
- Bilan, Dumitru – *Din istoricul învățământului primar al judeului Baia 1934*.
- Bojoi, Ioan – *Suceava, Ghid Turistic al judeului*, Editura Sport Turism, București, 1979.
- Catalog de documente din Arhivele Statului Iași*, volumul I.
- Ciurea, Vasile – „*Natura*”, seria Biologiei numărul 6, 1964.
- Costăchescu, Mihai – *Documente moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, Editura Via a Românesc S. A., 1931.

Cost chescu, Vasile – *Istoria or ului F lticeni cu un scurt istoric al jude ului Baia 1340 – 1941*, F lticeni, 1941.

Cost chescu, Vasile i preot paroh Ple oianu Vaasile – *Istoria Bisericii Parohiale Sfânta Cuvioasa Paraschiva din satul Ple e ti, precedat de istoricul comunei*, 1913.

Deletant, Dennis – *Teroarea comunist în România*, Editura Polirom, Ia i, 2001.

Documenta Historica Roumena, A, Moldova, volumul II.

Documenta Historica Roumena, A, Moldova, volumul XXI.

Documenta Historica Roumena, A, Moldova, volumul XXII.

Documente privind Istoria Rom nilor, A, Moldova, volumul II, secolul XV.

Documente privind Istoria Românilor, A, Moldova, volumul IV, secolul XVI.

Documente privind Istoria Românilor, A, Moldova, volumul II, secolul XVII.

Gheorghiu – Dej, Gheorghe – *Articole i cuvânt ri, iunie 1961 – decembrie 1962*, Editura Politic , Bucure ti, 1962.

Iacobescu, Mihai i Gafencu Gheorghe – *Monografia liceului „Nicu Gane”*, Suceava, 1970.

Ionescu, Serafim – *Dic ionar geografic al jude ului Suceava*, 1983.

Inventarul Bisericii Petia – Istoricul Bisericii Parohiale, alc tuit de preot Pavel Ungurena u, 1967.

L hovari, George Ioan, general Br tianu Constantin Ioan i Tocilescu Grigorie-*Marele Dic ionar al României*, volumul 4, 1901.

Moldoveanu, Gheorghe – *Limba român în Bucovina*, Editura A 92, 1998.

R d anu, Maria – *Monografia satului Petia*, m. s., 1967.

Simionescu, Ioan – *Bucovina*, Editura Cartea Româneasc , Bucure ti, 1921.

Statutele Societ ii Cooperative de L pt rie i Consum Petia, 1924.

Vlahu , Alexandru – *România Pitoreasc* , 1951.

ANEXE – FOTO

ANEXA NR. 1

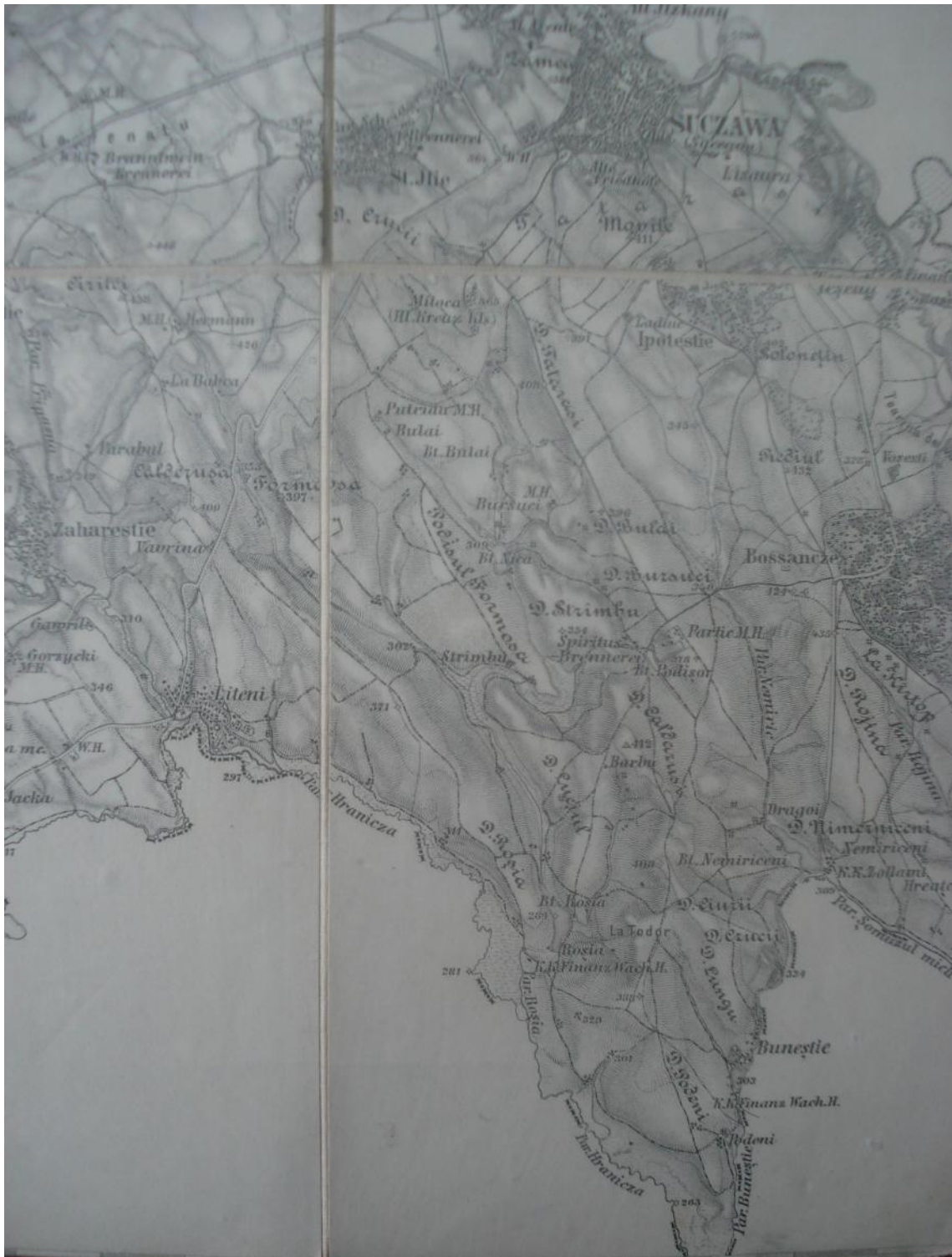

Fig. Nr. 1 - Harta Bucovinei, zona – Suceava, fond documentar: Colec ia de planuri, schi e i h r i, pac. 30, act nr. 14, 1900.

ANEXA NR. 2

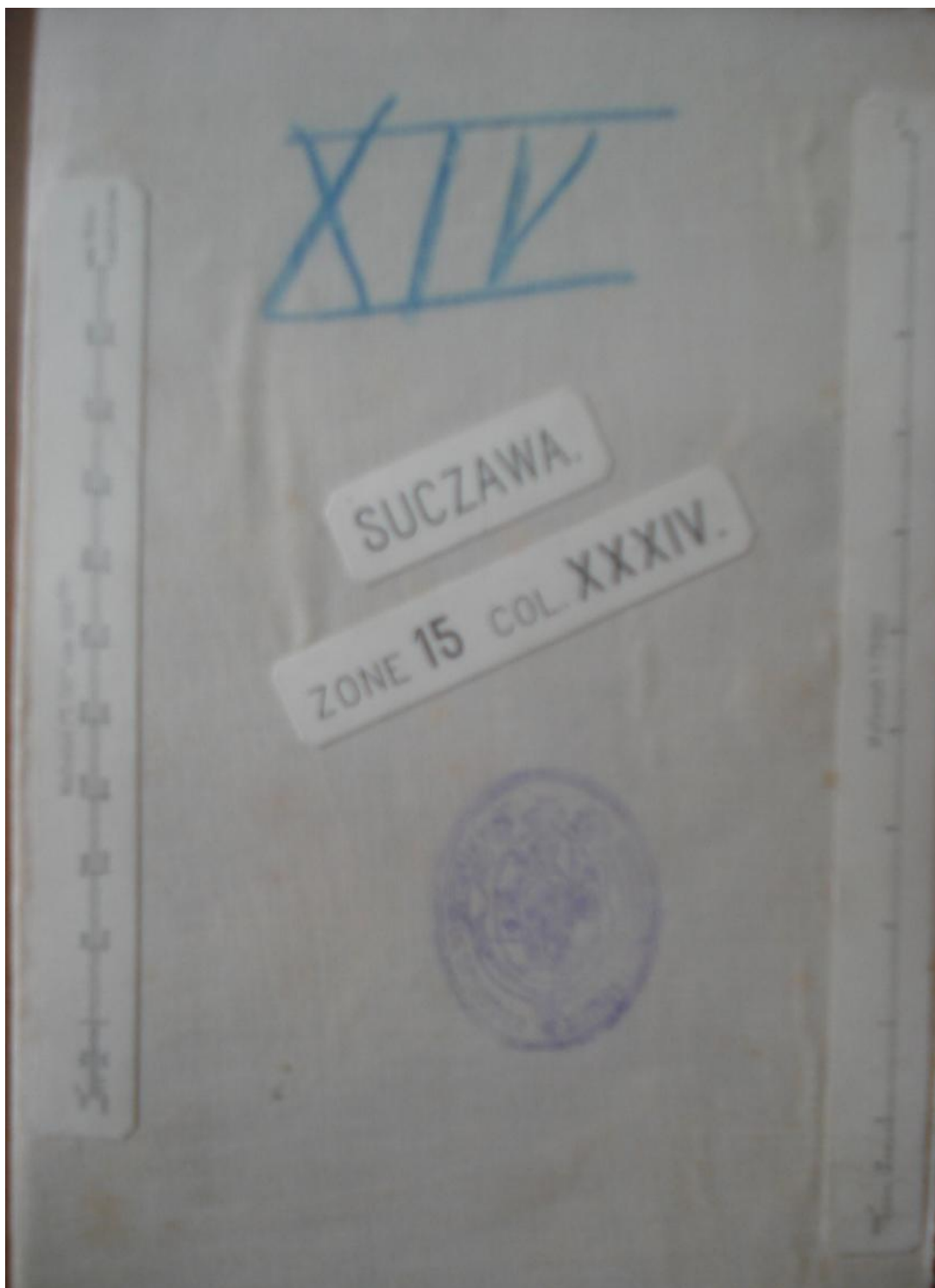

Fig. nr. 2 – Coperta h r ii men ionate mai sus, având tampila imperiului Austro – Ungar.

ANEXA NR. 3

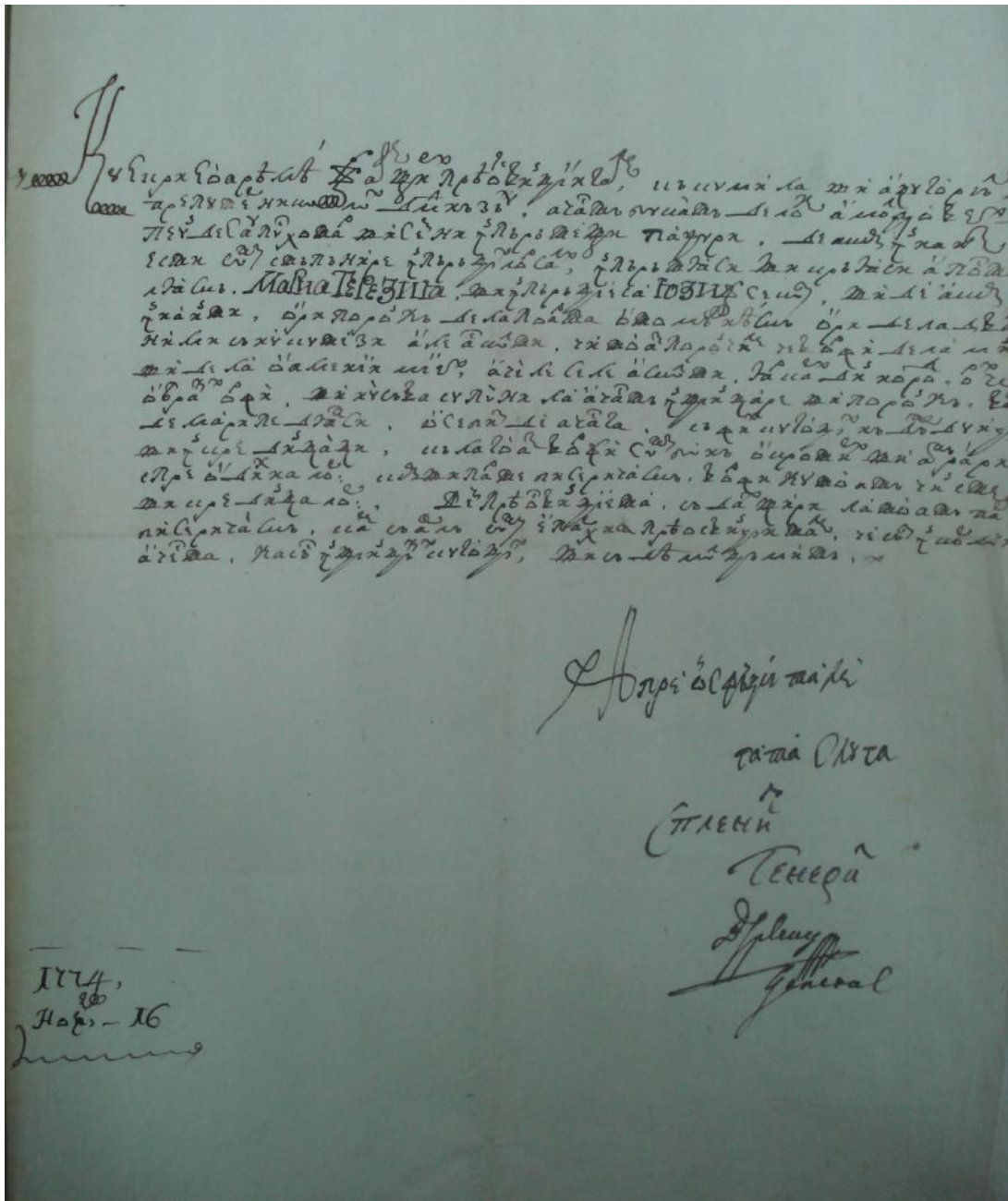

Fig. Nr. 3 – Comunicatul adresat de către generalul Spleny, episcopului de R d u i Dosofti, privind ocuparea Bucovinei de către imperiul Austriac.

ANEXA NR. 4

Lieber Feldmarschall Radik!

Ich habe bey Meiner gegenwärtigen Reise durch die Buccowina bemerkt, daß dieses Stück Land seiner Lage nach, und wenn man solcher gegen die übrigen Prowinzen der Monarchie betrachtet, am meisten zu einer Militar-Gränz-Einrichtung geeignet zu seyn scheint. Er verbindet solches Siebenbürgen mit Gallizien, füllet den eingehenden Winkel aus, welchen die Moldau vormals zwischen beyden diesen Ländern machte, decket ferners vollkommen die Marmaros, und ist ein Gränz-Land gegen eine Türkische Prowinz.

Die Population dieses Landes, dessen Haupt Nahrungszweig in Weiden sowohl für Horn Vieh als Pferde bestehet, und welche den Ackerbau sehr wenig betreibt, obschon der Boden ausser den Gebürgs-Gegenden allerdings fruchtbar zu seyn scheint, ist bey weitem seiner Größe nicht angemessen.

Da es bey gegenwärtigen Umständen nicht rätlich ist, das Gränz-Militar-Sistem in dießem Lande einzuführen, welchem der National Geist so sehr entgegen zu seyn scheint; so finde Ich einstweilen für nöthig, daß folgende Anordnungen getroffen werden.

^{no} Hat der bestimmte Contributions Fuß noch in Suspense zu verbleiben und sind nur die Schuldigkeiten der Unterthanen gegen ihre

Fig. Nr. 4 – M surile luate de c tre Joseph al II – lea, împ ratul Austriei, în privin a provinciei Bucovina (cuprinde 9 file în limba german).

ANEXA NR. 5

Fig. nr. 5 – Fostul pichet Austro-Ungar, care apoi a devenit coală și care în prezent găzduiește sediul Centrului Cultural al comunei Bunești.

Fig. nr. 6 – Fostul pichet român care în prezent găzduiește sediul Primăriei comunei Bunești.

ANEXA NR. 6

Fig. nr. 7 – Stema comunei Bunești.

ANEXA NR. 7

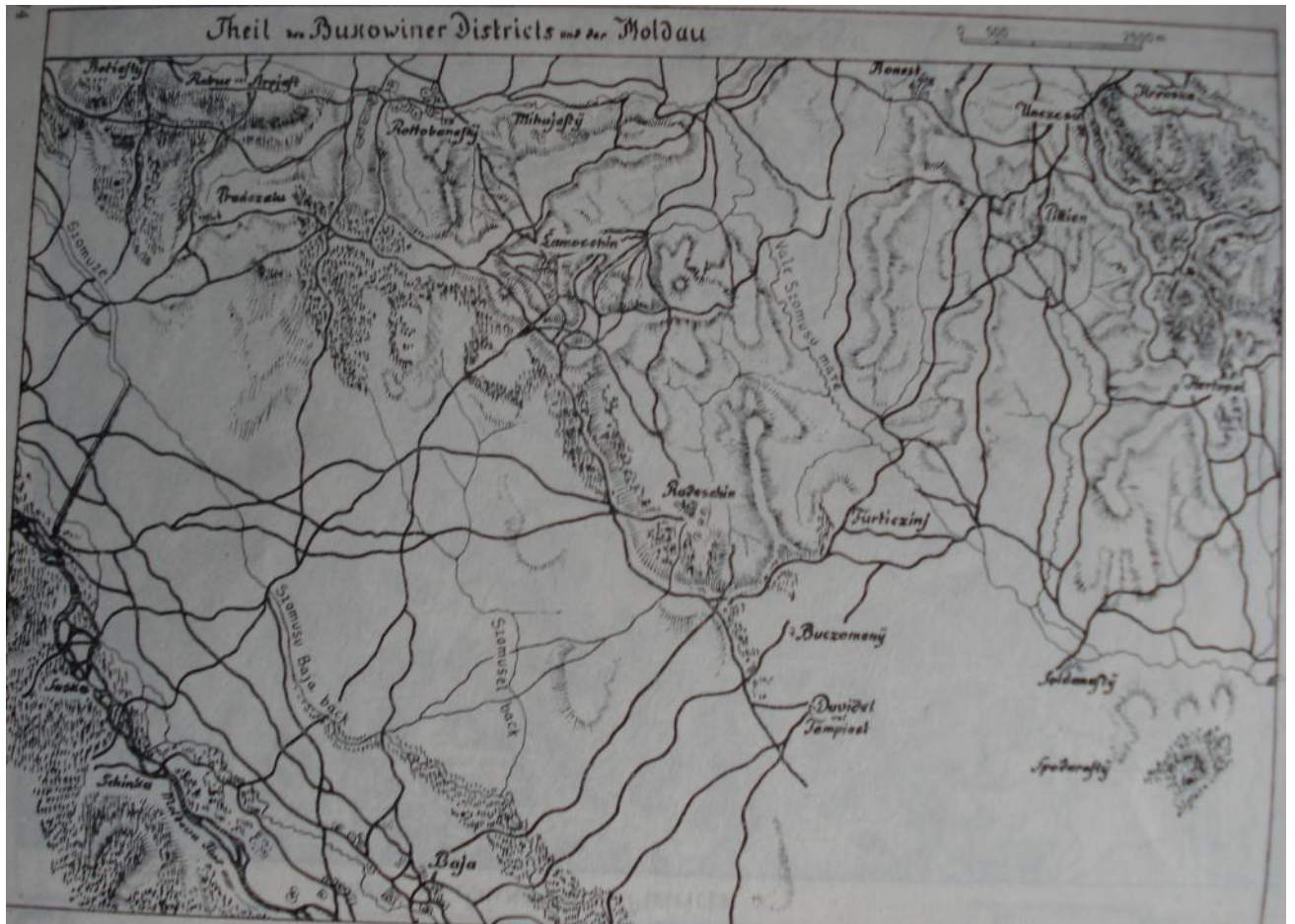

Fig. nr. 8 – Harta Austriac „Otzellowitz” (harta depresiunii Baia ,1773-1775).

ANEXA NR. 8

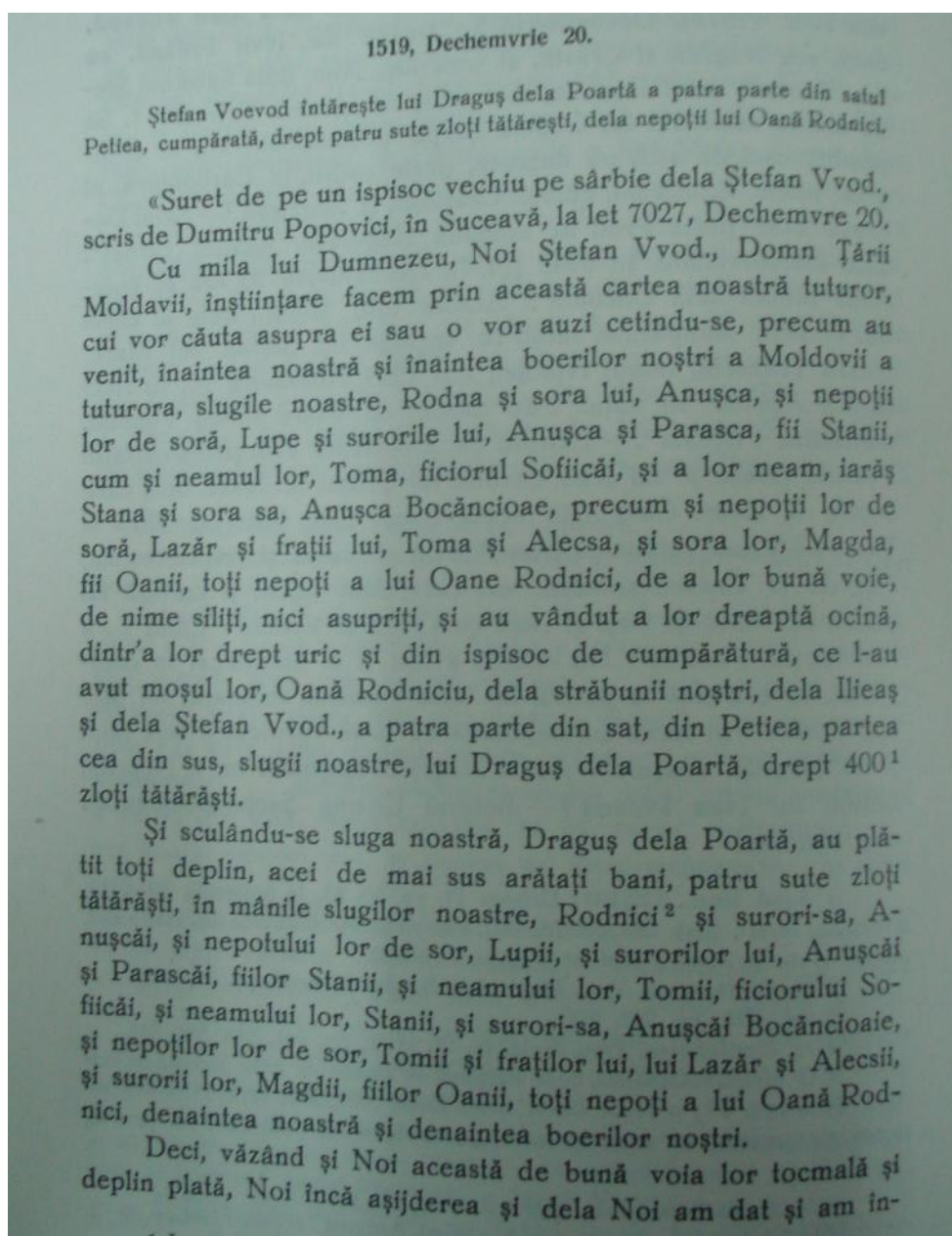

Fig. nr. 9 – Document privind existența satului Petia, publicat de către Mihai Cost chescu care a fost profesor la Liceul Național din Iași în anul 1931

ANEXA NR. 9

tărit slugii noastre, lui Draguș dela Poartă, toată acea de mai sus zisă a patra parte din sat, din Petiea, partea cea din sus, ca să-i fie lui dela Noi uric cu tot venitul, fiilor lui, nepoșilor, strănepoșilor, prestrănepoșilor și la tot neamul lui, cine i se va aleage mai de aproape, nestrămutată, niciodinioară, în veci.

Iar hotarul acei a patra părți din sat, din Petiea, părții cei din sus, despre toate părțile, de pin pregiur, să fie începându-se, de unde cade pârăul Plopului, în pârăul Petiei, apoi pârăul în sus, la heleșteul Bațcului, de acoloa în sus, pe acelaș pârău, unde se desparte pârăul Mușiroiolui, apoi de acolo pe pârăul (rupt) în sus, pân la fântână, apoi dela fântână, drept la deal, în dumbravă, la un stejar, de acoloa apoi drept peste țarină, pân la drumul Podenilor, la un stâlp de piatră, unde se împreună hotarul cu Unceștiu, iar de acoloa drumul în sus, pân la Vradniță (adică poarta îngrăditurilor țarinilor), la un stâlp, apoi de acoloa pe alt drum, în gios, pân la o movilă, în șăs, de acoloa tot în gios, pân la o movilă, ce se numește a Rujilor, de acoloa tot în gios peste țarină, pân la un stâlp, apoi de acoloa pân la gura pădurii, la un stejar, de acoloa apoi drept peste pădure, la un plop, apoi de acoloa pârăul în gios, pâră unde gura lui cade în pârăul Petii. Alăta îi iaste tot hotarul, după vechiul hotar, până unde au apucat din vechi.

Și spre aceasta, este credința a însuș Domniei meale de mai sus numit, Ștefan Voevod, și credința pre iubit frate a Domniei meale, Petru, și credința a tuturor boerilor noștri ai Moldovii a mari, mici.

Și spre mai mare tărie și întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, poruncit-am credincios boeriului nostru, Troțușan logofătul, să scrie și cătră adevărata cartea noastră această pecetea noastră să lege.

De pe sârbie, pe limba moldovenească, s'au tălmăcit la anul 1803, Februar 28, de Polc. Pavel Debrei¹.

Fig. nr. 10 – Continuarea documentului amintit mai sus, în care este descris hotarul satului Petia.

ANEXA NR. 10

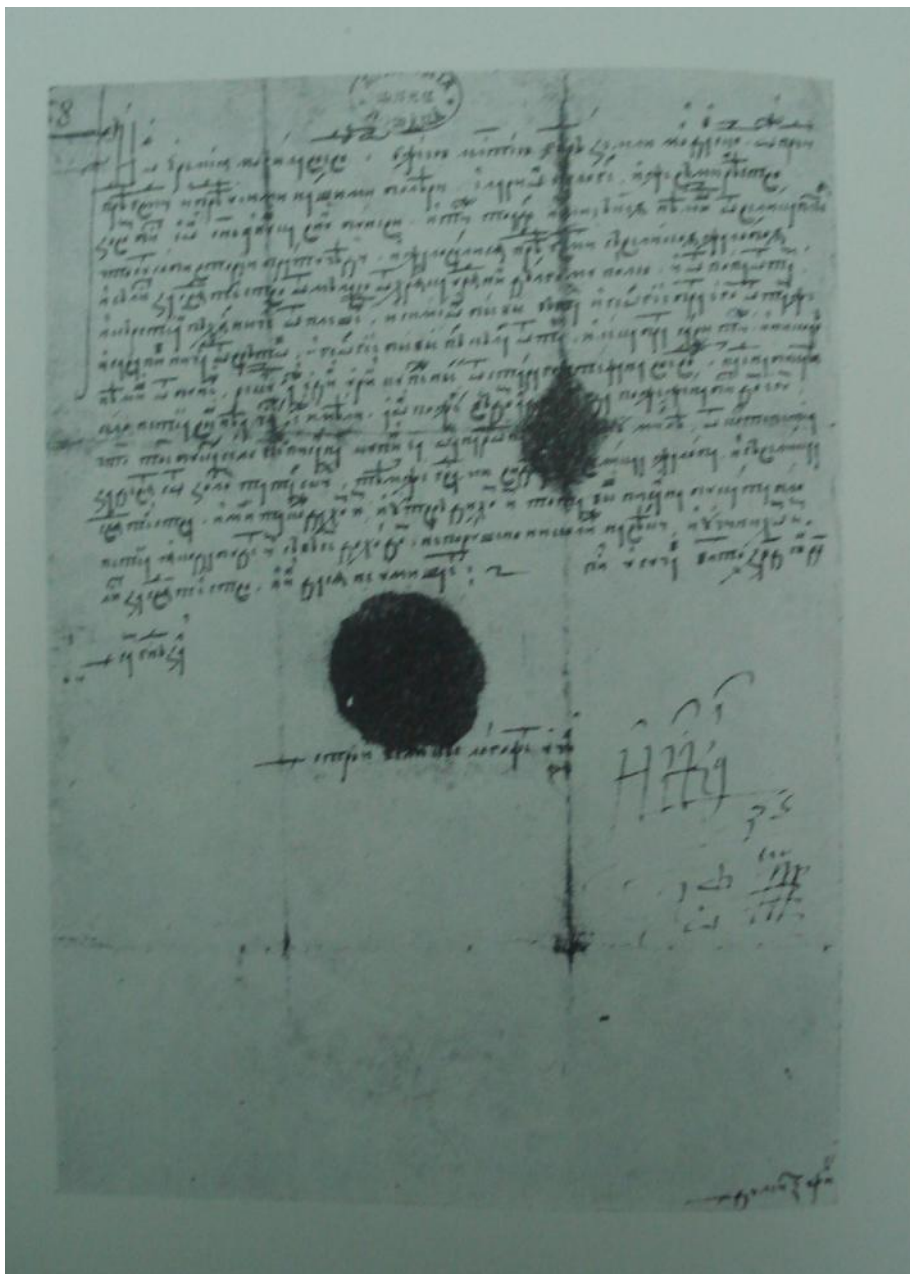

Fig. nr. 11 – Document cu pecete care atestă existența satului Petia încă de pe vremea Sf. voievod Ștefan cel Mare, căruia îi referire la denumirea acestuia.

ANEXA NR. 11

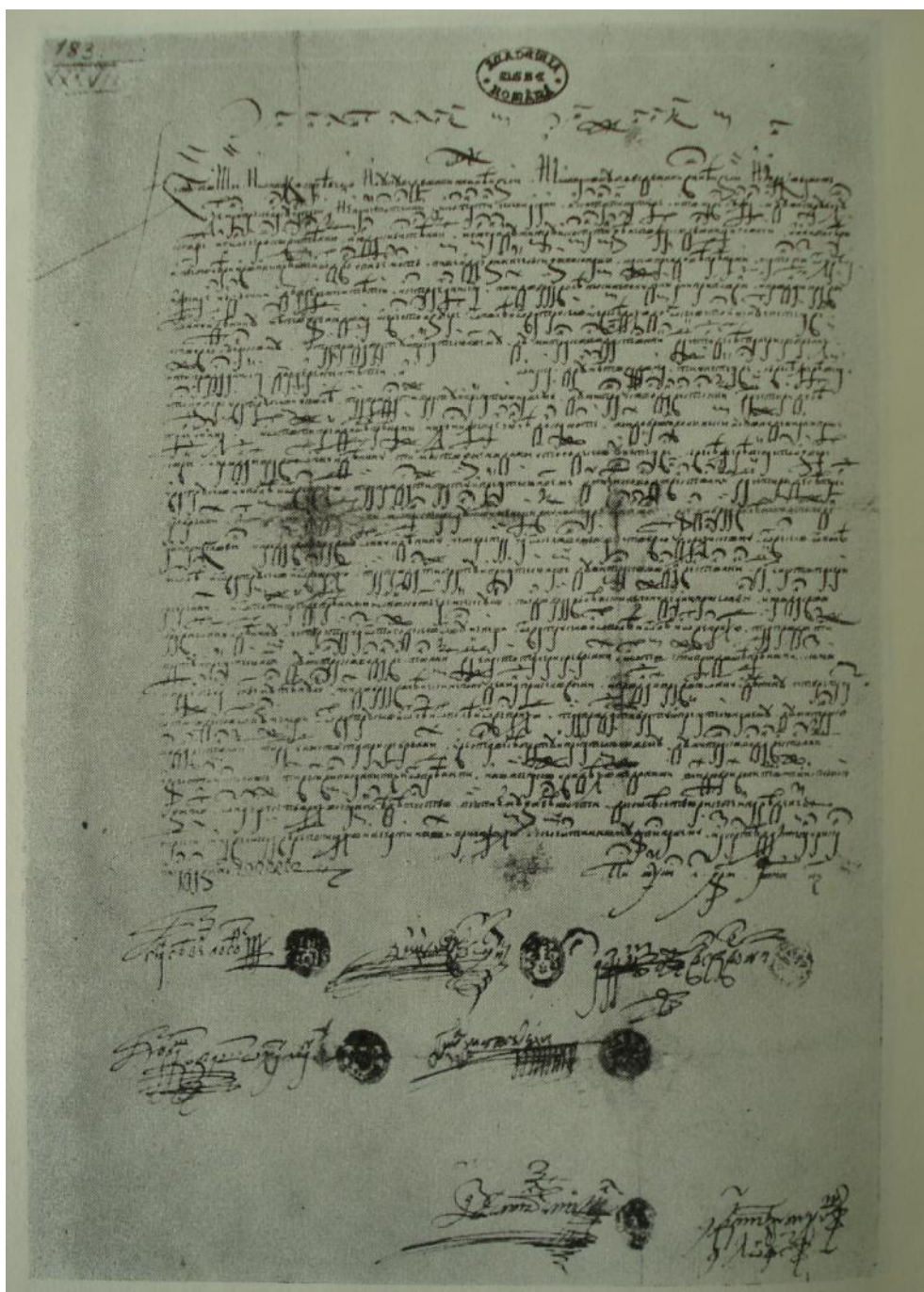

Fig. nr. 12 – Document care reprezintă semnăturile unor boieri, în privința vânzării unor porciuni din satul Petia.

ANEXA NR. 12

1. T nas N. Vasile
2. Muraru I. Constantin
3. Ailinc i N. Constantin
4. Donis Filip Dumitru
5. Ciobâc I. Neculai
6. Pe enchi Luca Ion
7. ranu R. Constantin
8. ranu R. Vasile
9. Buc taru Gh. Teodor
10. Buc taru Gh. Vasile
11. Buc taru Gh. Constantin
12. Rusu I. Constantin
13. Ailinc i Gh. Gheorghe
14. Mihai D. Dumitru
15. Ailinc i V. Gheorghe
16. Ailinc i I. Vasile
17. Crezantu I. Dumitru
18. Mihai P. Dumitru
19. Pe enchi Gh. Ion
veteran
20. Prisacariu N.Gheorghe
21. tefan P. Ioan
22. Ailinc i Ghe. Vasile
23. tefan N. Ioan
24. Avârvarei I. Vasile
25. Crezantu I. Gheorghe
26. Ciornei I. Mihai
27. Ciobanu Grigore
28. Axinia Vasile
29. Pâc Gheorghe
30. Ciobanu Gr. Gheorghe
31. Cost chescu Gh. Vasile
32. S r cu D. Ion
33. tefan I. Neculai
34. Ailinc i C. Gheorghe
35. Ciobanu I. Gheorghe
36. Ivan P. Gheorghe
37. Nechifor Vasile
38. Acri m ri ei Gh. Neculai -

ANEXA NR. 13

Fig. nr. 13 – Eroii ai satului Petia, din al Doilea R zboi Mondial.

1. Maxim N. Gheorghe
2. Maxim N. Petru
3. Mihai Parfin Gheorghe
4. Atomei Gh. Constantin
5. Jugrin Gh. Neculai
6. Jugrin Gh. Aurel
7. P iu C. Dumitru
8. Ailinc i Gh. Neculai
9. Buc taru Mihai
10. Frâncu N. Ion
11. J purd A. Gheorghe
12. P iu R. Vasile
13. Andronache t. Nicu or
14. Vatavu I. D nil
15. Avârvarei I. Petru
16. Osoianu I. Constantin
17. Spasenie C. Petru
18. Iacob I. Neculai
19. Ciobanu Gh. Emanoil
20. Burlacu N. Ioan
21. T nas I. Neculai
22. Apopii Gh. Constantin
23. F g ra I. Dumitru
24. Ailinc i Gh. Mihai
25. Ailinc i Gh. H lu
26. Leonte C. Gheorghe
27. Leonte C. Vasile
28. Donis D. Iftimie
29. tefan I. Gheorghe
30. Avârvarei Gh. Petru
31. Ciobanu S. Ion
32. Iacob D. Neculai
33. tefan S. Gheorghe
34. F g ra V. Petru
35. Acrâ m ri ei Vir. Gheorghe
36. J purd Th. Gheorghe
37. Gherasim II. Gheorghe
38. Nichifor Maftai Vasile
39. Sfidineac Mihai
40. Irimescu N. Gheorghe
41. Ciobanu Gh. Vasile
42. Rusu C. Gheorghe
43. Acrâ m ri ei N. Mihai
44. Pachi a Mihai

ANEXA NR. 14

Fig. nr. 14 – Consiliul de administrație al Cooperativei de Consum și în același timp și Membrii Consiliului Parohial al Sfintei Biserici din satul Petia.

ANEXA NR. 15

Fig. nr. 15 i 16 – R zoi de esut („stative”).

ANEXA NR. 16

Fig. nr. 17 i 18 – Prima școală construită de Pr. Iconom Stavrofor Vasile Grigorescu în anul 1902.

ANEXA NR. 17

Fig. nr. 19 – Pr. Vasile Grigorescu.

familia.

Fig. nr. 20 – Pr. Gheorghe Vieru cu

ANEXA NR. 18

Fig. nr. 21 – Pr. Gavril Apostol.

ANEXA NR. 19

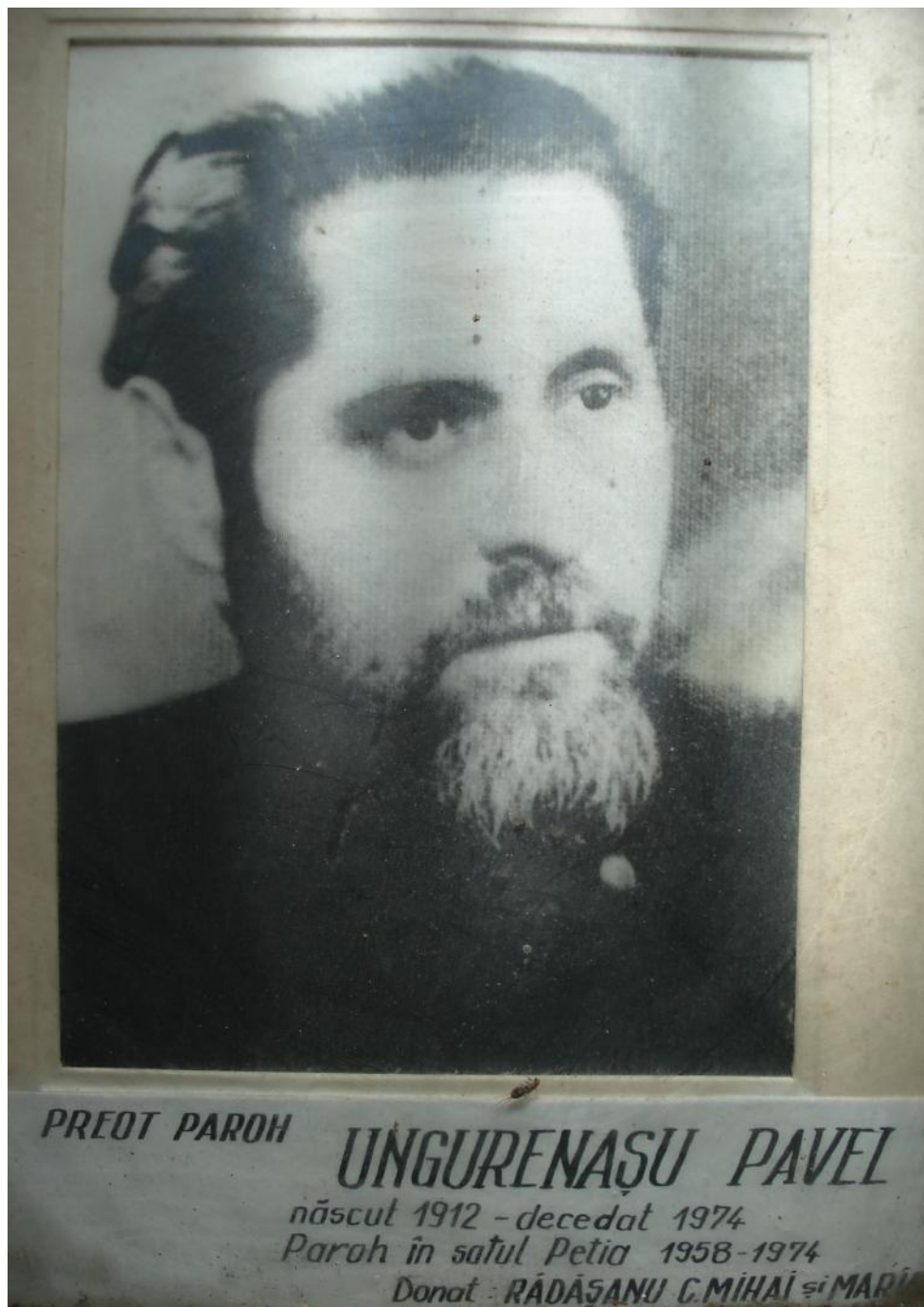

Fig. nr. 22 – Pr. Pavel Ungurenașu.

ANEXA NR. 20

Fig. nr. 23 – Pr. Vasile Argatu împreună cu familia.

Fig. nr. 24 – Sfințirea Bisericii din satul Petia.

ANEXA NR. 21

Spasenie C-tin – Margareta
Ailinc i Ioan – Ecaterina
Ailinc i Mihai – Felicia
F g ra Dumitru – Marghiola
Jugrin Gheorghe – Mandi a
Vatafu Gheorghe – Zanfira
Axinia Niculai – Ileana
P iu Vasile – Maria
tef nescu Gheorghe – Maria
T nas Gheorghe – Zoi a
Ciobîc Constantin – Elena
old nescu Ioan – Safta
Irimescu Neculai – Ani a
Ailinc i Gheorghe – Agripina
Axinia Gavril- tefan – Saveta
Avîrvarei Gheorghe – Floarea
Ciobanu Ilia – Elena
Maxim Ilie – Elena
Titu Gheorghe – Victoria
Maftai Ghorghe – Rafira
P iu Gheorghe – Marghioala
Cibîc Dumitru – Ana
tefan Constantin – Nastasia
Calistru Ion – Zanfira
Ciornei Neculai – Ani a
Gherasim Ilie – Zanfira
Ailinc i Gheorghe – Marghioala
Ailinc i Vasile – M riuca
Irimia Ilie – Profira
F g ra Gheorghe – Casandra
Popescu Neculai – Ruxandra
Parasca Gheorghe – Anica
Muraru V. Mihai
Mihai Gheorghe M. - Maranda
Iacob Neculai - Dochi a
Ailinc i Emanoil - Iftimia
Vatafu Vasile - Floarea
Muraru Gheorghe - M riuca
T nas Gheorghe - Profira
T nas Neculai - Paraschiva
Irimia Gheorghe - Paraschiva
Zancu Ioan - Maria
Zancu Ilie - Safta

S r cu Pintilie - Victoria
Iacob Gavril - Ana
Iacob Gheorghe - Maria
tefan Mihai - M riuca
Stelu Ilie - Maria
Ciobâc Filip – Maria
Ciobâc Dumitru – Elena
ranu Ioan – Elena
Costan Bab u – Bala a
Parasca Vasile – Elena
Maxim Alexandru – Catrina
F g ra Ioan – Artina
Osoianu Vasile – Maria
Ailinc i Hariton – Paraschiva
Pachi a Mihai – Elena
Ailinc i Gv. Gheorghe – Maria
Donis Filip Gheorghe – Agripina
Ionescu Vasile – Elena
Pezamoska Iacob
Botez Leon – Zamfira
Gr dinaru Toader A. – Simina
Ailinc i Mihai – Nastasia
Pr. Todicescu Petru – Elena
Avârvarei Ioan – Rafira
Donis I. Maria
Av rvarei Vasile – Maria
tefan G. I. – Maria
Axinia Vasile – Ana
Andronache Vasile – Safta
Pe enche Toader – Ilinca
Mihai G. – Eleonora
Spasenie P. – Saveta
ranu C. – Ana
Zancu Ilie - Floarea

ANEXA NR. 22

Fig. nr. 25 – Pr. Gheorghe C t lin Simeon.

ANEXA NR. 23

Fig. nr. 26 – Clopotni a din partea de sud a satului numit Petiu a.

Fig. nr. 27 – Troi a de lângă clopotni .

ANEXA NR. 24

Fig. nr. 28 – Lumân rarul din curtea Sfintei Biserici.

Fig. nr. 29 – Poarta principal de acces în curtea Sfintei Biserici.

ANEXA NR. 25

Fig. nr. 30 – Monumentul închinat eroilor satului Petia.

Fig. nr. 31 – Sfin irea monumentului s vâr it de c tre Î. P. S. Pimen.

ANEXA NR. 26

Fig. nr. 32 – Monumentul eroilor satului Petia situat în curtea Sfintei Biserici.

Fig. nr. 33 – Locuitor al satului Petia îmbrăcat în costum național.

ANEXA NR. 27

Fig. nr. 34 i 35 – Costume na ionale purtate cu mare cinste de locuitorii satului Petia.

ANEXA NR. 28

Fig. nr. 36 i 37 – Obiceiuri de Anul Nou.

ANEXA NR. 29

Banda lui Radu Tudor:

i-am zis verdea bobului
Pe drumul Bra ovului
To i o teni de-ai mei se las
i prin codri mi se-ndeas
Prin codri prin cele lunci
Mi-i z resc pe-ai mei haiduci
Haiducul pe ho ajunge
i-o b tae se încinge
Neam de neam s pomeneasc
De b taia haiduceasc .

Mama:

Tudor, Tudor, Tudorel
Dragul mamii voinicel
De când mama i-ai l sat
Tu la fa te-ai schimbat
Ochii i s-a-ntunecat
Fa a i s-a-nbujorat.

Tudor :

M iculi tare mi-i jale
S -mi aduci o vr jitoare
De alean s m descânt
S calc vesel pe p mânt.

Mama :

Nu-i de unde vr jitoare
Spune maichii ce te doare!

Tudor:

M iculi ce-am visat !?
Buzduganul meu sf rmat
S bioara mea cea nou
Am visat-o rupt -n dou
i-apoi maic ceam mai visat
arpe galben parfumat
Ce putra coarne de ap
i o crest ro ie în cap
i tot m -ndemna mereu
S m duc la cuibul s u.

Mama:

S te feresc Dumnezeu f tul meu
Acest arpe veninos
E un du man tic los.

Tudor:

R mâi maic s n toas
La întors s te v d voioas .

Iancu:

Ia te uit cine vine
Cine vine prin coline!
Vine Raci cel Frumos
De pe Dun re în jos.

Radu:

Bun ajuns la maica mea!
Unde-i Tudor cu o teanul?
C m-ajunge c pitanul.

Mama:

Ca i-am spus al meu fecior,
S la i drumul codrilor
De ce nu mai ascultat,
Vezi c te-au înconjurat?

Radu:

M iculi azi degeaba-mi dai pova
Cât mi-i codri pe via
De ce nu ma-i înv at
Cât în bra e m-ai purtat?

Iancu:

Nu v teme i fra ii mei!
Ast mic s bioar
Ce prin ochii vo tri zboar
Prin v zduh o învârtesc
Pe du mani îi pr p desc.
Dau cu dânsa de p mânt
La to i v deschid mormânt.

Vân torul:

Drep i! Sunte i aresta i1
Voi de-aici nu ve i ie i
Pân -al vostru c pitan nu va veni.

Tudor:

Poate s vin i al vostru c pitan
C noi nu suntem orbani.
Chiar orbani de-am fi
Noi de-aici tot vom ie i.

C pitanul:

D -mi-te legat p gâne!
D -te Radule legat
Ca s nu te duci stricat
Ca s nu te duci strivit
i de gloan e ciuruit.

Radu:

Nu-s muiere cu n fram
S m dau legat de team .
Ci-s voinic cu palo u lat
Când m-oi cl tina de biat
Cu 80 ca voi m bat.
Dar acuma la trezire
Nu mi-e fric nici de-o mie.

C pitanul:

D -mi pistolul i arma mie.
i te las de ho ie

Radu:

De ho ie m-a l sa
Dar cu scop de a m lupta.

C pitanul:

Alelei, osta i cum sta i
i la dânsul v uita i?
Lua i-i armele în grab
i lovi i-l mort s cad !

Radu:

C pitane, stai pe loc,
Nu- i b ga o teni-n foc
C r mân fiii de ta i,
i neveste de b rba i.

C pitanul.

Nu le plânge via a lor
Om de rele f c tor.
Mai bine plânge-o pe-a ta
C -n curând i s-a curma.

Radu:

Ca s fiu împu cat,
M predau o teni legat.

Mama:

La câtarea lui Radu
S cânt m un cântec:
„Maic sângele se scurge, m i, Radule, m i,
Într-o gr din cu flori, m i, Radule, m i,
Unde stejaru- i înal , m i, Radule, m i,
Frunzuli a pân-la nori, m i, Radule, m i.”

Tudor:

Pentru ce, c pitane, al nostru frate nevinovat
St -n lan uri de fir legat?
Îndat drumu-i dai,
Ori gâtul cu sabia i-l tai!

C pitanul:

D -te Tudor, înd r t
S nu- i trag un gloante-n piept.

Tudor:

Ca s nu fiu împu cat
M predau o teni legat.

Mama:

La legarea lui Tudor
S cânt m un cântec:
„Foaie verde bob n ut
Mare-i Oltul i adânc, m i
Mare-i Oltul i adânc, maica mea,
Mult m mir cum la-m trecut, m i.
L-am trecut cu me te ug

Pe doi m l dura i de stof, m i, (bis)
Trecui Oltul jum tate
Turcul m lovea din spate (bis)
Tr gea glante, dup glon
S ne omoare pe to i, m i, (bis)

Tudor:

Stând sub paza acestor doi vân tori
M-am gândit s v dau o png de poli
i una cu bani m run i
S ne da i drumul din mun i.

Vân torul:

Auzi tovar e c pitan
Ce spun ace ti bandi i spurca i
C ne dau o puing cu poli
i una cu m run i
S le d m drumul din mun i.
S-o iau, sau s n-o iau?

C pitanul:

Ia-o s-avem bani îndestula i
De b ut i de mâncat.
S le d m i lor dreptate,
S -i l s m în libertate.

Tudor:

Bag mâna-ntre pistoale,
Vei g si o pung mare
Ia-o ca s fim sc pa i
i din lan uri dezlega i

Mama:

La deslegarea lui Tudor s cânt m un cântec:
„ Când ie eam din codru-afar
M plimbam pe-o str dioar
M plimbam cu bioierii mari
i cu bani la buzunar
Frumu el-i-inconjuram
i de bani îi scuturam.”

Radu:

Pentru ce, c pitane,
Pân galbeni nu i-am dat
Din lan uri nu ne-ai sc pat?
Iart -m de-un cuvânt
C te-amestec cu p mânt.

C pitanul:

Ah, iubit s bioar ,
Ie i acum din teac -afar
i pe-acest bandit omoar .

Mama:

Las vorba f tul meu
Mân cu mân s d m
i o hor s juc m.

ANEXA NR. 30

Fig. nr. 37 i 38 – Datini sfinte referitoare la Sfânta Taină a Cununii.

ANEXA NR. 31

Fig. Nr. 39 – Datini referitoare la Sfânta slujb de înmormântare.

Fig. Nr. 40 – Nicolaie Ailinc i, senator în parlamentul rii (fotografie care dateaz din anul 1921).

ANEXA NR. 32

Fig. nr. 40 – D-l profesor Mihai Răduanu.

Maria Răduanu.

Fig. nr. 41 - D-na învățătoare

ANEXA NR. 33

Fig. nr. 42 – D-l Sandu Alecu, fost deputat în cadrul Parlamentului României.

Fig. nr. 43 – D-l Sandu Alecu împreună cu soția sa distinsă d-n Florina fiica satului Petia.

ANEXA NR. 34

Fig. nr. 46 – D-l Gheorghe Beraru, actualul primar al comunei Bune ti, împreun cu familia sa.

ANEXA NR. 35

Fig. nr. 47 – Stefan Axinia episcopul Sfintei Biserici din satul Petia.

Fig. nr. 48 – Invitația la marele eveniment comemorativ la care a participat distinsa d-nă Miztura Arghezi, fiica marelui poet Tudor Arghezi.

ANEXA NR. 36

Fig. nr. 49 i 50 – D-na Mitzura Arghezi, fiica marelui poet Tudor Arghezi.

ANEXA NR. 37

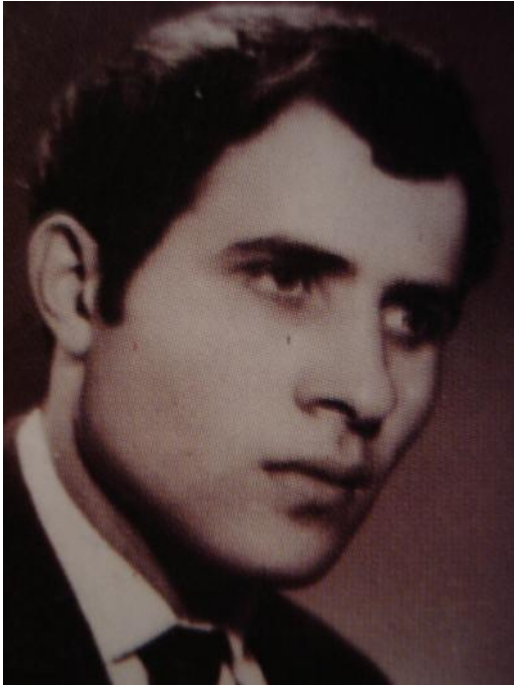

Fig. nr. 51 – Poetul Mihai Leonte, fiul satului Petia.

Fig. nr. 52 – Volumul de poezii „Agate magice”, scris de poetul Mihai Leonte.

IMAGINE DE COPERT PENTRU CARTE

